

แนวทางการพัฒนาและประเมิน ค่านิยมหลักของคนไทย

๑๒ ประการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการพัฒนาและประเมิน ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ISBN : 978-616-395-847-1

จัดพิมพ์โดย : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๒๕๖๐

จำนวนพิมพ์ : ๓๕,๐๐๐ เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.-- กรุงเทพฯ : สำนัก, 2560.
160 หน้า.

1. ค่านิยม. I. ชื่อเรื่อง.

153.45

ISBN 978-616-395-847-1

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๖๙-๕๑๐๑

นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การสร้างวินัย ความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ การมีจิตสาธารณะ ความตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับ ความแตกต่างหลากหลายทางความคิด อุดมการณ์ และความเชื่อ รวมทั้งรู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาพลเมืองให้เข้มแข็ง สร้างคนในชาติให้มีค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ การพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะ ตามค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ นั้น ต้องบ่มเพาะและปลูกฝังอย่างเหมาะสม สม่่าเสมอ ต่อเนื่อง และต้องใช้เวลาในการพัฒนาจนเกิดเป็นคุณลักษณะที่ติดตัวไปอย่างยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจึงได้จัดทำแนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลัก ของคนไทย ๑๒ ประการ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบในการจัดกิจกรรม ที่เสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

เอกสาร “แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ” เล่มนี้ มุ่งหวัง ให้สถานศึกษาได้รู้และเข้าใจความหมาย หลักการพัฒนา จุดเน้นและวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนแนวทาง ในการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ อีกทั้งให้เห็นภาพความสอดคล้องระหว่าง ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อให้เอกสารเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา หน่วยงานที่จัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

ตอนที่ ๑ บทนำ.....	๑
ความสำคัญ.....	๑
ความหมายของค่านิยม.....	๔
การพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๕
ขั้นตอนการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๖
บทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง.....	๘
ตอนที่ ๒ แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๙
หลักการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๙
แนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๙
จุดเน้นและวิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๑๐
แนวทางการวัดและประเมินผล.....	๑๒
ความหมาย ตัวชี้วัด พฤติกรรมที่แสดงออกของค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๑๓
ความสอดคล้องระหว่างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ กับ	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	๒๓
ตอนที่ ๓ ตัวอย่างการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๒๕
• แนวทางที่ ๑ บูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	๒๖
• แนวทางที่ ๒ บูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	๖๘
• แนวทางที่ ๓ สอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา.....	๑๐๓
• แนวทางที่ ๔ จัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ...	๑๐๙
ตอนที่ ๔ การสรุปและรายงานผล.....	๑๒๓
เอกสารอ้างอิง.....	๑๓๑
ภาคผนวก.....	๑๓๒
• คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
พุทธศักราช ๒๕๕๑.....	๑๓๓
• แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ...	๑๔๑
• หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว ๑๓๒๔	
ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ	
สู่การปฏิบัติ.....	๑๕๒
คณะผู้จัดทำ.....	๑๕๔

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ ๑.๑	ขั้นตอนการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ.....	๖
แผนภาพที่ ๒.๑	จุดเน้นค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ของแต่ละระดับชั้น.....	๑๐
แผนภาพที่ ๒.๒	วิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ที่เหมาะสมกับวัย และศักยภาพผู้เรียน.....	๑๑

ความสำคัญ

สภาพสังคมปัจจุบันประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากวิวัฒนาการความเจริญของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และพฤติกรรมของคนในสังคมไทยในแง่มุมต่างๆ อย่างรวดเร็ว อาทิ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว การเลือกรับสื่อ

ที่ขาดการคัดสรรถึงความถูกต้อง เหมาะสม ส่งผลให้สังคมไทย คนไทย มีค่านิยม จิตสำนึกและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เกิดความแตกต่างทางความคิด ก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน การเกิดทุจริตคอร์รัปชันในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ความผูกพันในครอบครัวลดน้อยลง การเกิดปัญหาวิกฤตทางคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญและอนาคตของชาติ กำลังประสบปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น การใช้ความรุนแรง ติดเกม ติดสิ่งเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสม ขาดวิจารณญาณในการคัดสรรที่จะเลือกรับสิ่งที่ดี และวัฒนธรรมที่พึงประสงค์มาใช้ โดยให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่า สังคมไทยกำลังเกิดวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญที่จะสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ พัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่สร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติและแก้ไขวิกฤตของสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้คนในชาติมีค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ดังนี้

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน

๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง

๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ รู้จักอดออมไว้ใช้
เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย
และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ
หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์
ของตนเอง

จากนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา เห็นความสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม และปลูกจิตสำนึกให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความตระหนัก และนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ตลอดจนรักษาหรืออนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืน จึงเห็นควรมีแนวทางในการพัฒนา และประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ความหมายของค่านิยม

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า เป็นสิ่งที่บุคคล หรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ให้ความหมายของ ค่านิยม (Values) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเกณฑ์ แรงจูงใจในการคิดตัดสินใจและกำหนด มาตรฐานพฤติกรรมของตนเองหรือสังคม ค่านิยมอาจดีหรือไม่ดีก็ได้ ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสิน

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (๒๕๕๗) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า แนวความคิด ความประพฤติ หรือสภาพการกระทำใด ๆ ที่บุคคลหรือสังคมนิยมชมชอบ หรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่ การประพฤติปฏิบัติ จึงยอมรับยึดถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของตนหรือสังคม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า “ค่านิยม” หมายถึง แนวความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ หรืออย่างน้อย ก็ชั่วระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของตนหรือของสังคม

การพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ในสถานศึกษา มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

๑. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

๑.๑ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

๑.๒ บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี

๒. การจัดกิจกรรม

๒.๑ เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

๒.๒ พัฒนาค่านิยมหลักได้ชัดเจน สร้างความรู้สึกลึกซึ้งและจิตใจของผู้เรียนในเชิงบวก

๒.๓ กระตุ้นและฝึกทักษะการคิดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

๒.๔ ใช้คำถามให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในการคิด การกระทำของตนเอง และเรียนรู้ที่จะพัฒนาปรับปรุง

ตนเอง

๒.๕ ยกตัวอย่างบุคคลในชุมชนหรือสังคมที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ (Idol) ในการพัฒนาค่านิยมหลักให้กับผู้เรียน

๓. การส่งเสริมสนับสนุนในสถานศึกษา

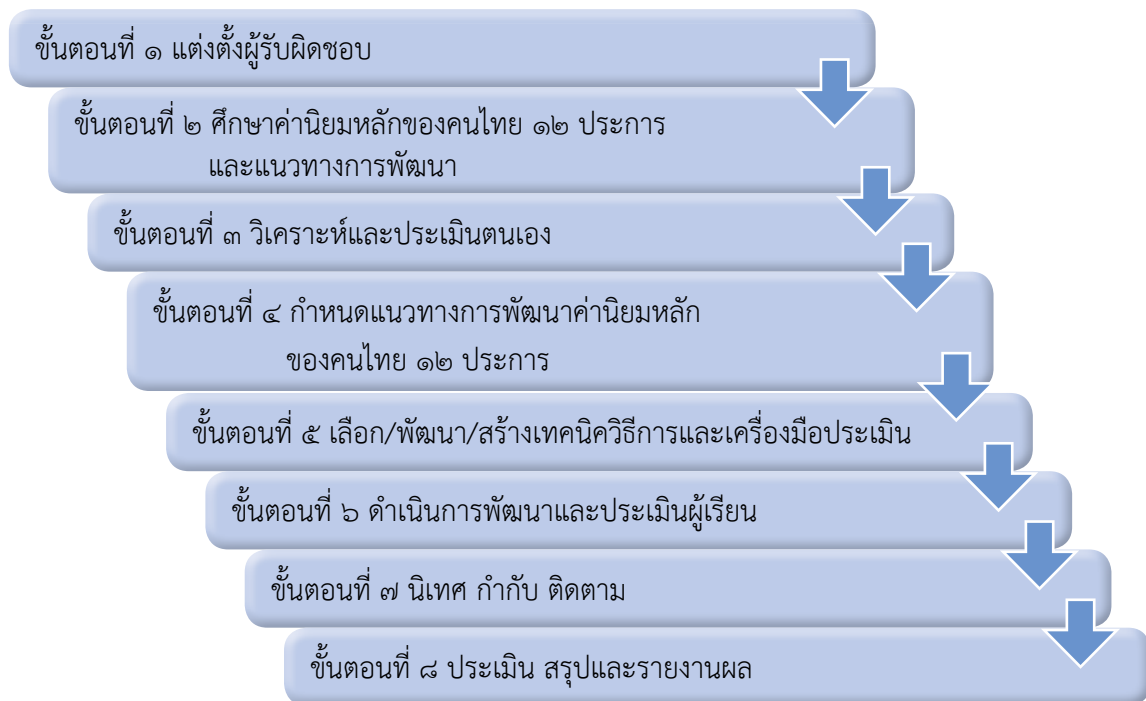
๓.๑ ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือตามความเหมาะสม

๓.๒ มีการติดตาม สังเกตการปฏิบัติ ให้แรงเสริมและข้อมูลป้อนกลับ

ขั้นตอนการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งผู้เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรมและยั่งยืน มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๑.๑ ขั้นตอนการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

จากแผนภาพที่ ๑.๑ สถานศึกษาสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและประเมินผล ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ของสถานศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกับคณะกรรมการพัฒนาและประเมินผล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ และแนวทางการพัฒนา ผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความหมาย ตัวชี้วัด พฤติกรรมที่แสดงออก แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ขั้นตอนที่ ๓ วิเคราะห์และประเมินตนเอง สถานศึกษาวิเคราะห์การจัดกิจกรรมที่ปลูกฝัง และพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ในประเด็นต่อไปนี้

๑. สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน และมีแนวทางการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับบริบทหรือไม่
๒. บุคลากรในสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก
ครอบคลุมตัวชี้วัดหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

๓. ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกตามค่านิยมหลักหรือไม่
เมื่อวิเคราะห์แล้ว พบว่า

๑. มีการส่งเสริมสนับสนุน และมีแนวทางการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและพัฒนา
ค่านิยมหลักแต่ยังไม่ครอบคลุมตัวชี้วัด พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามค่านิยมหลัก
ให้สถานศึกษากำหนดแนวทางการพัฒนาในขั้นตอนที่ ๔ ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อพัฒนา
ผู้เรียนให้มีพฤติกรรมตามค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๒. มีการส่งเสริมสนับสนุน มีแนวทางการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก
ครอบคลุมตัวชี้วัด ให้ดำเนินการต่อไปและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ ๔ กำหนดแนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

แนวทางการพัฒนาค่านิยมหลัก มี ๔ แนวทาง คือ

๑. บูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒. บูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. สอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา

๔. จัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

สถานศึกษาสามารถเลือกแนวทางการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมให้แก่ผู้เรียน โดยใช้
แนวทางข้างต้นแนวทางใดแนวทางหนึ่ง หรือผสมผสานหลาย ๆ แนวทาง หรือแนวทางอื่น ๆ ที่นอกเหนือ
จากนี้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้เน้นการปฏิบัติจริง เป็นรูปธรรม จนเกิดพฤติกรรมที่ยั่งยืน

ขั้นตอนที่ ๕ เลือก/พัฒนา/สร้างเทคนิควิธีการและเครื่องมือประเมิน เมื่อสถานศึกษากำหนด
แนวทางการพัฒนาตามขั้นตอนที่ ๔ แล้ว เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผล จำเป็นต้องมีเทคนิควิธีการและ
เครื่องมือประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินการ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังนี้

๑. เลือกเทคนิควิธีการและเครื่องมือประเมินที่มีอยู่มาใช้

๒. พัฒนาเทคนิควิธีการและเครื่องมือประเมินจากที่มีอยู่เดิม

๓. สร้างเทคนิควิธีการและเครื่องมือประเมินขึ้นมาใหม่

ขั้นตอนที่ ๖ ดำเนินการพัฒนาและประเมินผู้เรียน สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลัก
ของคนไทย ๑๒ ประการ ตามแนวทางการพัฒนาและเทคนิควิธีการที่สถานศึกษากำหนด และประเมินผู้เรียน
เป็นระยะ ๆ และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

ขั้นตอนที่ ๗ นิเทศ กำกับ ติดตาม สถานศึกษาดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามเป็นระยะ ๆ
เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ สัมฤทธิ์ผล

ขั้นตอนที่ ๘ ประเมิน สรุป และรายงานผล สถานศึกษาประเมิน วิเคราะห์การดำเนินงานด้วยวิธีการ
ที่หลากหลาย สรุปภาพรวมของการดำเนินงาน นำผลการประเมินมาใช้วางแผน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา
ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และรายงานผลการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน ควรมีบทบาทดังนี้

๑. ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี
๒. ยกย่องเชิดชูผู้ที่มีคุณลักษณะตามค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
๓. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
๔. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
๕. มีส่วนร่วมในการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ อย่างหลากหลาย

แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

หลักการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลักการในการพัฒนา ดังนี้

๑. การสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของค่านิยมหลักเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการพัฒนา ค่านิยมไม่สามารถบอกหรือสั่งให้ทำได้ ผู้เรียนต้องเห็นคุณค่าของค่านิยมนั้นและตัดสินใจปฏิบัติด้วยตนเอง
๒. การพัฒนาค่านิยมต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ จนเป็นกิจนิสัย
๓. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมที่ปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักจะทำให้ ผู้เรียนเห็นความสำคัญของตนเอง และยอมรับที่จะปฏิบัติ
๔. การใช้บุคคลตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรมสะท้อนค่านิยม ทำให้ผู้เรียนได้แบบอย่างในการปฏิบัติตน จึงควรให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเอง
๕. การใช้กิจกรรมที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกกับกิจกรรม ส่งผลให้ผู้เรียน เห็นคุณค่าของค่านิยมหลัก

แนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก มีแนวทางในการพัฒนาอย่างหลากหลาย ในที่นี้นำเสนอแนวทางหลัก ๔ แนวทาง ดังนี้

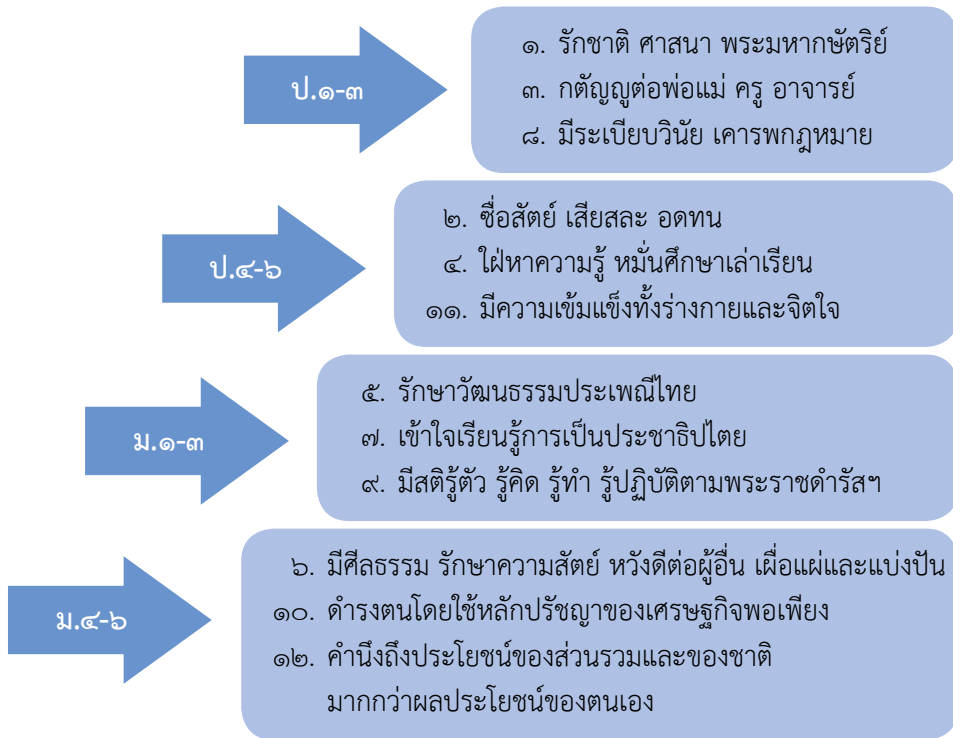
๑. บูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
๒. บูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๓. สอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา
๔. จัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังและพัฒนา

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

จุดเน้นและวิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

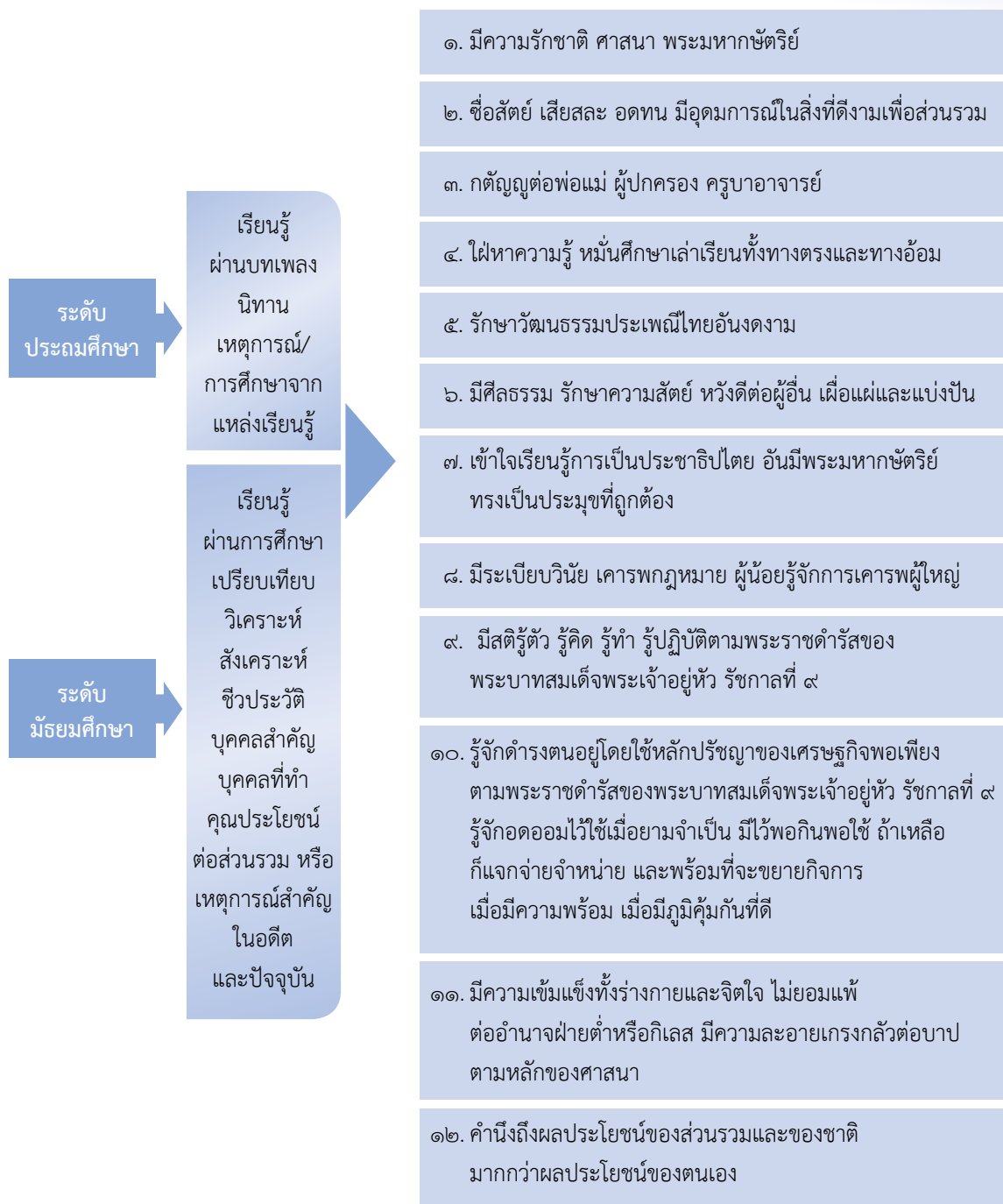
ค่านิยมหลักควรปลูกฝังและพัฒนาให้ครบทั้ง ๑๒ ประการ ให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน จึงกำหนดจุดเน้นและวิธีการเรียนรู้อย่างเข้มข้น ในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ จุดเน้นค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ของแต่ละระดับชั้น

วิธีการเรียนรู้

แผนภาพที่ ๒.๒ วิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ที่เหมาะสมกับวัยและศักยภาพผู้เรียน

แนวทางการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลค่านิยมหลักของผู้เรียนควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมและหลากหลาย เช่น การสอบถาม การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง การใช้แบบวัดสถานการณ์ เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แนวทางการปลูกฝังและพัฒนา	วิธีการวัดและประเมิน	เครื่องมือ
แนวทางที่ ๑ บูรณาการเข้ากับการจัด การเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	สังเกตพฤติกรรม สอบถามผู้เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ ประเมินตนเอง ตรวจผลงาน ฯลฯ	แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินตนเอง เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน ฯลฯ
แนวทางที่ ๒ บูรณาการในการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สังเกตพฤติกรรม ตรวจผลงาน ฯลฯ	แบบสังเกตพฤติกรรม เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน ฯลฯ
แนวทางที่ ๓ สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน ของสถานศึกษา	สังเกตพฤติกรรม ฯลฯ	แบบสังเกตพฤติกรรม ฯลฯ
แนวทางที่ ๔ จัดทำโครงการเพื่อปลูกฝัง และพัฒนาค่านิยมหลัก ของคนไทย ๑๒ ประการ	สังเกตพฤติกรรม สอบถามผู้เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ ประเมินตนเอง ตรวจผลงาน ฯลฯ	แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินตนเอง เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน ฯลฯ

ความหมาย ตัวชี้วัด พฤติกรรมที่แสดงออกของค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการวัดและประเมินผลค่านิยมหลักได้ถูกต้อง ตรงประเด็น ครอบคลุม จึงได้กำหนดความหมาย ตัวชี้วัด และตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นกรอบในการประเมิน ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ข้อ ๑ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสำนึกในคุณของแผ่นดิน เข้าใจและเลื่อมใสหลักศาสนาที่ตนนับถือ และซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณของสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๑.๑ สำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย	๑.๑.๑ ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติไทย และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง ๑.๑.๒ บอก อธิบายความหมายของสัญลักษณ์ของชาติ ๑.๑.๓ เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ๑.๑.๔ แสดงความสามัคคี ประองดอง ในการอยู่ร่วมกันของคนในชาติ ๑.๑.๕ บอก อธิบาย แสดงศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬาไทย ๑.๑.๖ เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬาไทย ๑.๑.๗ บอก อธิบายความเป็นมา และสะท้อนความรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทย ๑.๑.๘ แต่งกายตามวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ๑.๑.๙ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้อง ๑.๑.๑๐ อธิบายสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติไทยและบรรพบุรุษของไทย ฯลฯ

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๑.๒ เข้าใจเลื่อมใสหลักศาสนาที่ตนนับถือ	๑.๒.๑ อธิบายความหมายและความสำคัญของหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ ๑.๒.๒ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ๑.๒.๓ ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ๑.๒.๔ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน ฯลฯ
๑.๓ ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์	๑.๓.๑ แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี ๑.๓.๒ อธิบายความหมายของเพลง และร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีได้อย่างถูกต้อง ๑.๓.๓ เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑.๓.๔ บอก อธิบายสะท้อนความรู้สึกต่อพระราชกรณียกิจ ๑.๓.๕ เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑.๓.๖ น้อมนำหลักการ แนวคิดตามพระราชดำรัสมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ๑.๓.๗ น้อมนำหลักการ แนวคิดตามพระราชดำรัสพระราชกรณียกิจไปปฏิบัติในครอบครัว ในชุมชน ๑.๓.๘ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ฯลฯ

ข้อ ๒ ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม หมายถึง การประพฤติตรงตามความจริงทั้งกาย วาจา ใจ ให้การช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ยอมรับสภาพความยากลำบาก มีแนวคิดหลักการในการปฏิบัติสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๒.๑ พุดความจริง ปฏิบัติตามคำพูดของตนเอง ตรงไปตรงมา ไม่คดโกง	๒.๑.๑ พุดความจริง ๒.๑.๒ ปฏิบัติตามคำสัญญา ๒.๑.๓ ไม่นำสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ๒.๑.๔ ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง ฯลฯ
๒.๒ แบ่งปันหรือให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และส่วนรวมด้วยทรัพย์สิน กำลังกาย คำพูด และความคิด โดยไม่หวังผลตอบแทน	๒.๒.๑ แบ่งปันทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้อื่น ๒.๒.๒ ช่วยเหลืองานของห้องเรียน ๒.๒.๓ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยทรัพย์สิน กำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา ๒.๒.๔ อาสาทำงานให้ผู้อื่นและส่วนรวมตามกำลังและความสามารถของตน ๒.๒.๕ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน ๒.๒.๖ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์หรือเพื่อแก้ปัญหาให้แก่โรงเรียน ชุมชน และสังคม ฯลฯ
๒.๓ ไม่ท้อถอย ใฝ่ใจ จดจ่อกับสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นเวลานาน ยินหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และควบคุมการแสดงออกทางกาย วาจา และอารมณ์ เมื่อประสบกับความยากลำบาก	๒.๓.๑ เมื่อประสบปัญหาหรือความยากลำบากในการเรียนหรือการทำงานใด ๆ ก็ไม่ท้อถอย ไม่ยกเลิกกลางคัน ยังคงดำเนินต่อไปจนสำเร็จ ๒.๓.๒ สามารถอ่านหนังสือ ทำงาน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นเวลานาน ๆ ๒.๓.๓ ปฏิเสธคำชักชวนที่ไม่ถูกต้อง ๒.๓.๔ เมื่อประสบกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ เช่น โกรธ โมโห เสียใจ น้อยใจ เศร้าใจ ก็สามารถระงับอารมณ์ได้ ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ฯลฯ
๒.๔ มีแนวคิด หลักการในการปฏิบัติสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม	๒.๔.๑ มีความมุ่งมั่นในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ฯลฯ

ข้อ ๓ กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ หมายถึง การรู้จักบุญคุณและตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๓.๑ รู้บุญคุณและตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์	๓.๑.๑ บอก อธิบายความสำคัญ ความดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ๓.๑.๒ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ๓.๑.๓ แสดงความรัก ความเคารพต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ๓.๑.๔ เอาใจใส่ ดูแล ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ๓.๑.๕ รักษาชื่อเสียงของตนเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และวงศ์ตระกูล ฯลฯ

ข้อ ๔ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน โดยแสวงหาความรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๔.๑ ตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน	๔.๑.๑ สนใจ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ ซักถามเมื่อเกิดความสงสัยจนเข้าใจกระจ่าง ๔.๑.๓ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ๔.๑.๔ ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่อง ๔.๑.๕ กระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ๔.๑.๖ แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ฯลฯ
๔.๒ แสวงหาความรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน	๔.๒.๑ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ๔.๒.๒ สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สอบถามผู้รู้ อ่านหนังสือ ข่าว เป็นต้น ฯลฯ

ข้อ ๕ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม หมายถึง การเห็นคุณค่าและความสำคัญ มีความภาคภูมิใจ อนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีไทยอันดีงาม

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๕.๑ ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมประเพณีไทยด้วยความภาคภูมิใจ	๕.๑.๑ แสดงมารยาทงามแบบไทย เช่น การไหว้ การกราบพระ กราบผู้ใหญ่ การสนทนากับบุคคลระดับต่าง ๆ การพูดจาไพเราะ การรับ-ส่งของแก่พระภิกษุ การยิ้มแบบไทย การยืน เดิน นั่ง นอน เป็นต้น ๕.๑.๒ มีมารยาทในการรับประทานอาหาร ๕.๑.๓ มีมารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ความเกรงใจ) ๕.๑.๔ แต่งกายแบบไทยอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ ๕.๑.๕ ใช้ภาษาไทยและภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร ๕.๑.๖ ร่วมแรงช่วยเหลือนานผู้อื่น ฯลฯ
๕.๒ เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีไทย	๕.๒.๑ เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีไทย ประเพณีท้องถิ่น และกิจกรรมทางศาสนา ฯลฯ
๕.๓ เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย	๕.๓.๑ แต่งกายแบบไทยในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ ๕.๓.๒ ใช้ภาษาไทยและภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ๕.๓.๓ ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย ๕.๓.๔ เป็นผู้นำและดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย ฯลฯ
๕.๔ สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยให้ยั่งยืนคงอยู่ต่อไป	๕.๔.๑ ร่วมกิจกรรมสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทย ๕.๔.๒ เป็นผู้นำและดำเนินกิจกรรมสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทย ฯลฯ

ข้อ ๖ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน หมายถึง การปฏิบัติตนตามข้อปฏิบัติที่ดีงาม รักษาคำพูด คิดดี มีความจริงใจ รู้จักการให้และแบ่งปันผู้อื่น

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๖.๑ ปฏิบัติตนตามข้อปฏิบัติที่ดีงาม	๖.๑.๑ ไม่ทำร้ายหรือเบียดเบียนผู้อื่นทั้งทางร่างกายและจิตใจ ๖.๑.๒ ไม่นำทรัพย์สินของ หรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต ๖.๑.๓ ให้เกียรติ ไม่ล่วงละเมิดทางเพศ หรือละเมิดร่างกายผู้อื่น ๖.๑.๔ ไม่พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดให้ร้ายผู้อื่น ๖.๑.๕ ประกอบกิจการต่าง ๆ และใช้ชีวิตอย่างมีสติไม่ประมาท ฯลฯ
๖.๒ รักษาคำพูด	๖.๒.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง คำสัญญา ฯลฯ
๖.๓ ประรณาดี มีความจริงใจต่อผู้อื่น	๖.๓.๑ ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นด้วยความปรารถนาดี ๖.๓.๒ ตักเตือนผู้อื่นเมื่อเห็นว่ามีอันตราย หรือทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ฯลฯ
๖.๔ รู้จักให้และแบ่งปันแก่ผู้อื่น	๖.๔.๑ แบ่งปันทรัพย์สิน ของให้แกผู้ที่มีความต้องการ ๖.๔.๒ ให้ของฝาก ของขวัญ ของที่ระลึกแก่ผู้อื่นตามโอกาสอันควร ฯลฯ

ข้อ ๗ เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง หมายถึง การแสดงถึงการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่น ภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๗.๑ ประพฤติปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ภายใต้ระเบียบและกฎหมาย	๗.๑.๑ ใช้สิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งตัวแทนหรือหัวหน้าห้องหรือสภานักเรียน การเลือกตั้งผู้แทนในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ๗.๑.๒ ใช้สิทธิในการรับบริการทางการศึกษา การรักษาพยาบาล ๗.๑.๓ เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ฯลฯ
๗.๒ ประพฤติปฏิบัติตนโดยยึดแนวทางการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๗.๒.๑ ปฏิบัติตามกฎหมายของห้องเรียน โรงเรียน และตามกฎหมาย กฎระเบียบของสังคม ๗.๒.๒ ประนีประนอมในการทำงาน และการแก้ปัญหาในกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน ๗.๒.๓ ร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน และองค์กรอื่นของสังคม ๗.๒.๔ ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ในการปฏิบัติงาน และการโต้แย้งในกรณีต่าง ๆ ๗.๒.๕ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทั้งที่เห็นด้วยและเห็นต่าง ฯลฯ

ข้อ ๘ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย มีความเคารพต่อผู้ใหญ่

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๘.๑ มีระเบียบวินัย	๘.๑.๑ ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น สังคม ๘.๑.๒ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ฯลฯ
๘.๒ เคารพกฎหมาย	๘.๒.๑ ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ฯลฯ
๘.๓ เคารพผู้ใหญ่	๘.๓.๑ แสดงกิริยา ไหว้ กราบ สอนทนา ใช้คำพูดที่สุภาพ ถูกต้องเหมาะสมกับวัยและกาลเทศะ ๘.๓.๒ รับฟังคำตักเตือน คำสอน คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ฯลฯ

ข้อ ๙ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ หมายถึง การน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ให้มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๙.๑ ดำเนินชีวิตอย่างมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	๙.๑.๑ วางแผนปฏิบัติงาน กิจกรรม โดยผ่านกระบวนการคิด อย่างรอบคอบเหมาะสมกับวัย ๙.๑.๒ ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการเรียน การคบเพื่อน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การทำงานอย่างมีสติ คิครอบคอบ ไม่ประมาท เหมาะสมกับวัย ฯลฯ

ข้อ ๑๐ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ให้ความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเพื่อให้เกิดความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๑๐.๑ มีความพอประมาณ	๑๐.๑.๑ รู้จักอดออมไว้ใช้ยามจำเป็น และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น ๑๐.๑.๒ ใช้ทรัพยากรของตนและส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ๑๐.๑.๓ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำความผิดพลาด ฯลฯ
๑๐.๒ มีเหตุผล	๑๐.๒.๑ เลือกรับประทานอาหารหรือขนม เครื่องดื่มต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่เกิดโรคร้ายตามมา ๑๐.๒.๒ ใช้และเลือกใช้เครื่องอุปโภคบริโภคให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่นึกถึงแต่ความสะดวกสบายอย่างเดียว ๑๐.๒.๓ เลือกปฏิบัติกิจกรรมหรือชิ้นงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม ฯลฯ
๑๐.๓ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	๑๐.๓.๑ วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน การใช้จ่าย และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ๑๐.๓.๒ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ฯลฯ

ข้อ ๑๑ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงการมีร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคง มีความละอายเกรงกลัวต่อบาป

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๑๑.๑ มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง	๑๑.๑.๑ น้ำหนัก ส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์ ๑๑.๑.๒ มีสมรรถนะทางกายเป็นไปตามเกณฑ์ ๑๑.๑.๓ ทนทานต่อความเหน็ดเหนื่อย ความเจ็บปวด ฯลฯ
๑๑.๒ มีจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคง	๑๑.๒.๑ ควบคุมอารมณ์และการแสดงออกของตนเองได้อย่างเหมาะสม ๑๑.๒.๒ สามารถเอาชนะกิเลส คือ ความโลภ โกรธ หลง ได้ ๑๑.๒.๓ คิดบวก คิดดี ฯลฯ
๑๑.๓ มีความละอายเกรงกลัวต่อบาป	๑๑.๓.๑ ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ฯลฯ

ข้อ ๑๒ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง หมายถึง การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

ตัวชี้วัด	ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออก
๑๒.๑ ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ	๑๒.๑.๑ ปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ฯลฯ
๑๒.๒ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม	๑๒.๒.๑ สละเวลา ทรัพย์สิน สิ่งของ ความสุขส่วนตัวที่ตนพึงได้ เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของส่วนรวมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ฯลฯ

ความสอดคล้องระหว่างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ดังตารางที่ ๑.๑

ตารางที่ ๑.๑ แสดงความสอดคล้องระหว่างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม	๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๖.๑ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	๗. รักความเป็นไทย ๗.๑ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความ กตัญญูต่อบุคคล
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม	๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม	๗. รักความเป็นไทย
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน	๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๑.๑.๒ ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดี ของชาติ ๓. มีวินัย ๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่	๓. มีวินัย ๗. รักความเป็นไทย ๗.๑.๑ แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวที ต่อผู้มีพระคุณ
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙	๕. อยู่อย่างพอเพียง
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี	๕. อยู่อย่างพอเพียง
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาป ตามหลักของศาสนา	๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๒.๑.๒ ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ๒.๒.๑ ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่น มาเป็นของตนเอง ๒.๒.๒ ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ๒.๒.๓ ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง	๘. มีจิตสาธารณะ

หมายเหตุ นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมที่แสดงออกของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในภาคผนวก

จากตารางที่ ๑.๑ จะเห็นความสอดคล้องระหว่างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ กับคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในส่วนที่สอดคล้องกัน
การจัดกิจกรรมและประเมินผลสามารถดำเนินการไปด้วยกันได้ แต่ในส่วนที่ไม่ปรากฏในคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาปฏิบัติตามตัวอย่างแต่ละแนวทาง
ที่เสนอไว้ในตอนที่ ๓ ของเอกสารเล่มนี้

ตัวอย่างการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๑๓๒๔ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการสู่การปฏิบัติ สถานศึกษาต้องดำเนินการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ดังนั้น สถานศึกษาอาจเลือกแนวทางใดแนวทางหนึ่งหรือหลายแนวทางในการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของตนเอง

แนวทางที่ ๑ บูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

แนวทางที่ ๒ บูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางที่ ๓ สอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา

แนวทางที่ ๔ จัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามแนวทางข้างต้น

แนวทางที่ ๑ บุคลากรเข้ากับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ โดยการบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาจดำเนินการได้ดังนี้

๑. พิจารณาโครงสร้างรายวิชาว่าสามารถสอดแทรกค่านิยมใดได้บ้าง ในหน่วยการเรียนรู้ใด แล้วปรับโครงสร้างรายวิชานั้น

๒. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอดแทรกค่านิยมและตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างรายวิชาที่ปรับ

๓. ประเมินผลค่านิยมโดยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

ตัวอย่าง โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
รหัสวิชา ง๑๒๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน/ ภาระงาน รวบยอด	ค่านิยม ข้อที่
๑	เรียนรู้งานบ้าน	ง ๑.๑ ป.๒/๑ ง ๑.๑ ป.๒/๒ ง ๑.๑ ป.๒/๓	การทำงานบ้านเพื่อช่วยเหลือ ตนเองและครอบครัว ควรคำนึงถึงวิธีการทำงาน การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงาน ให้เหมาะสมกับงาน เพื่อความปลอดภัย และประหยัด	๔	เขียนบันทึก การช่วยเหลือ งานบ้าน	ข้อ ๒ (๒.๒.๕) ข้อ ๓ (๓.๑.๔) ข้อ ๘ (๘.๑.๑)
๒	บ้านเรือนงามตา	ง ๑.๑ ป.๒/๑ ง ๑.๑ ป.๒/๒ ง ๑.๑ ป.๒/๓ ง ๒.๑ ป.๒/๑	การทำงานบ้านเพื่อช่วยเหลือ ตนเองและครอบครัว เป็นการทำงานที่ต้องใช้ทักษะ การจัดการ ทักษะการทำงาน ร่วมกัน รู้ประโยชน์ของสิ่งของ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน อย่างเหมาะสม ปลอดภัย เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว	๖	การทำความ สะอาดบ้านเรือน และตกแต่ง ให้สะอาด สวยงาม	ข้อ ๒ (๒.๒.๕) ข้อ ๓ (๓.๑.๑) ข้อ ๘ (๘.๑.๑)
๓	สนุกกับ คอมพิวเตอร์	ง ๓.๑ ป.๒/๑ ง ๓.๑ ป.๒/๓	การสืบค้นข้อมูลโดยใช้ กระบวนการทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ จำเป็นต้องรู้ชื่อและหน้าที่ ของอุปกรณ์พื้นฐาน ที่เป็นส่วนประกอบหลัก ของคอมพิวเตอร์	๗	การสืบค้นข้อมูล ตามความสนใจ คนละ ๑ เรื่อง โดยใช้ คอมพิวเตอร์	ข้อ ๔ (๔.๒)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน/ ภาระงาน รวบยอด	ค่านิยม ข้อที่
๔	ข้อมูลน่ารู้	ง ๓.๑ ป.๒/๑ ง ๓.๑ ป.๒/๒	ข้อมูลบางอย่างมีทั้งประโยชน์ และโทษต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้น จึงต้องมีการพิจารณา เพื่อให้รู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร รู้จักเลือกใช้ข้อมูลจาก แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ อย่างมีเหตุผล เก็บรักษา แหล่งข้อมูลให้คงอยู่และ ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดผลต่อการดำเนินชีวิต	๖	การรวบรวมข้อมูล ตามความสนใจ ของนักเรียน คนละ ๑ เรื่อง	ข้อ ๑๐ (๑๐.๒) (๑๐.๓)
๕	เกษตรครัวเรือน	ง ๑.๑ ป.๒/๑ ง ๑.๑ ป.๒/๒ ง ๑.๑ ป.๒/๓ ง ๒.๑ ป.๒/๔ ง ๓.๑ ป.๒/๑	การทำงานเพื่อช่วยเหลือ ตนเองและครอบครัว ควรคำนึงถึงการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิด ความสมดุลพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และรู้จักการเลือกใช้ข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ อย่างสร้างสรรค์ ประหยัด ปลอดภัย	๗	ทำแปลงเกษตร ในครัวเรือน อย่างน้อย คนละ ๑ แปลง	ข้อ ๑ (๑.๓.๗) ข้อ ๒ (๒.๒.๕) ข้อ ๗ (๗.๒.๔) ข้อ ๙ (๙.๑) ข้อ ๑๐ (๑๐.๒, ๑๐.๓)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน/ ภาระงาน รวบยอด	ค่านิยม ข้อที่
๖	ของเล่นแสนสนุก	ง ๑.๑ ป.๒/๑ ง ๒.๑ ป.๒/๒ ง ๒.๑ ป.๒/๓ ง ๒.๑ ป.๒/๔ ง ๓.๑ ป.๒/๑	การประดิษฐ์ของเล่นเอง เป็นการช่วยเหลือครอบครัว ในการประหยัดและออม ช่วยให้มีทักษะกระบวนการ ทำงาน มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหา บนหลักของเหตุผลและ ตัดสินใจเลือกประดิษฐ์ของเล่น ที่เหมาะสมกับความสามารถ ของตนเอง และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น บนพื้นฐานของความรู้ และคุณธรรม	๕	ประดิษฐ์ของเล่น ตามความต้องการ ๑ ชิ้น	ข้อ ๒ (๒.๒, ๒.๔) ข้อ ๗ (๗.๒.๔) ข้อ ๙ (๙.๑.๑) ข้อ ๑๐
๗	ของใช้พาเพลิน	ง ๑.๑ ป.๒/๑ ง ๒.๑ ป.๒/๒ ง ๒.๑ ป.๒/๓ ง ๒.๑ ป.๒/๔ ง ๓.๑ ป.๒/๑	การรู้จักประดิษฐ์ของใช้ในชีวิต ประจำวันตามความสามารถ ของตนเองอย่างเป็นขั้นตอน และถ่ายทอดความคิด เป็นภาพร่าง ๒ มิติ ก่อนลงมือประดิษฐ์ ช่วยให้ประหยัดเวลาและ ทำงานสำเร็จอย่างเป็นขั้นตอน ตามกระบวนการทำงาน	๕	ประดิษฐ์ของใช้ ในชีวิตประจำวัน คนละ ๑ ชิ้น	ข้อ ๒ (๒.๒, ๒.๔) ข้อ ๗ (๗.๒.๔) ข้อ ๙ (๙.๑.๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียนรู้งานบ้าน

รหัสวิชา ง๑๒๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

การงานอาชีพและเทคโนโลยี
จำนวน ๔ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง ๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ง ๑.๑ ป.๒/๑ บอกวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว
- ง ๑.๑ ป.๒/๒ ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสมกับงานและประหยัด
- ง ๑.๑ ป.๒/๓ ทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัวอย่างปลอดภัย

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การทำงานบ้านเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว ควรคำนึงถึงวิธีการทำงาน การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงานให้เหมาะสมกับงาน เพื่อความปลอดภัยและประหยัด

๓. สาระการเรียนรู้

การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว

- บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน
- การล้างจาน
- การจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้า

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๔.๑ ความสามารถในการคิด
- ๔.๒ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ข้อ ๓ มีวินัย
- ข้อ ๖ มุ่งมั่นในการทำงาน

๖. ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

- ข้อ ๒ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
(พฤติกรรมที่แสดงออกข้อ ๒.๒.๕ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน)

- ข้อ ๓ กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
(พฤติกรรมที่แสดงออกข้อ ๓.๑.๔ เอาใจใส่ ดูแล ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์)
- ข้อ ๘ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
(พฤติกรรมที่แสดงออกข้อ ๘.๑.๑ ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น สังคม)

๗. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ภาระงาน

- นักเรียนทำงานบ้านเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่างน้อยคนละ ๑ อย่างตลอดภาคเรียน แล้วเขียนบันทึกงานที่ทำแต่ละวัน ขั้นตอนการทำงานแต่ละอย่าง และสรุปประโยชน์ของการทำงาน เพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ชิ้นงาน

- บันทึกการช่วยเหลืองานบ้านตลอดภาคเรียน

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๘.๑ สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับการช่วยเหลืองานบ้าน
- ๘.๒ งานที่ใช้แล้วและอุปกรณ์การล้างจาน
- ๘.๓ ภาพการจัดเก็บเสื้อผ้าที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ
- ๘.๔ สถานการณ์จำลองการจัดเก็บเสื้อผ้า
- ๘.๕ ที่วางรองเท้าหน้าห้องเรียน
- ๘.๖ แบบบันทึกการช่วยเหลืองานบ้าน

๙. การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	พฤติกรรมตามตัวชี้วัดของหน่วยและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- ตรวจบันทึกการช่วยเหลืองานบ้านของนักเรียน - สังเกตพฤติกรรมการทำงาน	- แบบประเมินบันทึกการช่วยเหลืองานบ้าน - แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน
๒	พฤติกรรมที่สะท้อนค่านิยมข้อ ๒.๒.๕, ๓.๑.๔, ๘.๑.๑ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อ ๓, ๖	- สังเกตพฤติกรรมที่สะท้อนค่านิยม - ตรวจสอบจากบันทึกการช่วยเหลืองานบ้าน	- แบบสังเกตพฤติกรรม - ใช้เครื่องมือแบบประเมินบันทึกการช่วยเหลืองานบ้านเดียวกันกับข้อ ๑	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน สำหรับครู

ลำดับ ที่	รายการพฤติกรรมที่แสดงออก	การปฏิบัติ		
		ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	ทำงานตามขั้นตอนที่กำหนด			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
๖	ทำงานด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงความปลอดภัย			
๗	ทำงานจนสำเร็จ			

เกณฑ์การประเมิน

- ดี หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการทุกครั้ง
พอใช้ หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการ แต่บางรายการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ปรับปรุง หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบทุกรายการ

แบบสังเกตพฤติกรรมที่สะท้อนค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
สำหรับผู้ปกครอง

ลำดับ ที่	รายการพฤติกรรมที่แสดงออก	การปฏิบัติ		
		สม่ำเสมอ	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
๑	ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง			
๒	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย			
๓	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ			
๔	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของครอบครัว			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

ดี หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการอย่างสม่ำเสมอ
พอใช้ หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการ แต่บางรายการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ปรับปรุง หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบทุกรายการ

เกณฑ์การประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน “บันทึกการช่วยเหลืองานบ้านของนักเรียน”

รายการประเมิน	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
บันทึกการช่วยเหลืองานบ้านของนักเรียน	บันทึกแสดงให้เห็นถึงการทำงานบ้านทุกวันตลอดภาคเรียน บอกขั้นตอนการทำงานบ้านแต่ละอย่างชัดเจนและสรุปประโยชน์ของการช่วยเหลืองานบ้าน	บันทึกแสดงให้เห็นถึงการทำงานบ้านตลอดภาคเรียนแต่ไม่ครบทุกวัน บอกขั้นตอนการทำงานบ้านแต่ละอย่างชัดเจนและสรุปประโยชน์ของการช่วยเหลืองานบ้าน	บันทึกแสดงให้เห็นถึงการทำงานบ้านตลอดภาคเรียนแต่ไม่ครบทุกวัน บอกขั้นตอนการทำงานบ้านแต่ละอย่างไม่ชัดเจนและไม่สรุปประโยชน์ของการช่วยเหลืองานบ้าน

๑๐. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ เรื่อง บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

บอกวิธีการและประโยชน์ในการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสนทนาถึงหน้าที่ของนักเรียนในบ้าน

๒. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในบ้านและวิธีการช่วยเหลืองานบ้าน

ขั้นสอน

๑. ให้นักเรียนคู่อภิปรายเกี่ยวกับการช่วยเหลืองานบ้าน

๒. นักเรียนจับคู่และช่วยกันอภิปรายถึงการช่วยเหลืองานบ้านจากการคู่อภิปราย และเขียนสรุป

ถึงประโยชน์ของการช่วยเหลือพ่อแม่ และการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

ขั้นสรุป

๑. สุ่มนักเรียนนำเสนอประเด็นที่นักเรียนเขียนสรุปถึงประโยชน์ของการช่วยเหลือพ่อแม่ และการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป โดยการเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการช่วยเหลือพ่อแม่ และการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

ภาระงาน/ชิ้นงาน

- เขียนสรุปเรื่องที่ได้จากการดูสื่อวีดิทัศน์ที่สะท้อนถึงวิธีการช่วยเหลืองานบ้านและประโยชน์ในการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

สื่อวีดิทัศน์เรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลืองานบ้าน

การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	เขียนสรุปเรื่องที่ได้จากการดูสื่อวีดิทัศน์ที่สะท้อนถึงวิธีการช่วยเหลืองานบ้านและประโยชน์ในการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน	ตรวจผลงานเขียน	แบบตรวจผลงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

เกณฑ์การประเมิน

การเขียนสรุป เรื่อง “วิธีการช่วยเหลืองานบ้านและประโยชน์ในการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน”

รายการประเมิน	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
การเขียนสรุปวิธีการช่วยเหลืองานบ้านและประโยชน์ในการทำหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน	เขียนเข้าใจง่าย แสดงให้เห็นถึงวิธีการช่วยเหลืองานบ้าน และบอกประโยชน์ของการทำหน้าที่สมาชิกที่ดีในบ้านได้ชัดเจน	เขียนรวบ แต่แสดงให้เห็นถึงวิธีการช่วยเหลืองานบ้าน และบอกประโยชน์ของการทำหน้าที่สมาชิกที่ดีในบ้านได้	เขียนรวบ แต่ยังจับประเด็นได้ถึงวิธีการช่วยเหลืองานบ้าน ไม่บอกประโยชน์ของการทำหน้าที่สมาชิกที่ดีในบ้านหรือบอกได้ไม่ชัดเจน

ชั่วโมงที่ ๒ เรื่อง การล้างจาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายขั้นตอนและวิธีล้างจานได้
๒. ล้างจานได้สะอาด และถูกต้องตามขั้นตอน
๓. ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการล้างจานได้อย่างเหมาะสมและประหยัด
๔. ทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวได้อย่างปลอดภัย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูให้นักเรียนดูจานที่ใช้แล้ว (สกปรก)
๒. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันว่า ถ้าต้องการให้จานสะอาดนักเรียนจะต้องทำอย่างไร และจานที่สะอาดควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นสอน

๑. นักเรียนจับคู่ช่วยกันคิดวิธีการทำให้จานสะอาด พร้อมเขียนขั้นตอนการล้างจาน
๒. นักเรียนช่วยกันล้างจานตามวิธีการที่นักเรียนช่วยกันคิด
๓. ครูสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน
๔. นักเรียนแต่ละคู่ประเมินผลสำเร็จของงานเปรียบเทียบกับวิธีการและขั้นตอนการล้างจานที่นักเรียนช่วยกันกำหนดไว้ และจดบันทึกผลการประเมิน
๕. นักเรียนนำจานที่ล้างแล้วมาจัดแสดงหน้าห้องเรียนเพื่อให้เพื่อน ๆ ดู
๖. ให้นักเรียนแต่ละคู่ประเมินผลงานของเพื่อน
๗. คู่ที่ได้คะแนนการประเมินมากที่สุด และคู่ที่ได้คะแนนการประเมินน้อยที่สุด นำเสนอวิธีการและขั้นตอนการล้างจาน และผลการประเมินตนเอง

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปวิธีการและขั้นตอนการล้างจาน โดยการตั้งประเด็นคำถามต่อไปนี้
 - ๑.๑ การล้างจานที่ถูกต้องควรทำอย่างไร และใช้วัสดุ อุปกรณ์อะไรบ้าง
 - ๑.๒ ประโยชน์และข้อควรระวังที่ได้จากการล้างจานมีอะไรบ้าง (คำตอบ คือ ได้ช่วยเหลือพ่อแม่ ยาย ย่า ครู ได้จานที่สะอาด ฯลฯ)
 - ๑.๓ จากการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมนี้ ตรงกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการในข้อใด (คำตอบ คือ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๘)
 - ๑.๔ นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำอะไรได้อีกนอกจากการล้างจาน
๒. นักเรียนจับคู่เขียนอธิบายขั้นตอนของการล้างจานและประโยชน์ที่ได้จากการล้างจาน
๓. ให้นักเรียนคิดว่ามีงานบ้านอะไรบ้างที่จะช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และวางแผนการทำงานเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง แล้วเขียนบันทึกประจำวันที่แสดงให้เห็นถึงการทำงานบ้านทุกวันตลอดภาคเรียน โดยบอกขั้นตอนการทำงานบ้านแต่ละอย่าง และสรุปประโยชน์ของการช่วยเหลือลงในแบบบันทึกที่ครูแจก

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. งานที่ใช้แล้ว (สกรปรก) อุปกรณ์การล้างจาน

๒. แบบบันทึกประจำวัน

การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	เขียนอธิบายขั้นตอนของการล้างจานและประโยชน์ที่ได้จากการล้างจาน	ตรวจผลงานการเขียน	เกณฑ์การตรวจผลงานการเขียน	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน
๒	คุณภาพของการล้างจาน	- สังเกตพฤติกรรมการล้างจาน - ตรวจผลงาน	- แบบสังเกตการทำงาน - เกณฑ์การตรวจผลงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

เกณฑ์การประเมินงานเขียนและการทำความสะอาดจาน

รายการประเมิน	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
เขียนอธิบายขั้นตอนของการล้างจานและประโยชน์ที่ได้จากการล้างจาน	เขียนแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการล้างจานที่ถูกต้องบอกประโยชน์ที่ได้จากการล้างจานชัดเจน	เขียนแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการล้างจานที่ถูกต้องแต่ไม่ครบขั้นตอนบอกประโยชน์ที่ได้จากการล้างจาน	ลำดับขั้นตอนการนำเสนอไม่ชัดเจน การนำเสนอไม่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการล้างจานที่ถูกต้องและไม่บอกประโยชน์ที่ได้จากการล้างจาน
คุณภาพของการล้างจาน	จานสะอาดไร้กลิ่น	จานสะอาดแต่มีกลิ่น	จานไม่สะอาดและมีกลิ่นหรือจานไม่สะอาดแต่ไม่มีกลิ่น

ชั่วโมงที่ ๓-๔ เรื่อง การจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้า

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายขั้นตอนวิธีการจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้าได้
๒. จัดวางรองเท้าได้เป็นระเบียบเรียบร้อย
๓. เก็บเสื้อผ้าได้ถูกต้องตามขั้นตอนและเป็นระเบียบ
๔. บอกประโยชน์ของการทำงานบ้านได้
๕. ทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองได้อย่างปลอดภัย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนสังเกตการวางรองเท้าหน้าห้องเรียนตัวเองและห้องเรียนอื่น
๒. อภิปรายวิธีการวางรองเท้าหน้าห้องเรียนที่นักเรียนไปสังเกตมาในประเด็นต่อไปนี้ (ลักษณะการจัดวางรองเท้าเป็นอย่างไร ถ้าจะให้ดูเป็นระเบียบ สวยงาม ควรมีการจัดวางอย่างไร)
๓. ครูนำภาพการจัดเก็บเสื้อผ้าที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบให้นักเรียนดู (หลาย ๆ ภาพ) ชักถามนักเรียนว่าบ้านใครจัดเก็บเสื้อผ้าแบบภาพใดบ้าง

ขั้นสอน

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม สมาชิกในกลุ่มตามความเหมาะสม
๒. แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม แล้วสมาชิกกลุ่มร่วมกันสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติงาน
๓. ครูกำหนดสถานการณ์การจัดวางรองเท้าและการเก็บเสื้อผ้า อย่างละ ๒ สถานการณ์
๔. นักเรียนช่วยกันปฏิบัติกิจกรรมตามสถานการณ์ที่ครูกำหนด กลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ จัดวางรองเท้า กลุ่มที่ ๓ และกลุ่มที่ ๔ จัดเก็บเสื้อผ้า
๕. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม พร้อมจดบันทึกพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนกลุ่ม ๑ และ ๒, กลุ่ม ๓ และ ๔ แลกเปลี่ยนวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงแนวคิดวิธีการที่ได้จากการแลกเปลี่ยนกับกลุ่มเพื่อนมาพัฒนางานของกลุ่มตัวเอง
๓. นักเรียนนำเสนอวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเอง (โดยครูเน้นย้ำกติกา ดังนี้ ฟังอย่างตั้งใจขณะที่เพื่อนนำเสนอ ชักถามในประเด็นที่สนใจ เสนอแนวคิดเพื่อการพัฒนา)

๔. นักเรียนและครูช่วยกันสรุป เรื่อง การจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้า โดยการตั้งประเด็นคำถามต่อไป

๔.๑ นักเรียนมีวิธีการหรือขั้นตอนในการจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้าอย่างไรจึงจะเป็นระเบียบ

๔.๒ นักเรียนได้ประโยชน์อย่างไรบ้างจากการจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้า (ได้ช่วยเหลือพ่อแม่ ยาย ย่า ผู้ปกครอง เป็นหน้าที่ของตนเองที่ต้องทำ ฯลฯ)

๔.๓ จากการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมนี้ ตรงกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการในข้อใด (ในกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ครูอาจยกตัวอย่างให้นักเรียนเลือก)

๕. นักเรียนเขียนสรุปสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้า โดยให้เขียนครอบคลุมถึงวิธีการ ขั้นตอน อุปกรณ์ที่ใช้ประโยชน์ และข้อควรระวัง แล้วแสดงความคิดเห็นที่เป็น การสะท้อนถึงค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๘

๖. ให้นักเรียนกำหนดงานบ้านที่จะทำเพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่างน้อยคนละ ๑ อย่าง แล้วกลับไปทำงานที่บ้านเป็นเวลา ๑ เดือน แล้วเขียนบันทึกวิธีการทำงานบ้านพร้อมประโยชน์ที่ได้รับ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. ที่วางรองเท้าหน้าห้องเรียน

๒. รูปภาพการจัดเก็บเสื้อผ้าที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบหลาย ๆ แบบ

๓. สถานการณ์จำลองการจัดวางรองเท้า ๒ แบบ

๔. สถานการณ์จำลองการจัดเก็บเสื้อผ้า ๒ แบบ

การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	อธิบายขั้นตอนและวิธีการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้า	เขียนขั้นตอนการจัดวางรองเท้า จัดเก็บเสื้อผ้า บอกประโยชน์ที่ได้จากการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้า	แบบประเมินการเขียน	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน
๒	การจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้าได้ถูกต้องตามขั้นตอนและเป็นระเบียบ	- สังเกตพฤติกรรมการจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้า - ตรวจผลงานการจัดวางรองเท้าและเก็บเสื้อผ้า	แบบสังเกต แบบตรวจผลงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

เกณฑ์การประเมินการเขียนวิธีการและประโยชน์ในการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้า

รายการประเมิน	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
อธิบายขั้นตอนและวิธีการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้า	เขียนอ่านเข้าใจง่าย ไม่วกวน แสดงวิธีการและขั้นตอนการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้าได้ชัดเจน บอกประโยชน์ที่ได้จากการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้า	เขียนวกวน แต่อ่านจับใจความ ได้ถึงวิธีการและขั้นตอนการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้า บอกประโยชน์ที่ได้จากการจัดวางรองเท้า เก็บเสื้อผ้า	เขียนวกวน อ่านไม่เข้าใจ
การจัดวางรองเท้า และเก็บเสื้อผ้าได้ถูกต้องตามขั้นตอนและเป็นระเบียบ	มีการแบ่งงานกันทำ ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องตามขั้นตอนและ เป็นระเบียบสวยงาม	มีการแบ่งงานกันทำ ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องตามขั้นตอน แต่ไม่เป็นระเบียบ	ไม่มีการแบ่งงานกันทำ ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องแต่ไม่เป็นไปตามขั้นตอน และไม่เป็นระเบียบ

แบบสรุปการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน สำหรับครู

คำชี้แจง ให้ครูนำผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละครั้งมาสรุปลงในตารางต่อไปนี้

ลำดับ ที่	รายการพฤติกรรมที่แสดงออก	การปฏิบัติ		
		ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔	ทำงานตามขั้นตอนที่กำหนด			
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
๖	ทำงานด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงความปลอดภัย			
๗	ทำงานจนสำเร็จ			

เกณฑ์การประเมิน

ดี หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการทุกครั้ง

พอใช้ หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการ แต่บางรายการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ปรับปรุง หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบทุกรายการ

๑๑. บันทึกผลหลังสอน

ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....

๑๒. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

(.....)

วันที่.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน สำหรับครู

คำชี้แจง ให้ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนแต่ละครั้ง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการปฏิบัติ
ที่ตรงกับพฤติกรรมที่แสดงออก

ลำดับ ที่	รายการพฤติกรรมที่แสดงออก	การปฏิบัติ	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
๑	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
๒	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน		
๓	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
๔	ทำงานตามขั้นตอนที่กำหนด		
๕	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
๖	ทำงานด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงความปลอดภัย		
๗	ทำงานจนสำเร็จ		

แบบสังเกตพฤติกรรมที่สะท้อนค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับผู้ปกครอง

ลำดับ ที่	รายการพฤติกรรมที่แสดงออก	การปฏิบัติ		
		สม่ำเสมอ	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
๑	ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง			
๒	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย			
๓	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ			
๔	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของครอบครัว			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

- ดี หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการอย่างสม่ำเสมอ
พอใช้ หมายถึง ปฏิบัติทุกรายการ แต่บางรายการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ปรับปรุง หมายถึง ปฏิบัติไม่ครบทุกรายการ

แบบบันทึกประจำวัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบันทึกการทำงานช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตามที่ทำงานจริงทุกวัน
ตลอด ๑ ภาคเรียน และกำหนดส่งครูทุกวันศุกร์

สัปดาห์ที่.....วันที่.....ถึง.....

วัน เดือน ปี	งานที่ทำ	วิธีการทำงาน	ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงาน

ผู้บันทึก.....
ผู้รับรองข้อมูล.....(ผู้ปกครอง)

ตัวอย่าง
โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน/ ภาระงาน รวบยอด	ค่านิยม ข้อที่
๑	สร้างสรรค์ งานศิลป์	ศ ๑.๑ ม.๓/๑ ศ ๑.๑ ม.๓/๔ ศ ๑.๑ ม.๓/๖ ศ ๑.๒ ม.๓/๑	การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้ง ๒ มิติ และ ๓ มิติ เพื่อถ่ายทอด ประสบการณ์และจินตนาการ ที่สะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรม ต้องอาศัยทักษะในการ สร้างงานทัศนศิลป์ ความรู้ เรื่องทัศนธาตุและหลักการ ออกแบบ	๑๐	วาดภาพ ๒ มิติ และ ๓ มิติ ที่สะท้อนคุณค่า ของวัฒนธรรม บรรยาย สิ่งแวดล้อม ใกล้ตัว	ข้อ ๑ (๑.๑.๕) ข้อ ๔ (๔.๒)
๒	นาฏศิลป์งามตา	ศ ๓.๑ ม.๓/๒ ศ ๓.๑ ม.๓/๓ ศ ๓.๒ ม.๓/๑	การนำนาฏยศัพท์มาบรรยาย อากัปกิริยาของผู้คน ในชีวิตประจำวันและ ในการแสดงต้องมีทักษะ ในการใช้ความคิด พัฒนา รูปแบบการแสดง ออกแบบ และสร้างสรรค์อุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย เพื่อแสดง นาฏศิลป์และละคร ที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	๖	ออกแบบอุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย และแสดง นาฏศิลป์	ข้อ ๑ (๑.๑.๕) ข้อ ๒ (๒.๓.๑) ข้อ ๔ (๔.๒) ข้อ ๙ (๙.๑.๑)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	ชิ้นงาน/ ภาระงาน รวบยอด	ค่านิยม ข้อที่
๓	ประเพณี เข้าพรรษา	ศ ๑.๑ ม.๓/๗ ศ ๑.๑ ม.๓/๘ ศ ๑.๒ ม.๓/๑ ศ ๒.๑ ม.๓/๔ ศ ๒.๑ ม.๓/๗ ศ ๓.๑ ม.๓/๓ ศ ๓.๑ ม.๓/๔ ศ ๓.๑ ม.๓/๖ ศ ๓.๒ ม.๓/๓	การประยุกต์ใช้ทัศนธาตุ และหลักการออกแบบ มาสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ เพื่อสะท้อนคุณค่า ของวัฒนธรรมที่เป็นมรดก ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น และ มีการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบ ทางดนตรีและพัฒนารูปแบบ การแสดงออกทางนาฏศิลป์ มาจัดแสดงเพื่อให้เห็นถึง การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เข้าพรรษาอย่างสมเหตุสมผล	๗	ผลงานการจัด กิจกรรม สร้างสรรค์ ประเพณี เข้าพรรษา	ข้อ ๑ (๑.๑.๖, ๑.๑.๘, ๑.๒.๒, ๑.๒.๓) ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๗ (๗.๒.๒, ๗.๒.๓) ข้อ ๙ (๙.๑.๑) ข้อ ๑๐ (๑๐.๒.๓)
๔	ร้องบรรเลง เพลงเพลิน	ศ ๒.๑ ม.๓/๑ ศ ๒.๑ ม.๓/๒ ศ ๒.๑ ม.๓/๓ ศ ๒.๑ ม.๓/๔ ศ ๒.๒ ม.๓/๑	วิวัฒนาการของดนตรี แต่ละยุคสมัยมีความสำคัญต่อ การเลือกใช้อุปกรณ์ดนตรี ในการแต่งเพลง สร้างสรรค์ จังหวะง่าย ๆ เพื่อใช้ในการ ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิค การร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพของเสียง	๙	ขับร้องเพลงไทย และสากล	ข้อ ๕ (๕.๔) ข้อ ๙ (๙.๑.๑) ข้อ ๑๐ (๑๐.๒.๓)
๕	ศิลปะสร้างชีวิต	ศ ๑.๑ ม.๓/๒ ศ ๑.๑ ม.๓/๓ ศ ๑.๑ ม.๓/๕ ศ ๑.๒ ม.๓/๑	การสร้างงานทัศนศิลป์ ของตนเองให้มีคุณภาพ ต้องมีทักษะในการผสมผสาน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เทคนิค วิธีการของศิลปิน วิธีการ ใช้ทัศนธาตุ และหลักการ ออกแบบที่สะท้อนคุณค่า ของวัฒนธรรม	๘	ผลงานสร้างสรรค์ งานทัศนศิลป์	ข้อ ๔ (๔.๒) ข้อ ๑๐ (๑๐.๒.๓)
			รวมตลอดภาคเรียน	๔๐		

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ประเพณีเข้าพรรษา

รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ศิลปะ
จำนวน ๗ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ทศศิลป์

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ ๑.๑ ม.๓/๗ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ สื่อความหมายเป็นเรื่องราว โดยประยุกต์ใช้ทัศนธาตุ และหลักการออกแบบ

ศ ๑.๑ ม.๓/๘ วิเคราะห์และอธิบายรูปแบบเนื้อหาและคุณค่าในงานทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างงานทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัด

ศ ๑.๒ ม.๓/๑ ศึกษาและอธิบายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม

สาระที่ ๒ ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ ๒.๑ ม.๓/๔ อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบดนตรี ในการสร้างสรรค์งานดนตรีของตนเอง

ศ ๒.๑ ม.๓/๗ นำเสนอหรือจัดการแสดงดนตรีที่เหมาะสมโดยการบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มศิลปะ

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ ๓.๑ เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันนาฏศิลป์อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ ๓.๑ ม.๓/๓ มีทักษะในการใช้ความคิดในการพัฒนารูปแบบการแสดง

ศ ๓.๑ ม.๓/๔ มีทักษะในการแปลความและการสื่อสารผ่านการแสดง

ศ ๓.๑ ม.๓/๖ ร่วมจัดงานการแสดงในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ

มาตรฐาน ศ ๓.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
ตัวชี้วัด

ศ ๓.๒ ม.๓/๓ แสดงความคิดเห็นในการอนุรักษ์

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การประยุกต์ใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบมาสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ เพื่อสะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบทางดนตรีและพัฒนารูปแบบการแสดงออกทางนาฏศิลป์มาจัดแสดง เพื่อให้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีเข้าพรรษาอย่างสมเหตุสมผล

๓. สาระการเรียนรู้

- ๓.๑ ลวดลายศิลปะของไทย
- ๓.๒ การแกะสลักลวดลายศิลปะของไทย
- ๓.๓ วงดนตรีและเครื่องดนตรีไทยและพื้นบ้าน
- ๓.๔ นาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน
- ๓.๕ ประเพณีเข้าพรรษา

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๔.๑ ความสามารถในการสื่อสาร
- ๔.๒ ความสามารถในการคิด
- ๔.๓ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ๔.๔ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ข้อ ๗ รักความเป็นไทย

๖. ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

- ข้อ ๑ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
(พฤติกรรมที่แสดงออกข้อ ๑.๑.๖ เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬาไทย)
- ข้อ ๔ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ข้อ ๕ รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันงดงาม
- ข้อ ๗ เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
(พฤติกรรมที่แสดงออกข้อ ๗.๒.๒ ประนีประนอมในการทำงานและการแก้ปัญหาในกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน และข้อ ๗.๒.๓ ร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน และองค์กรอื่นของสังคม)

- ข้อ ๙ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ (พฤติกรรมที่แสดงออกข้อ ๙.๑.๑ วางแผนปฏิบัติงาน กิจกรรม โดยผ่านกระบวนการคิด อย่างรอบคอบ เหมาะสมกับวัย)
- ข้อ ๑๐ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ (พฤติกรรมที่แสดงออกข้อ ๑๐.๒.๓ เลือกปฏิบัติกิจกรรมหรือชิ้นงานที่เหมาะสมกับความสามารถ ของตนเอง และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม)

๗. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ภาระงาน

สืบค้น วิเคราะห์ อภิปรายรูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีเข้าพรรษา และระดมความคิดเพื่อนำผลงานทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสถานการณ์จำลองประเพณีเข้าพรรษา

ชิ้นงาน

ผลงานการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประเพณีเข้าพรรษา

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๘.๑ วัสดุทัศนวัสดุลายศิลปะของไทย

๘.๒ รูปภาพลวดลายศิลปะของไทยพื้นฐาน เช่น ลายกระจังตาอ้อย ลายกนก เป็นต้น

๘.๓ เทียน หรือดินน้ำมัน หรือดินเหนียว

๘.๔ รูปภาพเกี่ยวกับประเพณีเข้าพรรษา/แห่เทียนพรรษา เช่น ลวดลายศิลปะไทยที่ใช้การแกะสลักเทียนพรรษา วงดนตรีและเครื่องดนตรี และนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นต้น

๘.๕ วัสดุทัศนเกี่ยวกับประเพณีเข้าพรรษา/แห่เทียนพรรษา เช่น การแกะสลักเทียน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการแกะสลักเทียนพรรษา ดนตรีและนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

๙. การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	พฤติกรรมตามตัวชี้วัดของหน่วย และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- ตรวจสอบผลงานการจัดกิจกรรม - สังเกตพฤติกรรมการทำงาน	- เกณฑ์การตรวจสอบผลงานการจัดกิจกรรม - แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน
๒	พฤติกรรมที่สะท้อนค่านิยมหลักข้อ ๑.๑.๖, ๔, ๕, ๗.๒.๒, ๗.๒.๓, ๙.๑.๑, ๑๐.๒.๓ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ ๗	- สังเกตพฤติกรรมที่สะท้อนค่านิยมหลัก - ตรวจสอบแบบบันทึกการจัดกิจกรรมฯ	- แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบบันทึกการจัดกิจกรรมฯ	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

๑๐. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ เรื่อง ลวดลายศิลปะของไทย (สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหรืออธิบายลวดลายศิลปะของไทยได้
๒. เขียนลวดลายศิลปะของไทยได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. นักเรียนดูวิดีโอทัศน์และรูปภาพเกี่ยวกับลวดลายศิลปะของไทยหลาย ๆ รูปแบบ
๒. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ ในประเด็นต่อไปนี้
 - ๑) ลักษณะของลวดลายศิลปะของไทย
 - ๒) ลายเส้นต่าง ๆ ที่ใช้ในการเขียนลวดลายศิลปะของไทย

ขั้นสอน

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียน สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกำเนิดลวดลาย และรูปแบบลักษณะของลวดลายต่าง ๆ
๒. แต่ละกลุ่มนำเสนอลวดลาย และอธิบายลักษณะสำคัญของลวดลายศิลปะของไทยที่สืบค้นมา
๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายลักษณะของลวดลายศิลปะของไทยที่สะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมไทย และง่ายต่อการนำมาเขียน
๔. นักเรียนเลือก และปฏิบัติการเขียนลวดลายศิลปะของไทย

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนนำเสนอผลงานการเขียนลวดลายศิลปะของไทย และอธิบายลักษณะสำคัญของลวดลายที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะของลวดลายที่เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้ในการแกะสลักเทียน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์ลวดลายศิลปะของไทย
๒. รูปภาพลวดลายศิลปะของไทยพื้นฐาน เช่น ลายกระจังตาอ้อย ลายกนก เป็นต้น

ภาระงาน/ชิ้นงาน

ผลงานการเขียนลวดลายศิลปะของไทย

การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	แบบบันทึกการชมวิดิทัศน์	ตรวจแบบบันทึกการชมวิดิทัศน์	เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกการชมวิดิทัศน์	ผ่าน เมื่อตอบถูกทั้ง ๒ ข้อ
๒	ผลงานการเขียนลวดลายศิลปะของไทย	ตรวจผลงานการเขียนลวดลายศิลปะของไทย	เกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนลวดลายศิลปะของไทย	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

แบบบันทึกการชมวิดิทัศน์

ชื่อ-นามสกุลนักเรียน.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ลวดลายศิลปะของไทย มีลวดลายอะไรบ้าง

.....

.....

๒. ลวดลายศิลปะของไทย มีลักษณะสำคัญอะไรบ้าง

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

ผ่าน เมื่อตอบถูกทั้ง ๒ ข้อ

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการเขียนลวดลายศิลปะของไทย

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑. ลวดลายถูกต้อง ๒. สัดส่วนสมดุล ๓. เส้นคมชัดสม่ำเสมอ ๔. ลวดลายอ่อนช้อย สวยงาม	มีครบถ้วนทั้ง ๔ ข้อ	มีข้อ ๑ และข้อ ๒	ขาดข้อ ๑

ชั่วโมงที่ ๒ เรื่อง การแกะสลักลวดลายศิลปะของไทย (สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกอุปกรณ์และวิธีการที่ใช้ในการแกะสลักได้
๒. แกะสลักเทียน หรือดินน้ำมัน หรือดินเหนียวได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูและนักเรียนทบทวนบทเรียนเกี่ยวกับประวัติการกำเนิดลวดลาย และลวดลายศิลปะของไทย
๒. ครูและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ลวดลายศิลปะของไทยที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการแกะสลักเทียน หรือดินน้ำมัน หรือดินเหนียว

ชั้นสอน

๑. ให้นักเรียนดูวีดิทัศน์การแกะสลักเทียน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการแกะสลักเทียนพรรษา
๒. นักเรียนบอกชื่ออุปกรณ์ วิธีการใช้อุปกรณ์ในการแกะสลักจากการดูวีดิทัศน์
๓. นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับลวดลายศิลปะของไทยที่ใช้ในการแกะสลัก (หลาย ๆ รูปแบบ)
๔. นักเรียนเลือกลวดลาย และบอกเหตุผลของการเลือกลวดลายที่จะใช้ในการแกะสลักเทียน หรือดินน้ำมัน หรือดินเหนียว
๕. นักเรียนปฏิบัติการแกะสลักเทียน หรือดินน้ำมัน หรือดินเหนียว ตามลวดลายที่นักเรียนเลือก และประเมินผลงานของตนเองก่อนนำเสนอ

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนนำเสนอผลงานการแกะสลัก อธิบายขั้นตอนการแกะสลัก และแนวคิดในการประยุกต์ใช้ลวดลายศิลปะของไทย

๒. นักเรียนประเมินผลงานการแกะสลักของเพื่อน

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. เทียน หรือดินน้ำมัน หรือดินเหนียว
๒. วีดิทัศน์การแกะสลักเทียน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการแกะสลักเทียนพรรษา
๓. รูปภาพเกี่ยวกับลวดลายศิลปะของไทยที่ใช้ในการแกะสลักเทียนพรรษา

ภาระงาน/ชิ้นงาน

ผลงานการแกะสลักเทียน หรือดินน้ำมัน หรือดินเหนียว พร้อมทั้งการเขียนบันทึกการแกะสลัก การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	บันทึกการแกะสลัก	ตรวจบันทึกการแกะสลัก	เกณฑ์การประเมินการแกะสลัก	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน
๒	ผลงานการแกะสลัก	ตรวจผลงานการแกะสลัก	เกณฑ์การประเมินผลงานการแกะสลัก	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

บันทึกการแกะสลัก

ชื่อ-นามสกุลนักเรียน.....

ลายที่ใช้ในการแกะสลัก.....

อุปกรณ์ที่ใช้ ๑.

๒.

๓.

ฯลฯ

วิธีการแกะสลัก

๑.

๒.

๓.

ฯลฯ

เกณฑ์การประเมิน

ดี หมายถึง ตอบถูกต้องสอดคล้องกับลาย สมบูรณ์ชัดเจน

พอใช้ หมายถึง ตอบถูกต้องสอดคล้องกับลาย แต่ไม่สมบูรณ์ชัดเจน

ปรับปรุง หมายถึง ตอบไม่สอดคล้องกับลาย

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการแกะสลัก

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑. ผลงานสมบูรณ์ ตามองค์ประกอบศิลป์	มีครบถ้วนทั้ง ๓ ข้อ	มีข้อ ๑ และข้ออื่น อีกหนึ่งข้อ	ขาดข้อ ๑
๒. ลวดลายมีความต้นลึกชัดเจน ตามลักษณะลวดลาย			
๓. ลวดลายมีความอ่อนช้อย ประณีตสวยงาม			

ชั่วโมงที่ ๓ เรื่อง วงดนตรีและเครื่องดนตรีไทยและพื้นบ้าน (สาระที่ ๒ ดนตรี)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกประเภทวงดนตรีและเครื่องดนตรีไทยหรือพื้นบ้านที่ใช้ในประเพณีไทยได้
๒. เลือกวงดนตรีและเครื่องดนตรีไทยหรือพื้นบ้านที่ใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ในประเพณีเข้าพรรษา
๓. เห็นคุณค่าของดนตรีไทยและพื้นบ้านที่นำมาใช้ในประเพณีวัฒนธรรมไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนฟังทำนองดนตรีไทยและพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของไทยอย่างหลากหลายทำนองเพลง

ขั้นสอน

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียน ระดมความคิดเกี่ยวกับทำนองดนตรีไทยและพื้นบ้าน ในประเด็นต่อไปนี้
 - ดนตรีที่ฟังมีอะไรบ้าง
 - ทำนองที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา
 - เครื่องดนตรีที่จำเป็นต้องใช้กับทำนองเพลงที่นำมาใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา
 - ดนตรีพื้นบ้านของเรา มีอะไรบ้างที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา
๒. สมาชิกทุกคนในกลุ่มนักเรียน ช่วยกันเลือกเพลง เลือกทำนอง และเลือกเครื่องดนตรีต่าง ๆ มารวมวงเพื่อใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา และช่วยกันอภิปรายเหตุผลในการเลือกเพลง เลือกทำนอง และเลือกเครื่องดนตรี
๓. บันทึกผลการระดมความคิดลงในแบบบันทึก พร้อมนำเสนอ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าดนตรีไทยและพื้นบ้านใดที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา และเพลงประกอบการแสดงใดที่เหมาะสม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. รูปภาพเกี่ยวกับวงดนตรีและเครื่องดนตรีที่ใช้ในประเพณีเข้าพรรษา/แห่เทียนพรรษา
๒. วิดิทัศน์เกี่ยวกับดนตรีที่ใช้ในประเพณีเข้าพรรษา/แห่เทียนพรรษา

ภาระงาน/ชิ้นงาน

นักเรียนเลือกเพลง เลือกทำนอง และเลือกเครื่องดนตรีไทยและพื้นบ้าน มาทำวงสำหรับใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา

การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
แบบบันทึกสาระสำคัญจาก การเรียนรู้ เรื่อง วงดนตรี และเครื่องดนตรีไทย และพื้นบ้าน	ตรวจแบบบันทึกสาระสำคัญ จากการเรียนรู้ เรื่อง วงดนตรี และเครื่องดนตรีไทย และพื้นบ้าน และสังเกต การนำเสนอ	แบบบันทึกสาระสำคัญ จากการเรียนรู้ เรื่อง วงดนตรีและเครื่องดนตรีไทย และพื้นบ้าน	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน

แบบบันทึกสาระสำคัญจากการเรียนรู้ เรื่อง วงดนตรีและเครื่องดนตรีไทยและพื้นบ้าน

ชื่อกลุ่ม.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑.
๒.
๓.
๔.

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญจากการเรียนรู้ เรื่อง วงดนตรีและเครื่องดนตรีไทยและพื้นบ้าน

๑. วงดนตรีไทยและวงดนตรีพื้นบ้านที่ใช้ในงานประเพณีไทย มีอะไรบ้าง

.....
.....

๒. กลุ่มเลือกวงดนตรีไทยหรือวงดนตรีพื้นบ้านชนิดใด ใช้ในงานประเพณีแห่งเทียนพรรษา และวงดนตรีที่เลือก ประกอบด้วยเครื่องดนตรีอะไรบ้าง

.....
.....

๓. ดนตรีไทยหรือดนตรีพื้นบ้านที่เลือกนำมาแสดงในประเพณีแห่งเทียนพรรษา มีประโยชน์และความสำคัญอย่างไร

.....
.....

เกณฑ์การประเมิน

ดี หมายถึง ตอบถูกต้องทุกข้อและสมบูรณ์ชัดเจน

พอใช้ หมายถึง ตอบถูกต้องทุกข้อ แต่ไม่สมบูรณ์ชัดเจน

ปรับปรุง หมายถึง ตอบถูกไม่ครบทุกข้อ

ชั่วโมงที่ ๔-๕ เรื่อง นาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน (สาระที่ ๓ นาฏศิลป์)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกท่ารำที่ใช้แสดงนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษาได้ถูกต้องและเหมาะสม
๒. ปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านในประเพณีแห่เทียนพรรษาได้ถูกต้องและเหมาะสม
๓. เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านที่นำมาใช้ในประเพณีวัฒนธรรมไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องวัฒนธรรมประเพณีของไทย และศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของไทย พร้อมยกตัวอย่างรูปภาพประกอบ

ขั้นสอน

๑. ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประเพณีแห่เทียนพรรษา และให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเกี่ยวกับศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา และนาฏศิลป์พื้นบ้านของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มเดิมจากชั่วโมงที่ ๓ ศึกษาศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา เลือกการแสดงและดนตรี/เพลงที่เหมาะสมกับประเพณีแห่เทียนพรรษา โดยเลือกจากชั่วโมงที่ ๓

๓. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาการปฏิบัติทำนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประกอบการแสดงเพิ่มเติมจากการระดมความคิดเห็นในกลุ่ม โดยศึกษาจากสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สื่อวีดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประกอบเพลงที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา โดยครูเป็นที่ปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะในการฝึกปฏิบัติทำทางที่ถูกต้อง

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประกอบเพลงที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา ในชั่วโมงที่ ๕

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลงานการแสดงของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ในประเพณีวัฒนธรรมไทย
๔. ประเมินผลงานการแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประกอบเพลงในประเพณีเข้าพรรษา

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. รูปภาพเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประเพณีแห่เทียนพรรษา
๒. วีดิทัศน์เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประเพณีแห่เทียนพรรษา

ภาระงาน/ชิ้นงาน

นักเรียนแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประกอบเพลงที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา

การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	แบบบันทึกประกอบ การเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์พื้นบ้าน	ตรวจแบบบันทึกประกอบ การเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์พื้นบ้าน	เกณฑ์การประเมิน แบบบันทึกประกอบ การเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทยและ นาฏศิลป์พื้นบ้าน	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน
๒	ปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์พื้นบ้าน ประกอบเพลงที่ใช้ในประเพณี แห่เทียนพรรษา	สังเกตการแสดงนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์พื้นบ้าน ประกอบเพลงที่ใช้ในประเพณี แห่เทียนพรรษา	เกณฑ์การประเมิน การแสดงนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์พื้นบ้าน ประกอบเพลงที่ใช้ใน ประเพณีแห่เทียนพรรษา	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน

แบบบันทึกประกอบการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

ชื่อกลุ่ม.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑.
๒.
๓.
๔.

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญจากการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

๑. การแสดงนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษา ใช้ทำรำไบบ้าง

.....

๒. กลุ่มเลือกใช้ทำรำไบบ้าง ในการแสดงนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษา เพราะเหตุใดจึงเลือกทำรำนั้น

.....

๓. การแสดงนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษาของกลุ่ม สะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมไทยอย่างไร

.....

เกณฑ์การประเมิน

ดี หมายถึง คำตอบตรงประเด็นทุกข้อและสมเหตุสมผล

พอใช้ หมายถึง คำตอบตรงประเด็นทุกข้อ แต่บางข้อไม่สมเหตุสมผล

ปรับปรุง หมายถึง ตอบไม่ตรงประเด็น

เกณฑ์การประเมิน : การแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้านประกอบเพลงที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑. รำได้ลงจังหวะ ๒. ท่ารำตรงกับคำร้อง ๓. สีสันท่าทางงดงาม ตามแบบนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์พื้นบ้าน ๔. สีหน้า แววตา แสดงอารมณ์ สอดคล้องกับเนื้อเพลง ๕. กล้าแสดงออก ๖. พร้อมเพรียง	ปฏิบัติได้ครบทุกข้อ	ปฏิบัติได้ตามข้อ ๑-๓	ปฏิบัติไม่ได้ในข้อ ๑-๓

ชั่วโมงที่ ๖-๗ เรื่อง กิจกรรมสร้างสรรค์ประเพณีแห่เทียนพรรษา (บูรณาการสาระที่ ๑-๓)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกกิจกรรมการบูรณาการทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา
๒. นำเสนอหรือจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยบูรณาการทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษา

๓. เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษา

๔. เห็นคุณค่าของทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ และการอนุรักษ์ประเพณีศิลปวัฒนธรรมไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ที่ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา จากการเรียนรู้ในชั่วโมงที่ ๑-๕

ขั้นสอน

๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในประเพณีแห่เทียนพรรษา โดยสร้างสถานการณ์จำลองหรือบทบาทสมมติเสมือนจริง

๒. นักเรียนร่วมกันวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ประเพณีแห่เทียนพรรษา

๓. นักเรียนลงมือฝึกซ้อมและปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. นักเรียนร่วมกันนำเสนอผลงานหรือจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประเพณีแห่เทียนพรรษาจากสถานการณ์จำลอง ในชั่วโมงที่ ๗

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันวิพากษ์ วิจัยผลงานการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประเพณีแห่เทียนพรรษา

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ การประยุกต์ใช้ในกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมไทยที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป

หมายเหตุ เพื่อเป็นการต่อยอดการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษาในสถานการณ์จริง

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. รูปภาพเกี่ยวกับประเพณีแห่เทียนพรรษา

๒. วิดีทัศน์เกี่ยวกับประเพณีแห่เทียนพรรษา

ภาระงาน/ชิ้นงาน

ผลงานการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยบูรณาการทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษา

การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ผลงานการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยบูรณาการทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษา	ประเมินผลงานการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยบูรณาการทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษา	เกณฑ์การประเมินผลงานการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยบูรณาการทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ในประเพณีแห่เทียนพรรษา	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยบูรณาการทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์
ในประเพณีแห่เทียนพรรษา

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
ผลงาน ๑. มีการผสมผสานทางศิลปะ อย่างลงตัว ๒. มีคุณค่าด้านความงาม ทางศิลปวัฒนธรรม ๓. รูปแบบโดดเด่นน่าสนใจ	มีครบทั้ง ๓ ข้อ	มีข้อ ๑ และข้อ ๒	มีข้อใดข้อหนึ่ง เพียงข้อเดียว หรือไม่มีเลย
ความกล้าแสดงออก	แสดงออกด้วยความมั่นใจ และเป็นธรรมชาติ	แสดงออกด้วยท่าทาง เคอะเขิน	ไม่กล้าแสดงออก
ความร่วมมือ ๑. ร่วมคิด ๒. ร่วมปฏิบัติ ๓. ร่วมแก้ปัญหา	มีครบทั้ง ๓ ข้อ	มี ๒ ข้อ	มีข้อใดข้อหนึ่ง เพียงข้อเดียว หรือไม่มีเลย

๑๑. บันทึกผลหลังสอน

ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....

๑๒. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

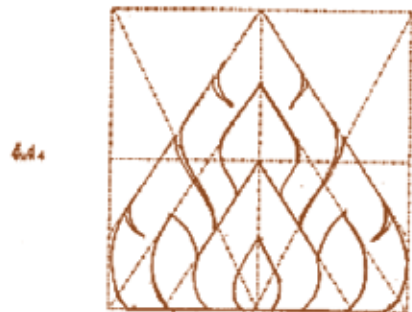
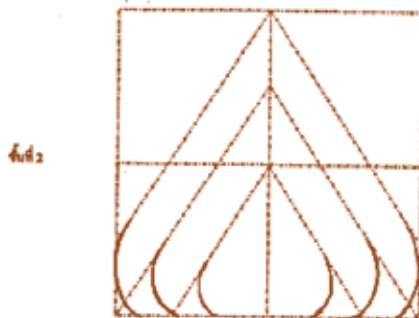
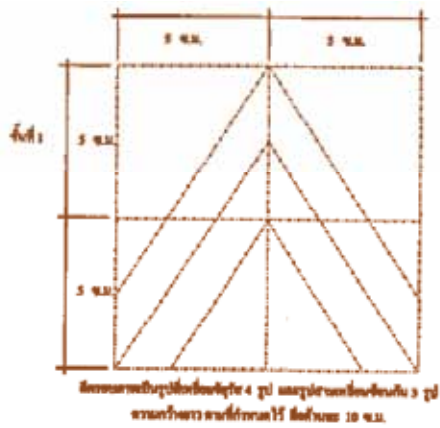
.....

.....

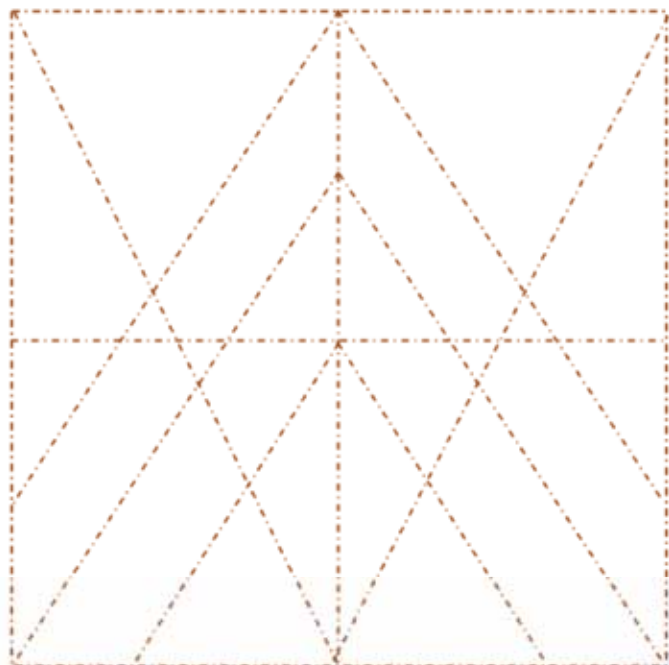
.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร
(.....)
วันที่.....

สื่อ การเขียนลายกระจังตาอ้อย

จัดทำโดย...ครูประเสริฐ...โรงเรียนเมืองชลนิคมวิทยา จังหวัดชลบุรี

สื่อ
ลวดลายศิลปะของไทย

กชกสาวขลุ่ย

กชกเปลว

ประจักษ์ดาวขลุ่ย

แบบสรุปรายการสังเกตพฤติกรรมค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ประเพณีเข้าพรรษา

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....เลขที่.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้สรุปผลจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนตลอดภาคเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง
ที่ตรงกับความถี่ของการปฏิบัติ

ที่	รายการพฤติกรรมที่แสดงออก	ความถี่ของการปฏิบัติ		
		ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
๑	เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์			
๒	ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม			
๓	รักษาวินัยธรรมประเพณีอันงดงาม			
๔	ประนีประนอมในการทำงานและการแก้ปัญหา ในกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน			
๕	ร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและ องค์กรอื่นของสังคม			
๖	วางแผนปฏิบัติงาน กิจกรรม โดยผ่านกระบวนการคิด อย่างรอบคอบ เหมาะสมกับวัย			
๗	เลือกปฏิบัติกิจกรรมหรือชิ้นงานที่เหมาะสมกับความสามารถ ของตนเองและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น บนพื้นฐานของความรู้ และคุณธรรม			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แนวทางที่ ๒ บุรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ โดยบูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจดำเนินการได้ดังนี้

๑. พิจารณาโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าสามารถสอดแทรกค่านิยมใดได้บ้าง แล้วปรับโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมนั้น

๒. ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมโดยสอดแทรกค่านิยมและตัวชี้วัดตามที่ระบุในโครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับแล้ว

๓. ประเมินผลค่านิยมโดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรม แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้ นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

ตัวอย่าง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนบแนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ค่านิยม ข้อที่	ตัวชี้วัด	เรื่อง	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล		เวลา
				วิธีการ	เครื่องมือ	
๑. มีความรักชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	๑.๓ ซาบซึ้ง ในพระมหา กรุณาธิคุณ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์	พ่อหลวง ของเรา	ครั้งที่ ๑ ชมสื่อวีดิทัศน์ “พระราชกรณียกิจ” (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๒ ชมสื่อวีดิทัศน์ “โครงการหลวง” (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๓ นำเสนอเพลง เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๔ สรุปลงพฤติกรรม แสดงถึงความซาบซึ้ง ในพระมหากรุณาธิคุณ ของพระมหากษัตริย์ (๑ ชั่วโมง)	- สังเกต พฤติกรรม - ตรวจ ผลงาน การเขียน	- แบบสังเกต - เกณฑ์การ ประเมิน	๔ ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. ชื่อกิจกรรม “พ่อหลวงของเรา”

๒. สาระสำคัญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นแบบอย่างของประชาชนหลากหลายด้าน และทรงสนพระราชหฤทัยในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนและประเทศชาติ ในหัวใจของคนไทยทุกคน พระองค์ท่านทรงเป็นพ่อหลวงของเรา หรือพ่อของแผ่นดิน

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) บอก อธิบาย แสดงความรู้สึกต่อพระราชกรณียกิจ
- ๒) อธิบายความหมายของเพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงสดุดีมหาราชา ได้อย่างถูกต้อง
- ๓) ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงสดุดีมหาราชา ได้อย่างถูกต้อง
- ๔) แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงสดุดีมหาราชา

๔. สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ข้อ ๑ มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด ๑.๓ ขาบ ซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณของสถาบันพระมหากษัตริย์

๕. สาระการเรียนรู้

- ๑) พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์
- ๒) เพลงเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

๖. กิจกรรม

ครั้งที่ ๑ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี
- ๒) นักเรียนชมสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์
- ๓) นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อวีดิทัศน์และร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น
 - นักเรียนเห็นเหตุการณ์อะไรในวีดิทัศน์บ้าง รู้จักบุคคลในภาพหรือไม่ (ครูพยายามใช้คำถามเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจว่าคนไทยเรียกในหลวงว่าพ่อหลวงของเรา หรือพ่อของแผ่นดิน)
 - นักเรียนคิดว่าพ่อหลวงของเรา ท่านทำอะไร ทำทำไม ทำเพื่อใคร ไม่ต้องทำได้ไหม
 - นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์

๔) ครูเลือกเปิดเพลงพ่อของแผ่นดิน หรือเพลงของขวัญจากก้อนดิน หรือเพลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพ่อหลวงของเราและร่วมร้องเพลงกับนักเรียน

๕) นักเรียนสรุปเพื่อแสดงความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ โดยการวาดภาพที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์

ครั้งที่ ๒ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนร้องเพลงสดุดีมหาราชา

๒) นักเรียนชมสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับโครงการหลวง

๓) นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อวีดิทัศน์และร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น

- นักเรียนเห็นเหตุการณ์อะไรในวีดิทัศน์บ้าง รู้จักบุคคลในภาพหรือไม่
- นักเรียนคิดว่าโครงการหลวงเกิดขึ้นได้อย่างไร ใครเป็นผู้ริเริ่ม ทำทำไม ทำเพื่อใคร
- ถ้านักเรียนเป็นประชาชนที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากโครงการหลวง นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

๔) นักเรียนสรุปเพื่อแสดงความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์โดยการนำผลผลิตจากโครงการหลวงมาจัดนิทรรศการ

ครั้งที่ ๓ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงสดุดีมหาราชา

๒) นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับโอกาสในการร้องเพลงที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ เช่น

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงสดุดีมหาราชา
- ถ้านักเรียนได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงสดุดีมหาราชา นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

๓) ครูคิดแผนภูมิเนื้อเพลงสรรเสริญพระบารมี ให้นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับความหมายของเพลง

๔) ครูคิดแผนภูมิเนื้อเพลงสดุดีมหาราชา ให้นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับความหมายของเพลง

๕) ครูเลือกเปิดเพลงสรรเสริญพระบารมี หรือเพลงสดุดีมหาราชา ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความเคารพต่อพระมหากษัตริย์ เมื่อได้ยินเสียงเพลง

ครั้งที่ ๔ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงสดุดีมหาราชา

๒) ให้นักเรียนบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมเกี่ยวกับพ่อหลวงของเรา

๓) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสิ่งที่พ่อหลวงทรงทำให้กับประชาชนและประเทศไทย เช่น

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่พ่อหลวงทรงทำให้กับประชาชนและประเทศไทย

- นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

๔) นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ โดยการทำ Mind Mapping ที่แสดงถึงความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์

๗. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ
- ๒) เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงสดุดีมหาราชา เพลงพ่อของแผ่นดิน เพลงของขวัญจากก้อนดิน เพลงพ่อหลวงของปวงชนชาวไทย ฯลฯ
- ๓) กระดาษปรี๊ฟ
- ๔) ดินสอ สี
- ๕) ภาพพระราชกรณียกิจ
- ๖) ภาพผลผลิตจากโครงการหลวง

๘. การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	พฤติกรรมระหว่างเรียน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน
๒	Mind Mapping ที่แสดงความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์	ตรวจผลงาน Mind Mapping	เกณฑ์การประเมินผลงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรม “พ่อหลวงของเรา”
 ข้อ ๑ มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
 ตัวชี้วัด ๑.๓ ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติได้หรือปฏิบัติไม่ได้ของแต่ละรายการพฤติกรรม

พฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
๑. นักเรียนตอบคำถาม ร่วมอภิปรายเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์		
๒. นักเรียนสรุปเพื่อสะท้อนความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์		
๓. นักเรียนร้องเพลงที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์		
๔. นักเรียนสร้างผลงานที่สะท้อนความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์		

เกณฑ์การประเมิน

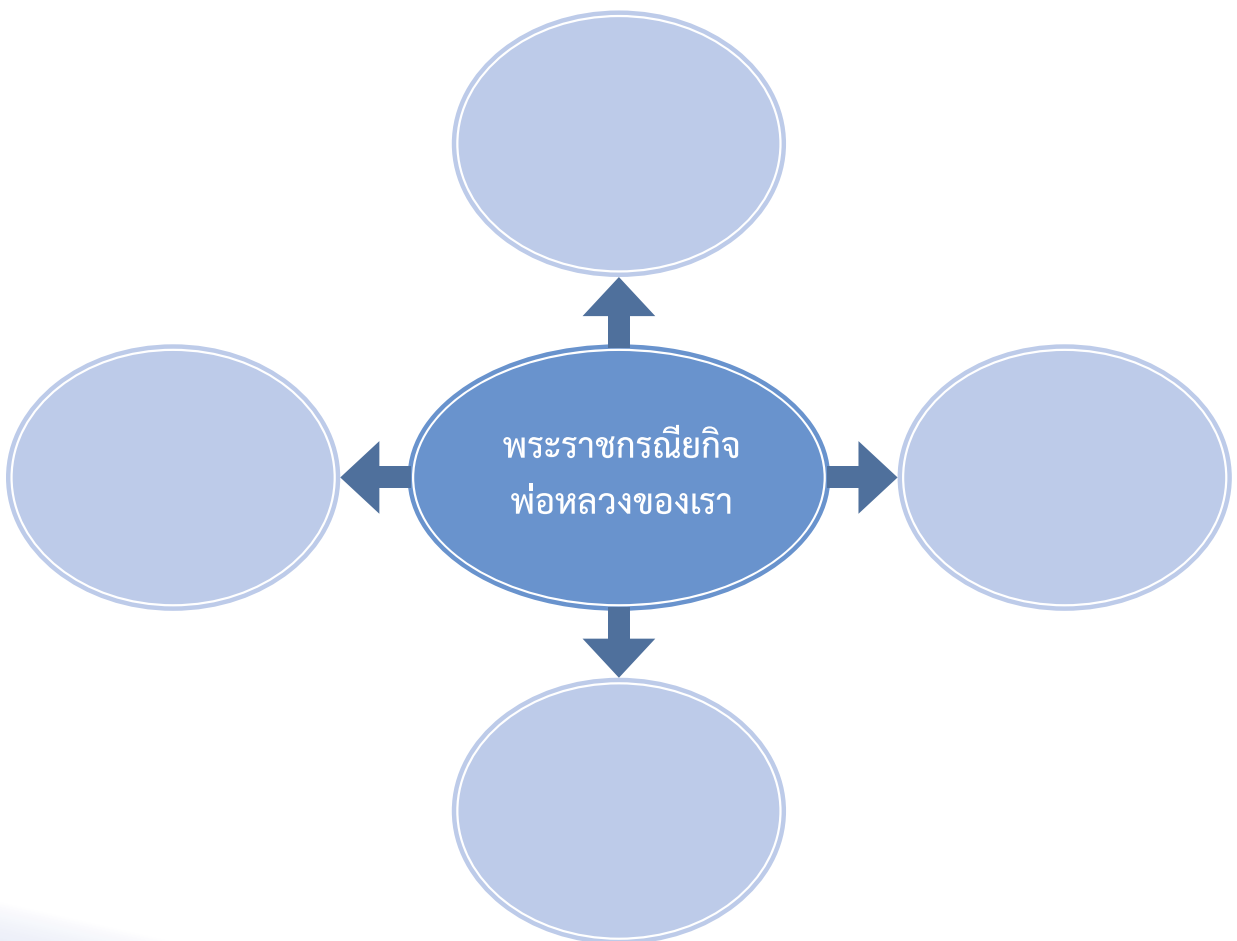
ดี หมายถึง ปฏิบัติได้ทุกรายการ
 พอใช้ หมายถึง ปฏิบัติได้ ๒-๓ รายการ
 ปรับปรุง หมายถึง ปฏิบัติได้ ๐-๑ รายการ

เกณฑ์การประเมิน Mind Mapping

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
Mind Mapping ที่แสดงความซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์	ระบุพระราชกรณียกิจของพ่อหลวง ๔ เรื่องขึ้นไป	ระบุพระราชกรณียกิจของพ่อหลวง ๒-๓ เรื่อง	ระบุพระราชกรณียกิจของพ่อหลวง ๑ เรื่องหรือระบุไม่ได้

ใบกิจกรรม Mind Mapping

- คำชี้แจง** ๑. ให้นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับพ่อหลวงของเรา
๒. ให้นักเรียนเขียน Mind Mapping สรุปความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพ่อหลวงของเรา

ตัวอย่าง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ค่านิยม ข้อที่	ตัวชี้วัด	เรื่อง	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล		เวลา
				วิธีการ	เครื่องมือ	
๓. กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	ข้อ ๓.๑ รู้บุญคุณ และตอบแทน บุญคุณพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์	บุญคุณต้อง... ตอบแทน	ครั้งที่ ๑ ชมสื่อวีดิทัศน์ “ชายพิการยอดกตัญญู” (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๒ เพลง “พระคุณที่ ๓” (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๓ ชมสื่อวีดิทัศน์ “ขโมยยาเรียนหมอ” (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๔ สรุปลสะท้อนค่านิยม ความกตัญญู (๑ ชั่วโมง)	ประเมิน จากผลงาน ภาพแสดง การตอบแทน ผู้มีพระคุณ	- แบบ ประเมิน ผลงาน นักเรียน - เกณฑ์การ ประเมิน	๔ ชั่วโมง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการ เคารพผู้ใหญ่	ข้อ ๘.๓ เคารพ ผู้ใหญ่					

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. ชื่อกิจกรรม “บุญคุณต้อง...ตอบแทน”

๒. สาระสำคัญ

ความกตัญญูเป็นคุณธรรมของคนที่ดีควรปฏิบัติต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ รู้จักสำนึกในคุณ ด้วยการแสดงความเคารพ นบถื้อ เชื้อฟังและช่วยเหลือในกิจการงานต่าง ๆ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) บอก อธิบาย ความสำคัญ ความดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ
- ๒) บอกความรู้สึกที่แสดงถึงความกตัญญูที่มีต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ
- ๓) ปฏิบัติตนที่แสดงถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ

๔. สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ข้อ ๓ กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

ตัวชี้วัด ๓.๑ รู้บุญคุณและตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

ข้อ ๘ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

ตัวชี้วัด ๘.๓ เคารพผู้ใหญ่

๕. สาระการเรียนรู้

- ๑) ความหมายของความกตัญญูทุกเวที
- ๒) การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความกตัญญูทุกเวทีต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ

๖. กิจกรรม

ครั้งที่ ๑ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนชมสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับความกตัญญูต่อพ่อแม่ ข่าวเหตุการณ์ เรื่อง ชายพิการยอดกตัญญู
- ๒) นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อวีดิทัศน์และร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น
 - นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับชายพิการยอดกตัญญู
 - นักเรียนคิดอย่างไรกับการกระทำของชายพิการ เป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ถ้านักเรียนมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้มีพระคุณเจ็บป่วยหรือพิการ นักเรียนปฏิบัติตนอย่างไร

ฯลฯ

๓) นักเรียนบอกถึงผู้มีพระคุณอื่น ๆ เช่น ญาติผู้ใหญ่ ครู ผู้มีพระคุณ และร่วมกันอภิปรายถึงพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านั้น

๔) นักเรียนสรุปพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อพ่อแม่เพื่อแสดงความกตัญญู โดยการเขียนเรียงความ
ครั้งที่ ๒ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนฟังเพลงเกี่ยวกับความกตัญญูต่อครูอาจารย์ จากสื่อวีดิทัศน์เพลง “พระคุณที่ ๓”

๒) นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงในสื่อวีดิทัศน์และร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น

- เนื้อหาของเพลงกล่าวถึงอะไร
- เมื่อนักเรียนฟังแล้วนักเรียนเกิดความรู้สึกอย่างไร
- นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงการตอบแทนพระคุณของครู
- นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓) นักเรียนสรุปพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อครูเพื่อแสดงความกตัญญู แล้วแสดงเป็นละครใบ้
ครั้งที่ ๓ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนชมสื่อวีดิทัศน์เรื่องสั้นเกี่ยวกับความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เรื่อง ขโมยยาเรียนหมอของนายแพทย์เดชา ทองวิจิตร

๒) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อวีดิทัศน์และร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น

- นักเรียนคิดว่าการกระทำของเด็กถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดอย่างไรกับการกระทำของชายขายก่วยเตี้ย
- การแสดงถึงการตอบแทนผู้มีพระคุณเป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ถ้าเป็นนักเรียน นักเรียนจะทำเหมือนเด็กในเรื่องหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓) นักเรียนสรุปพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติต่อผู้มีพระคุณ เพื่อแสดงความกตัญญู แล้วร่วมกันเขียนเป็น Mind Mapping ลงในกระดานปฐพี

ครั้งที่ ๔ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมเกี่ยวกับ “บุญคุณต้อง...ตอบแทน”

๒) นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์

๓) ครูอธิบายและมอบหมายให้นักเรียนบันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ในแบบบันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูตลอดระยะเวลา ๑ เดือน

๗. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์
 - ข่าวเหตุการณ์ เรื่อง ชายพิการยอดกตัญญู
 - เพลงพระคุณที่ ๓
 - เรื่องสั้น ขโมยยาเรียนหมอ ของ นายแพทย์เดชา ทองวิจิตร
 - เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญู
- ๒) กระดาษปฐพี
- ๓) กระดาษ สี ดินสอ
- ๔) แบบบันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู

๘. การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	พฤติกรรมระหว่างเรียน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน
๒	บันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู	ตรวจบันทึก	เกณฑ์การประเมิน	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน

แบบบันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ ตลอดระยะเวลา ๑ เดือน

วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู (ทำอะไรกับใคร)	ความรู้สึกที่ได้ทำ

ผู้บันทึก.....

เกณฑ์การประเมิน : บันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
บันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ	มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูเป็นบางครั้ง	ไม่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญู

แบบประเมินขณะปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว)

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติได้

พฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
๑. บอกพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์		
๒. ปฏิบัติตนต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ได้อย่างเหมาะสม		
๓. บอกความรู้สึกที่ได้แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์		

เกณฑ์การประเมิน

ดี หมายถึง ปฏิบัติได้ทุกรายการ
พอใช้ หมายถึง ปฏิบัติได้ ๒ รายการ
ปรับปรุง หมายถึง ปฏิบัติได้ ๐-๑ รายการ

ตัวอย่าง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ค่านิยม ข้อที่	ตัวชี้วัด	เรื่อง	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล		เวลา
				วิธีการ	เครื่องมือ	
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ ในสิ่งที่ดีงาม เพื่อส่วนรวม	๒.๒ แบ่งปัน หรือให้ความ ช่วยเหลือผู้อื่น และส่วนรวม ด้วยทรัพย์สิน กำลังกาย คำพูดและ ความคิด โดยไม่หวัง ผลตอบแทน ๒.๓ ไม่ทอดทิ้ง ใส่ใจ จดจ่อ กับสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นเวลานาน ยืนหยัดใน สิ่งที่ถูกต้อง และควบคุม การแสดงออก ทางกาย วาจา และอารมณ์ เมื่อประสบกับ ความยากลำบาก ๒.๔ มีแนวคิด หลักการในการ ปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม เพื่อส่วนรวม	คนดีที่... สังคม ต้องการ	ครั้งที่ ๑ ชมวีดิทัศน์เรื่องเล่า อนุสาวรีย์ “ย่าเหล...สุนัข ผู้ซื่อสัตย์” (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๒ ชมสื่อวีดิทัศน์ “สองพี่น้อง” (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๓ นิทานประกอบภาพ เรื่อง ตุ๊ก ๆ ผู้ซื่อสัตย์ (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๔ สรุปละท้อน ค่านิยม “ความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน” (๑ ชั่วโมง)	- สังเกต พฤติกรรม - ผลงาน	- แบบ สังเกต - เกณฑ์การ ประเมิน	๔ ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. ชื่อกิจกรรม “คนดีที่...สังคมต้องการ”

๒. สาระสำคัญ

ความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน เป็นพฤติกรรมที่สังคมที่สังคมต้องการปลูกฝังให้แก่คนในสังคม

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) บอกความหมายของความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน
- ๒) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน
- ๓) มีเจตคติที่ดีต่อความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน

๔. สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ข้อ ๒ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด ๒.๒ แบ่งปันหรือให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมด้วยทรัพย์สิน กำลังกาย คำพูดและความคิด โดยไม่หวังผลตอบแทน

ตัวชี้วัด ๒.๓ ไม่ท้อถอย ใฝ่ใจ จดจ่อกับสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นเวลานาน ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และควบคุมการแสดงออกทางกาย วาจา และอารมณ์ เมื่อประสบกับความยากลำบาก

ตัวชี้วัด ๒.๔ มีแนวคิด หลักการในการปฏิบัติสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

๕. สาระการเรียนรู้

- ๑) ความหมายของความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน
- ๒) พฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน

๖. กิจกรรม

ครั้งที่ ๑ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ เรื่องเล่าอนุสาวรีย์ “ย่าเหล...สุนัขผู้ซื่อสัตย์” แห่งพระราชวังสนามจันทร์

๒) นักเรียนและครูร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของ “ย่าเหล...สุนัขผู้ซื่อสัตย์” และร่วมแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามเชื่อมโยงให้เห็นว่า ถ้าคนมีความซื่อสัตย์เหมือนย่าเหล จะเป็นคนดีที่สังคมต้องการ เช่น

- ย่าเหล เป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
- ทำไมรัชกาลที่ ๖ จึงสร้างอนุสาวรีย์ให้กับย่าเหล
- ย่าเหล ทำสิ่งใดถึงได้ชื่อว่าเป็น “สุนัขผู้ซื่อสัตย์”

๓) นักเรียนและครูร่วมกันวาดภาพและเขียนบทกลอนสั้น ๆ ที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ของ “ย่าเหล...ผู้ซื่อสัตย์ที่สังคมต้องการ” ลงในกระดาษาปฐพี

ครั้งที่ ๒ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนชมสื่อวีดิทัศน์นิทานเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ อดทน เรื่อง สองพี่น้อง
- ๒) นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อวีดิทัศน์และร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น
 - เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน สองพี่น้องเป็นใคร
 - เกิดอะไรขึ้นกับสองพี่น้อง ถ้าพบเหตุการณ์แบบสองพี่น้อง นักเรียนจะอย่างไร
 - นักเรียนคิดว่าการกระทำของสองพี่น้องถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ๓) นักเรียนเขียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนของตนเอง

ครั้งที่ ๓ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนฟังนิทานเกี่ยวกับความเสียสละ เรื่อง ตึก ๆ ผู้ซื่อสัตย์ จากหนังสือภาพ Big Book
- ๒) นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทานและร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น
 - เกิดอะไรขึ้นในรถตึก ๆ
 - คนขับรถตึก ๆ ทำอย่างไรกับกระเป๋าเงิน
 - นักเรียนคิดว่าคนขับรถตึก ๆ เป็นคนอย่างไร (ครูเชื่อมโยงให้เห็นว่า คนที่ซื่อสัตย์คือคนดีที่สังคมต้องการ)

- ถ้านักเรียนเป็นคนขับรถตึก ๆ นักเรียนจะอย่างไร เพราะเหตุใด

- ๓) นักเรียนและครูร่วมกันสรุป แต่งนิทานเกี่ยวกับซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน และสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ครั้งที่ ๔ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนร้องเพลงความซื่อสัตย์ พร้อมคิดท่าทางประกอบเพลง
- ๒) นักเรียนบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับคนดีที่สังคมต้องการ
- ๓) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
- ๔) นักเรียนแบ่งกลุ่มทำหนังสือเล่มเล็กที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนดีที่สังคมต้องการ

๗. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับตัวอย่างดี ๆ ที่สังคมต้องการ
 - ย่าเหล...สุนัขผู้ซื่อสัตย์
 - สองพี่น้อง
 - เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์
- ๒) หนังสือ Big Book เรื่อง ตึก ๆ ผู้ซื่อสัตย์
- ๓) กระดาษาปฐพี
- ๔) เพลงความซื่อสัตย์
- ๕) ดินสอ สี

๘. การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	พฤติกรรมระหว่างเรียน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน
๒	หนังสือเล่มเล็ก “คนดีที่สังคมต้องการ”	ตรวจผลงาน	เกณฑ์การประเมินผลงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน

เกณฑ์การประเมิน : หนังสือเล่มเล็ก “คนดีที่สังคมต้องการ”

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
หนังสือเล่มเล็ก “คนดีที่สังคมต้องการ” ๑. เนื้อเรื่องสอดคล้องกับ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างก็ได้ ๒. เรื่องราวสมเหตุสมผล อาจเป็นเรื่องในชีวิตจริง หรือเรื่องตามจินตนาการก็ได้ ๓. ภาพประกอบสอดคล้อง กับเรื่องราว	มีครบทั้ง ๓ ข้อ	มีข้อ ๑ และข้อ ๒	ไม่มีข้อ ๑

ตัวอย่าง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมชมรม : นักประดิษฐ์ตัวน้อย)

ระดับประถมศึกษา

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. ชื่อกิจกรรม “ลองทำดู...หนูทำได้”

๒. สาระสำคัญ

การประดิษฐ์สิ่งใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อถือได้ เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ วิธีการประดิษฐ์ และการตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สิ่งประดิษฐ์นั้นมีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) บอกวิธีการศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้
- ๒) สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้
- ๓) ประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำได้

๔. สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ข้อ ๔ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ตัวชี้วัด ๔.๑ ตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน

ตัวชี้วัด ๔.๒ แสวงหาความรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

๕. สาระการเรียนรู้

การประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ

๖. กิจกรรม

ครั้งที่ ๑ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับแหล่งน้ำเสีย
- ๒) นักเรียนสนทนาซักถามเกี่ยวกับแหล่งน้ำเสีย

๓) นักเรียนแบ่งกลุ่ม วางแผนระดมความคิดวิธีทำน้ำให้สะอาด โดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศึกษาค้นคว้าโดยใช้อินเทอร์เน็ต สอบถามผู้รู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อ่านหนังสือ เอกสาร ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

ครั้งที่ ๒ (๑ ชั่วโมง)

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปขั้นตอนวิธีการประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำจากการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอ

ครั้งที่ ๓ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนแต่ละกลุ่มประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำตามวิธีที่ได้ศึกษา ทดลองใช้ และบันทึกผล
- ๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๓) นักเรียนจัดแสดงผลงานประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ

๗. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ๑) วิดีทัศน์เกี่ยวกับแหล่งน้ำเสีย
- ๒) วัสดุ อุปกรณ์สำหรับประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ ได้แก่ ภาชนะทรงกระบอก มีด กาว ฯลฯ
- ๓) วัสดุกรองน้ำสำหรับประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ ได้แก่ หินหยาบ หินก้อนเล็ก กรวดทรายหยาบ ทรายละเอียด ถ่านหุงข้าวก้อนใหญ่และก้อนเล็กละเอียด ผงถ่าน สาลี ฯลฯ
- ๔) ห้องสมุด/ห้องคอมพิวเตอร์
- ๕) ผู้รู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

๘. การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	พฤติกรรมระหว่างปฏิบัติกิจกรรม	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน
๒	ผลงานประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ	ตรวจผลงานประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ	เกณฑ์การประเมินผลงานประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

เกณฑ์การประเมิน : การประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
พฤติกรรมระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ๑. ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้หลากหลาย ๒. กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม ๓. ตั้งใจปฏิบัติงานจนสำเร็จอย่างมีคุณภาพ	มีครบทั้ง ๓ ข้อ	มีข้อ ๑ และข้ออื่นอีก ๑ ข้อ	ไม่มีข้อ ๑
ผลงานประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ ๑. ผลการศึกษาค้นคว้าถูกต้องสมบูรณ์ ๒. บันทึกและสรุปผลการทดลองได้ถูกต้องครบถ้วน ๓. เครื่องกรองน้ำ กรองน้ำได้สะอาด ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น	มีครบทั้ง ๓ ข้อ	มีข้อ ๓ และข้ออื่นอีก ๑ ข้อ	ไม่มีข้อ ๑

ตัวอย่าง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

ค่านิยม ข้อที่	ตัวชี้วัด	เรื่อง	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล		เวลา
				วิธีการ	เครื่องมือ	
๑. มีความรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	๑.๑ สำนึก และภูมิใจ ในความเป็นไทย	งามอย่างไทย	ครั้งที่ ๑ ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง ใครเสียมารยาท (๑ ชั่วโมง)	- ตรวจใบ กิจกรรม กลุ่ม	- ใบกิจกรรม กลุ่ม	๓ ชั่วโมง
			ครั้งที่ ๒ ชมวีดิทัศน์ มารยาทไทย ของสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติและฝึกปฏิบัติ (๑ ชั่วโมง)	- สังเกต การทำงาน กลุ่ม	- แบบ สังเกต การทำงาน กลุ่ม	
๕. รักษา วัฒนธรรม ประเพณีไทย อันงดงาม	๕.๑ ปฏิบัติตน ตามวัฒนธรรม ประเพณีไทย ด้วยความ ภาคภูมิใจ		ครั้งที่ ๓ แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับมารยาทไทย (๑ ชั่วโมง)	- สังเกต การแสดง บทบาท สมมติ	- แบบ ประเมิน การแสดง บทบาท สมมติ	

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. ชื่อกิจกรรม “งามอย่างไทย”

๒. สาระสำคัญ

มารยาทไทย เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ คนไทยพึงประพฤติปฏิบัติตนตามมารยาทไทยให้ถูกต้องเหมาะสม อย่างภาคภูมิใจ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) บอกความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีไทยได้
- ๒) แสดงมารยาทที่งดงามแบบไทยได้ถูกต้อง

๔. สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

- ข้อ ๑ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
ตัวชี้วัด ๑.๑ สำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย
- ข้อ ๕ รักชาติวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
ตัวชี้วัด ๕.๑ ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมประเพณีไทยด้วยความภาคภูมิใจ

๕. สาระการเรียนรู้

- ๑) ความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีไทยที่งดงาม
- ๒) มารยาทที่งดงามแบบไทย
- ๓) ใช้ภาษาไทยและภาษาถิ่นในการสื่อสาร

๖. กิจกรรม

ครั้งที่ ๑ (๑ ชั่วโมง)

๑) ครูสนทนาประกอบการซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีไทย

๒) นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๗ คน เลือกประธาน เลขานุการ และผู้รายงาน ตัวแทนกลุ่มรับกรณีตัวอย่าง เรื่อง ใครเสียมารยาท นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ วิจารณ์จากกรณีตัวอย่าง เรื่อง ใครเสียมารยาท โดยตอบคำถามในใบกิจกรรมกลุ่ม เรื่อง ใครเสียมารยาท

๓) ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอความคิดเห็นกลุ่ม

๔) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความสำคัญของการมีมารยาท และสรุปเชื่อมโยงถึงการปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

ครั้งที่ ๒ (๑ ชั่วโมง)

๑) นักเรียนดูภาพข่าวการแต่งกายไปสถานที่สำคัญทางศาสนาที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๒) ครูสนทนาประกอบการซักถามเกี่ยวกับภาพแต่ละภาพ เช่น

- เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติหรือไม่ เพราะเหตุใด
- การปฏิบัติให้ถูกต้อง ควรเป็นอย่างไร

๓) นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่อง มารยาทไทย ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

๔) แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม ฝึกปฏิบัติมารยาทไทย เช่น การกราบ การไหว้ การแสดงความเคารพ

๕) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความสำคัญของการปฏิบัติตนให้งามอย่างไทย และการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ

๖) แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนจับสลากหัวข้อ เพื่อเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติในชั่วโมงต่อไป เช่น

- การไปทำบุญถวายภัตตาหารที่วัด
- การไปรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์
- การไปร่วมงานศพ และการฟังสวดพระอภิธรรม
- การต้อนรับเพื่อนคุณพ่อคุณแม่ที่มาบ้าน
- การทักทายผู้ใหญ่และครูในสถานที่ต่าง ๆ

ครั้งที่ ๓ (๑ ชั่วโมง)

๑) แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติตามหัวข้อที่จับสลากได้ กลุ่มอื่นประเมินว่าผู้แสดงแต่ละคนแสดงบทบาทได้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

๒) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปให้ได้ว่า “มารยาทไทย เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ คนไทยพึงประพฤติปฏิบัติตนตามมารยาทไทย ให้ถูกต้องเหมาะสม อย่างภาคภูมิใจ”

๓) ครูแนะนำให้ให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง ให้เหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะ และครูสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

๗. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑) กรณีตัวอย่าง เรื่อง ใครเสียมารยาท

๒) ใบกิจกรรมกลุ่ม เรื่อง ใครเสียมารยาท

๓) ภาพข่าว การแต่งกายไปสถานที่สำคัญทางศาสนาที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

๔) วีดิทัศน์ เรื่อง มารยาทไทย ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

๘. การวัดและประเมินผล

ที่	รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑	พฤติกรรมระหว่างเรียน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน
๒	การแสดงบทบาทสมมติ	สังเกตการแสดงบทบาทสมมติ	เกณฑ์การประเมินการแสดงบทบาทสมมติ	ระดับพอใช้ขึ้นไปผ่าน

เกณฑ์การประเมิน : การแสดงบทบาทสมมติ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑. แสดงมารยาทได้เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ	ปฏิบัติได้ครบทั้ง ๒ ข้อ	ปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งได้	ปฏิบัติไม่ได้และหรือได้เพียงบางส่วน
๒. บทบาทถูกต้องตามสถานการณ์			

กรณีตัวอย่าง เรื่อง ใครเสียมารยาท

โยธินเป็นหลานชายคนโตของคุณปู่คุณย่า ซึ่งเป็นชาวประจวบคีรีขันธ์ พ่อของโยธินทำงานที่ธนาคารแห่งหนึ่งในกรุงเทพ แม่ของโยธินทำงานที่เดียวกับพ่อ แม่พาโยธินไปโบสถ์ในคริสต์ศาสนาเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ คุณตาของโยธินเป็นศาสนาจารย์ประจำโบสถ์นั้น โยธินเรียนในโรงเรียนราษฎร์แห่งหนึ่งในคริสต์ศาสนิกาย ปีนีโยธินอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ พ่อบอกโยธินว่าระหว่างหยุดเทอมจะพาโยธินไปหาคุณปู่คุณย่า จะมีการทำบุญฉลองอายุครบ ๖๐ ปี ของคุณปู่ลูกหลานจึงนัดกันจะไปร่วมเป็นเจ้าภาพให้คุณปู่ในวันคล้ายวันเกิดคุณปู่ปีนี้ นับเป็นโอกาสดีที่จะได้มีส่วนแสดงความกตัญญูแก่ทวดในครั้งนี้ ทั้งยังจะได้พบญาติพี่น้องทั้งรุ่นราวคราวเดียวกันและญาติผู้ใหญ่ นาน ๆ พบกันก็จะารู้จักว่าเป็นญาติพี่น้องตระกูลเดียวกัน แต่ต่างคนต่างต้องแยกย้ายกันอยู่ตามความจำเป็นในเรื่องอาชีพและการดำรงชีวิต โยธินมุ่งหวังว่าจะไปขึ้นเขาช่องกระเจกกับพี่ ๆ น้อง ๆ เขาเตรียมแผนไว้ว่า จะซื้อกล้วยไปให้ถึงก่อนขึ้นเขา เป็นการให้ทานหลังจากทำบุญร่วมกับคุณปู่แล้ว พ่อกับแม่บอกว่าต่อจากนั้นจะพาไปอ่วมะนาวและน้ำตกห้วยยาง ซึ่งเป็นวนอุทยานแห่งหนึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แล้วจึงจะกลับกรุงเทพฯ

โยธินไปถึงประจวบคีรีขันธ์ ก่อนวันคล้ายวันเกิดคุณปู่ ๑ วัน เขารู้สึกว้าว คราวนี้บ้านคุณปู่ดูบรรยากาศคึกคักมาก มีคนมาช่วยทำครัวมากมาย คุณย่าบอกโยธินว่า ต้องเตรียมอาหารไว้เลี้ยงพระตอนเช้า ๙ รูป และจัดของถวายสังฆทานอีก ๙ ที่ โยธินฟังแล้วนึกไม่ออกว่าการเลี้ยงพระที่บ้านเป็นอย่างไร และการถวายสังฆทานเป็นอย่างไร เคยเรียนรู้จากโรงเรียนว่า เป็นประเพณีการทำบุญของชาวพุทธ แต่ไม่เคยได้เห็นหรือปฏิบัติเลย เคยแต่ไปโบสถ์ คราวนี้มาประจวบคีรีขันธ์ ได้เรียนจากของจริง

วันงาน ทุกคนตื่นแต่เช้าตรู่ โยธินรู้สึกตื่นเต้น เมื่อคุณย่ามอบหมายให้โยธินคอยรับพระและพาขึ้นไปนั่งที่อาสนะบนบ้าน เขาชวนพี่ ๆ น้อง ๆ รุ่นราวคราวเดียวกันไปยืนคอยรอพระอยู่หน้าบ้าน คุณพ่อเป็นผู้นำรถไปรับพระมา พอรถพระมาถึง โยธินตรงเข้าไปเปิดประตูรถ เมื่อพระก้าวออกมาจากรถ แทนที่โยธินจะไหว้พระ เขากลับคำนับและพูดว่า เชิญทางนี้ขอรับ พอสิ้นเสียงพูดก็มีเสียงหัวเราะคิกคักจากกลุ่มพี่ ๆ น้อง ๆ โยธินหันขวับไปทางเสียงนั้น เขานึกจะพูดหลายอย่างแต่ไม่พูด ได้แต่เดินนำพระขึ้นบ้านตามที่ได้รับมอบหมายงานให้ทำ ด้วยใบหน้าค่อนข้างแดงและบึ้งตึง

ที่มา : คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารคู่มือในการฝึกอบรมนักเรียนในด้านวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา.

คู่มืออบรมวัฒนธรรมไทย ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

ใบกิจกรรมกลุ่ม เรื่อง ใครเสียมารยาท

เรื่อง.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....กลุ่มที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.
๖.
๗.

คำชี้แจง ให้สมาชิกในกลุ่มศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง ใครเสียมารยาท แล้วร่วมกันอภิปราย สรุปตามข้อที่กำหนดลงในใบกิจกรรมกลุ่ม

๑. จากกรณีตัวอย่าง มีการกระทำใดบ้าง ทั้งที่ถือปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมหรือประเพณี บอกให้ได้มากที่สุด
.....
.....
๒. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดการหัวเราะ
.....
.....
๓. กลุ่มพี่ ๆ น้อง ๆ ของโยธินส่งเสียงหัวเราะคิกคัก มีผลดีผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร
ผลดี.....ผลเสีย.....
.....
.....
.....
๔. ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่ยืนอยู่ด้วยในสถานการณ์วันนั้น นักเรียนจะหัวเราะหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....

๕. การที่โยธินไม่พูด มีผลดีผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

ผลดี

ผลเสีย

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

๖. ถ้านักเรียนเป็นกลุ่มพี่ ๆ น้อง ๆ ของโยธิน จะบอกกับโยธินเรื่องการแสดงความเคารพพระสงฆ์อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนบแนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

ค่านิยม ข้อที่	ตัวชี้วัด	เรื่อง	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล		เวลา
				วิธีการ	เครื่องมือ	
๑๒. คำนึงถึง ผลประโยชน์ ของส่วนรวม และของชาติ มากกว่า ผลประโยชน์ ของตนเอง	๑๒.๑ ปฏิบัติตน โดยคำนึงถึง ผลประโยชน์ ของส่วนรวม และประเทศชาติ ๑๒.๒ เสียสละ ประโยชน์ส่วนตน เพื่อรักษา ประโยชน์ ส่วนรวม	เพื่อส่วนรวม	ครั้งที่ ๑ ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง เชิดชูพระคุณครู Teachers (Full Version) : หนังสือ 7-Eleven Thailand (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๒ นำเสนอประวัติ และผลงานของบุคคลหรือ กลุ่มบุคคลผู้เสียสละ ประโยชน์ส่วนตน (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๓ คัดกิจกรรมที่ทำ ประโยชน์ให้กับโรงเรียน หรือชุมชน (๑ ชั่วโมง) ครั้งที่ ๔ นำเสนอผลการ ปฏิบัติกิจกรรมที่ทำประโยชน์ ให้กับโรงเรียนหรือชุมชน (๑ ชั่วโมง)	สังเกต การนำเสนอ ผลงาน	แบบสังเกต การนำเสนอ ผลงาน	๔ ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนวนว) บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. ชื่อกิจกรรม “เพื่อส่วนรวม”

๒. สาระสำคัญ

การปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง จะส่งผลให้สังคมเกิดความสงบสุข และประเทศชาติเจริญก้าวหน้า

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) อธิบายความสำคัญของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง
- ๒) ยกตัวอย่างประวัติและผลงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ
- ๓) เสนอแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวม
- ๔) ปฏิบัติและนำเสนอผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

๔. สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

- ข้อ ๑๒ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง
- ตัวชี้วัด ๑๒.๑ ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ
- ตัวชี้วัด ๑๒.๒ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

๕. สาระการเรียนรู้

- ๑) ความหมายและความสำคัญของจิตสาธารณะ
- ๒) ประวัติและผลงานผู้มีจิตสาธารณะ
- ๓) การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

๖. กิจกรรม

ครั้งที่ ๑ (๑ ชั่วโมง)

- ๑) นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๗ คน ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง เชิดชูพระคุณครู Teachers (Full Version) : หนังสือ 7-Eleven Thailand นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ วิचारณ์จากกรณีตัวอย่าง โดยตอบคำถามในใบกิจกรรมที่ ๑
- ๒) ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอความคิดเห็นของกลุ่ม

๓) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความสำคัญของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

๔) แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าประวัติและผลงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ เพื่อนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

ครั้งที่ ๒ (๑ ชั่วโมง)

๑) แต่ละกลุ่มนำเสนอประวัติและผลงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ และจัดป้ายนิเทศ

๒) นักเรียนร่วมแสดงความรู้สึก และสรุปข้อคิดที่ได้จากฟังการนำเสนอของกลุ่มเพื่อน

๓) นักเรียนร่วมกันเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมที่สามารถปฏิบัติได้ตามศักยภาพ ของนักเรียน

ครั้งที่ ๓ (๑ ชั่วโมง)

๑) แต่ละกลุ่มคิดกิจกรรมที่ทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนหรือชุมชน แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรมที่ ๒ และส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน

๒) ครูและนักเรียนพิจารณากิจกรรมของแต่ละกลุ่มว่าสามารถปฏิบัติได้จริง และเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน หรือชุมชนหรือไม่ พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

๓) ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติกิจกรรมและการนำเสนอผลงาน การปฏิบัติกิจกรรม

๔) แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนด แล้วบันทึกในใบกิจกรรมที่ ๓

ครั้งที่ ๔ (๑ ชั่วโมง)

๑) แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่ ๓

๒) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมในภาพรวมเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างไร

๗. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑) กรณีตัวอย่าง เรื่อง เชิดชูพระคุณครู Teachers (Full Version) : หนังสือ 7-Eleven Thailand

๒) ใบกิจกรรมที่ ๑-๓

๓) อินเทอร์เน็ต

๔) ห้องสมุดโรงเรียน

๕) บุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ มากกว่าประโยชน์ส่วนตน

๘. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
เนื้อหาสาระในการนำเสนอผลงาน ๑. การศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง เชิดชูพระคุณครู Teachers (Full Version) : หนังกู 7-Eleven Thailand ๒. การนำเสนอประวัติและผลงาน ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้เสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ ของส่วนรวมและประเทศชาติ ๓. การคิดกิจกรรมที่ทำประโยชน์ให้กับ โรงเรียนหรือชุมชน ๔. การนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมที่ทำ ประโยชน์ให้กับโรงเรียนหรือชุมชน	สังเกตการนำเสนอ ผลงาน	แบบสังเกตการนำเสนอ ผลงาน	ระดับพอใช้ขึ้นไป ผ่าน

เกณฑ์การประเมิน : การนำเสนอผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
การศึกษกรณีตัวอย่าง เรื่อง เชิดชูพระคุณครู Teachers (Full Version) : หนึ่งครู 7-Eleven Thailand	ตอบคำถามตรงประเด็น ชัดเจน สมเหตุสมผล อย่างน้อย ๓ เหตุการณ์	ตอบคำถามตรงประเด็น ชัดเจน สมเหตุสมผล อย่างน้อย ๒ เหตุการณ์	- ตอบคำถามไม่ตรง ประเด็น หรือ - ตอบคำถามตรงประเด็น ชัดเจน สมเหตุสมผล ได้เพียง ๑ เหตุการณ์
การนำเสนอประวัติและผลงาน ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และประเทศชาติ	- นำเสนอได้ครอบคลุม ทั้งประวัติและผลงาน - ผลงานชี้ชัดว่าเป็น การทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวมหรือ ประเทศชาติ โดยไม่หวัง ผลตอบแทน	- นำเสนอได้ครอบคลุม ทั้งประวัติและผลงาน - ผลงานชี้ชัดว่าเป็น การทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวมหรือ ประเทศชาติ	- นำเสนอได้ครอบคลุม ทั้งประวัติและผลงาน แต่ผลงานไม่ชี้ชัดว่า เป็นการทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวมหรือ ประเทศชาติ หรือ - นำเสนอไม่ครอบคลุม ทั้งประวัติและผลงาน
การคิดกิจกรรมที่ทำประโยชน์ ให้กับโรงเรียนหรือชุมชน ๑. กิจกรรมเป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวมหรือประเทศชาติ ๒. ระบุเหตุผลในการทำได้ อย่างสมเหตุสมผล ๓. เป็นกิจกรรมที่สามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง	ทำได้ครบทั้ง ๓ ประเด็น	ทำได้ในประเด็นที่ ๑ และ ๓	- ทำได้ประเด็นที่ ๑ เพียงประเด็นเดียว หรือ - ทำได้ประเด็นที่ ๑ และ ๒ หรือ - ทำได้เพียงประเด็นที่ ๒ และ ๓ หรือ - ทำไม่ได้ทุกประเด็น
การนำเสนอผลการปฏิบัติ กิจกรรมที่ทำประโยชน์ให้กับ โรงเรียนหรือชุมชน ๑. ปฏิบัติตามขั้นตอน ระยะเวลา สถานที่ที่กำหนด หรือมีการปรับเปลี่ยนขั้นตอน ระยะเวลา สถานที่ที่กำหนด เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ สำเร็จ โดยระบุเหตุผล ความจำเป็น ๒. ผลงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ๓. งานเสร็จทันเวลานำเสนอ	ปฏิบัติได้ครบ ทั้ง ๓ ประเด็น	- ปฏิบัติประเด็นที่ ๑ กับ ๒ ได้ หรือ - ปฏิบัติประเด็นที่ ๒ กับ ๓ ได้	- ปฏิบัติได้เพียง ๑ ประเด็น หรือ - ปฏิบัติประเด็นที่ ๑ กับ ๓ ได้ หรือ - ปฏิบัติไม่ได้ หรือ - ไม่ปฏิบัติ

ใบกิจกรรมที่ ๑

เรื่อง.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑.	เลขที่.....	ประธาน
๒.	เลขที่.....	สมาชิก
๓.	เลขที่.....	สมาชิก
๔.	เลขที่.....	สมาชิก
๕.	เลขที่.....	เลขานุการ

คำชี้แจง ให้แต่ละกลุ่มศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง เชิดชูพระคุณครู Teachers (Full Version) : หนังกู 7-Eleven Thailand แล้วร่วมกันอภิปราย สรุปตามประเด็นที่กำหนด

๑. เหตุการณ์ใดบ้าง ที่สะท้อนการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

.....

.....

.....

๒. การกระทำของครูในเหตุการณ์ตามข้อ ๑ มีคุณค่าต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

๓. ตามเหตุการณ์ในข้อ ๑ ถ้าครูปฏิบัติตรงกันข้าม นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ ๒

เรื่อง.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑.	เลขที่.....	ประธาน
๒.	เลขที่.....	สมาชิก
๓.	เลขที่.....	สมาชิก
๔.	เลขที่.....	สมาชิก
๕.	เลขที่.....	เลขานุการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกรายละเอียดของกิจกรรม

๑. ความเป็นมา (ทำไมจึงเลือกทำกิจกรรมนี้)

.....

.....

.....

๒. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม (ทำเพื่ออะไร)

.....

.....

.....

๓. สถานที่ และกำหนดระยะเวลาดำเนินการ (ทำที่ไหน เมื่อไร)

.....

.....

.....

๔. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม (จะอย่างไร)

.....

.....

.....

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำกิจกรรม (นักเรียนคิดว่าใครบ้างที่จะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้ และได้ประโยชน์อย่างไร)

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ ๓

เรื่อง.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑.	เลขที่.....	ประธาน
๒.	เลขที่.....	สมาชิก
๓.	เลขที่.....	สมาชิก
๔.	เลขที่.....	สมาชิก
๕.	เลขที่.....	เลขานุการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกรายละเอียดของการปฏิบัติกิจกรรม

๑. ความเป็นมา (ทำไมจึงเลือกทำกิจกรรมนี้)

.....

.....

.....

๒. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม (ทำเพื่ออะไร)

.....

.....

.....

๓. สถานที่ และระยะเวลาดำเนินการ (ทำที่ไหน เมื่อไร)

.....

.....

.....

๔. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม (ได้ทำอย่างไร)

.....

.....

.....

๕. สรุปผล (ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างไร)

.....

.....

.....

๖. ประเมินผล (ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๗. ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม (ใครบ้างที่จะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้ และได้ประโยชน์อย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา อาจดำเนินการได้ดังนี้

๑. วิเคราะห์กิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษาว่าสอดคล้องหรือสามารถสอดแทรกกับค่านิยมใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์กิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา กับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ (ตัวอย่างตารางหน้า ๑๐๔)

๒. วิเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียนจากกิจกรรมที่สอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษาว่าสอดคล้องกับค่านิยมหลัก ตัวชี้วัด และตัวอย่างพฤติกรรมข้อใด (ตัวอย่างตารางหน้า ๑๐๕-๑๐๖)

๓. ประเมินผลค่านิยมโดยดำเนินการตามกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

ตัวอย่าง

ตารางวิเคราะห์กิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา กับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ที่	กิจกรรม	ค่านิยมหลัก ข้อที่											
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
๑	กิจกรรม ๕ ส. (แบ่งกลุ่ม) - ทำความสะอาดโรงเรียน/ ห้องเรียน/บริเวณโรงเรียน		✓					✓	✓				
๒	แสดงความเคารพพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์			✓		✓			✓				
๓	กิจกรรมหน้าเสาธง - เข้าแถว ร้องเพลงชาติ เคารพธงชาติ - นิ่งไหว้พี่ พี่รับไหว้น้อง - ออกกำลังกาย ฯลฯ	✓				✓		✓	✓			✓	
๔	กิจกรรมระหว่างเรียน - เดินแถวเปลี่ยนห้องเรียน - จัดเรียงรองเท้า กระเป๋า ฯลฯ								✓				
๕	กิจกรรมช่วงพักกลางวัน - ฝึกดูแลน้องรับประทาน อาหารกลางวัน - แปร่งฟันหลังรับประทานอาหาร - เข้าแถวซื้ออาหาร - ซ้อมดนตรี เล่นกีฬา ฯลฯ	✓	✓						✓				
๖	ธนาคารโรงเรียน		✓								✓		
๗	โครงการคุณธรรม		✓							✓	✓		
๘	สวนเศรษฐกิจพอเพียง							✓	✓		✓		✓
๙	กิจกรรมเสี่ยงตามสาย		✓		✓		✓						✓
๑๐	กิจกรรมหลังเลิกเรียน - สวดมนต์ - เข้าแถวเดินกลับบ้าน - สारวัตรนักเรียน ฯลฯ	✓							✓				

ตัวอย่าง

พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียนจากกิจกรรมที่สอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา

ที่	กิจกรรม	พฤติกรรมที่แสดงออก	ค่านิยมหลักฯ ข้อที่
๑	กิจกรรม ๕ ส. (สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย)	๑.๑ ทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ของตนเอง ๑.๒ ทำความสะอาดห้องเรียน ๑.๓ ร่วมมือในการทำงานในเขตบริการที่รับผิดชอบ ๑.๔ ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ในการปฏิบัติงาน ๑.๕ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของห้องเรียน โรงเรียน	๒ (๒.๒.๒) ๒ (๒.๒.๒) ๒ (๒.๒.๖, ๒.๔.๑) ๗ (๗.๒.๓) ๗ (๗.๒.๔) ๘ (๘.๑.๑)
๒	แสดงความเคารพต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์	๒.๑ แสดงความเคารพพ่อแม่ ครูอาจารย์ เช่น การไหว้ การกราบ การกล่าวขอบคุณ เป็นต้น	๓ (๓.๑.๓) ๕ (๕.๑.๑) ๘ (๘.๓.๑)
๓	กิจกรรมหน้าเสาธง	๓.๑ เข้าแถว ร้องเพลงชาติ เคารพธงชาติ ๓.๒ สวดมนต์ หรือทำพิธีกรรมทางศาสนา นั่งสมาธิ แผ่เมตตา ๓.๓ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียน เชื่อฟังหัวหน้าชั้น ครู ๓.๔ น้อมไหว้พี่ พี่รับไหว่น้อง นักเรียนไหว้ครู ครูรับไหว้ นักเรียน ๓.๕ รายงานผลการปฏิบัติงาน อ่านข่าว ภาษาไทยวันละคำ ยกย่อง ชมเชย นักเรียนที่ทำความดี ประชาสัมพันธ์ เรื่องต่าง ๆ ฯลฯ ๓.๖ ออกกำลังกาย	๑ (๑.๑.๑) ๑ (๑.๒.๒, ๑.๒.๓) ๗ (๗.๒.๑) ๘ (๘.๓.๑) ๕ (๕.๓.๒) ๑๑ (๑๑.๑.๓)
๔	กิจกรรมระหว่างเรียน	๔.๑ เดินแถวเปลี่ยนห้องเรียน ๔.๒ เข้าห้องเรียนตรงเวลา ๔.๓ จัดเรียงรองเท้า กระเป๋า ก่อนเข้าห้องเรียน	๘ (๘.๑.๑) ๘ (๘.๑.๒) ๘ (๘.๑.๑)
๕	กิจกรรมช่วงพักกลางวัน	๕.๑ เข้าแถวรับอาหาร หรือซื้ออาหาร ตามลำดับก่อน-หลัง ๕.๒ ฝึกเล่นนั่งรับประทานอาหารกลางวัน ๕.๓ แปร่งฟันหลังรับประทานอาหาร ๕.๔ ซ้อมดนตรี เล่นกีฬา	๘ (๘.๑.๑) ๒ (๒.๒.๔, ๒.๒.๖) ๘ (๘.๑.๑) ๑ (๑.๑.๖)

ที่	กิจกรรม	พฤติกรรมที่แสดงออก	ค่านิยมหลักๆ ข้อที่
๖	ธนาคารโรงเรียน	๖.๑ เป็นเจ้าหน้าที่ในธนาคารโรงเรียน ๖.๒ เป็นสมาชิกเก็บออมและฝากเงินกับธนาคารโรงเรียน ๖.๓ มีวินัยในการเก็บเงิน ออมเงิน	๒ (๒.๒.๔) ๑๐ (๑๐.๑.๑) ๑๐ (๑๐.๑.๑)
๗	โครงการคุณธรรม	๗.๑ ทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักคิด ๗.๒ ทำงานตามขั้นตอนได้อย่างเป็นระบบ ๗.๓ ทำงานจนสำเร็จ โดยยึดหลักธรรมของศาสนา มาใช้แก้ปัญหา ๗.๔ นำผลความสำเร็จของโครงการคุณธรรมมาประยุกต์ ใช้ในการดำรงชีวิต	๙ (๙.๑.๑) ๙ (๙.๑.๒) ๒ (๒.๓.๑) ๑๐ (๑๐.๒.๓, ๑๐.๓.๒)
๘	สวนเศรษฐกิจพอเพียง	๘.๑ มีวินัยในตนเองในการปฏิบัติงานให้ประสบ ความสำเร็จ เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงปลา เป็นต้น ๘.๒ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตน ๘.๓ ทำงานร่วมกันเพื่อให้งานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี	๘ (๘.๑.๑, ๘.๑.๒) ๑๐ (๑๐.๑.๒, ๑๐.๒.๓, ๑๐.๓.๑) ๗ (๗.๒.๒, ๗.๒.๓) ๑๒ (๑๒.๒.๑)
๙	กิจกรรมเสี่ยงตามสาย	๙.๑ ทำงานเพื่อส่วนรวม เสียสละเพื่อคนอื่น ๙.๒ หาข้อมูลความรู้เพิ่มเติมเพื่อถ่ายทอดให้เพื่อน ๆ ทราบ ๙.๓ นำข่าวสารความรู้ที่ดีมีประโยชน์เผยแพร่ต่อผู้อื่น ๙.๔ นำเสนอข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ โดยยึดหลักให้เกิด ประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากกว่าส่วนตน	๒ (๒.๒.๔), ๑๒ (๑๒.๒.๑) ๔ (๔.๒.๑, ๔.๒.๒) ๖ (๖.๓.๑) ๑๒ (๑๒.๑.๑, ๑๒.๒.๑)
๑๐	กิจกรรมหลังเลิกเรียน	๑๐.๑ สวดมนต์หลังเลิกเรียน ๑๐.๒ เข้าแถวเดินกลับบ้าน	๑ (๑.๒.๓) ๘ (๘.๑.๑)

หมายเหตุ หากสถานศึกษาใดมีกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวันนอกเหนือจากตัวอย่างนี้ก็สามารถเพิ่มเติมพฤติกรรมที่สังเกตได้ตามบริบทของตนเอง

ตัวอย่าง
แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดจากกิจกรรมกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา
(กิจกรรม ๕ ส.)

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....เลขที่.....ชั้น.....ภาคเรียน.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ตรงพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกเป็นประจําจนเป็นนิสัยในแต่ละเดือน

กิจกรรม/พฤติกรรมที่แสดงออก	ครั้งที่/เดือนที่สังเกต					
	๑/พ.ค.	๒/มิ.ย.	๓/ก.ค.	๔/ส.ค.	๕/ก.ย.	รวม
กิจกรรม ๕ ส.						
๑.๑ ทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ของตนเอง						
๑.๒ ทำความสะอาดห้องเรียน						
๑.๓ ร่วมมือในการทำงานในเขตบริการที่รับผิดชอบ						
๑.๔ ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ในการปฏิบัติงาน						
๑.๕ ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของห้องเรียน โรงเรียน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมจากกิจกรรมกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา เป็นเพียงตัวอย่างของการสังเกตพฤติกรรมในกิจกรรม ๕ ส. เท่านั้น หากสถานศึกษาใดมีกิจกรรมหลายกิจกรรมก็สามารถเพิ่มเติมรายการพฤติกรรมที่แสดงออกได้ตามลักษณะกิจกรรม

ตัวอย่าง
แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน “ฉันทำได้”

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเล่าสิ่งที่ได้ปฏิบัติจริงตามข้อคำถามต่อไปนี้

๑. นักเรียนช่วยเหลือครอบครัวทำงานอะไรบ้างในระหว่างอยู่ที่บ้าน

.....

๒. นักเรียนทำความดีกับผู้อื่นหรือช่วยเหลือผู้อื่นอะไรบ้าง

.....

๓. สภาพท้องถิ่นของนักเรียน มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง

.....

๔. ข่าวเหตุการณ์บ้านเมืองที่น่าสนใจมากที่สุดขณะนี้คือข่าวอะไร

.....

๕. ข่าวต่างประเทศในช่วงนี้ที่นักเรียนคิดว่ามีความสำคัญต่อโลกของเราคือข่าวอะไร

.....

ลงชื่อ.....นักเรียน

(.....)

วันที่.....

หมายเหตุ

๑. จุดมุ่งหมายของคำถาม

ข้อ ๑ ต้องการให้นักเรียนมีความกตัญญู รู้คุณ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำงานบ้าน ทำความดี ทุกวัน

ข้อ ๒ ต้องการให้นักเรียนเป็นคนดีมีเมตตา ช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ ๓ ต้องการให้นักเรียนเฝ้าหาความรู้ สังเกตสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

ข้อ ๔ ต้องการให้นักเรียนรู้จักค้นคว้า เพื่ออยู่ในสังคมและปรับตัวได้อย่างมีความสุข

ข้อ ๕ ต้องการให้นักเรียนปรับตัวเองได้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

๒. อาจจะเปลี่ยนแปลงเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน ตามความเหมาะสม

๓. ครูพิจารณาคัดเลือกข้อเขียนของนักเรียนเพื่อนำเสนอในกิจกรรมหน้าเสาธงหรือกิจกรรมโฮมรูม

แนวทางที่ ๔ จัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

การพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ โดยจัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ อาจดำเนินการได้ ๒ ลักษณะ

ลักษณะที่ ๑ สอดแทรกการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักในโครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้ว ดำเนินการดังนี้

๑. วิเคราะห์โครงการที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้วว่าสอดคล้อง หรือสามารถสอดแทรกค่านิยมหลักข้อใดได้บ้าง แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๒. กรณีที่ต้องการสอดแทรกค่านิยมหลักเพิ่มเติม ควรปรับกิจกรรมในโครงการให้สัมพันธ์กับค่านิยมหลักที่ต้องการเพิ่มเติม

๓. ดำเนินงานตามโครงการและประเมินผลค่านิยมหลัก แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

ลักษณะที่ ๒ จัดทำโครงการใหม่ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักโดยเฉพาะ ดำเนินการดังนี้

๑. วิเคราะห์ว่าค่านิยมหลักข้อใดที่ต้องการปลูกฝังและพัฒนาเพิ่มเติม จัดทำโครงการที่จะปลูกฝังพัฒนาค่านิยมหลักข้อนั้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้ กิจกรรมที่กำหนดจะต้องสามารถปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดค่านิยมหลักข้อนั้นได้อย่างชัดเจน

๒. ดำเนินงานตามโครงการและประเมินผลค่านิยมหลัก แล้วรวบรวมผลการประเมินที่ได้นำไปสรุปเมื่อสิ้นภาคเรียน

ตัวอย่าง

ตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ที่	ชื่อโครงการ	ค่านิยมหลักของคนไทย (ข้อที่)											
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
๑	วันสำคัญ เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	✓		✓		✓							
๒	ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม		✓				✓		✓				
๓	ย้อนอดีตกรุงศรี	✓			✓	✓							
๔	ค่ายพุทธบุตร	✓				✓			✓			✓	
๕	รักการอ่าน สานสู่ฝัน				✓				✓				
๖	รักษ์ภาษาไทย	✓			✓	✓							
๗	มือใหม่หัดค้า		✓							✓	✓		
๘	ค่ายเยาวชนรณรงค์รักษชีโย กฎักฤตสิ่งแวลลอม		✓		✓					✓			✓
๙	ช่วยด้วยใจ ใหด้วยรัก		✓				✓						✓
๑๐	ค่ายพักแรมลูกเสือและยุวกาชาด		✓		✓								
๑๑	เด็กไทยรู้คิด มีจิตสาธารณะ		✓										✓
๑๒	ท่องไปในโลกกว้าง				✓								
๑๓	พัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ				✓								
๑๔	ท่องไปในชุมชน				✓								
๑๕	สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน				✓								✓
๑๖	สร้างศิลป์หรรษา ท้องหาความรู้ ควบควินัย ใสใจสิ่งแวลลอม				✓	✓							
๑๗	English Camp				✓				✓				
๑๘	ส่งเสริมภูมิปัญญาในท้องถิ่น					✓							
๑๙	วัยใสใสใจความเป็นไทย					✓							
๒๐	หน่วยกระทำความดี						✓					✓	
๒๑	ส่งเสริมประชาธิปไตย และเสริมสร้างวินัยนักเรียน							✓	✓	✓			
๒๒	น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง									✓	✓		
๒๓	ภูมิปัญญาไทยบนพื้นฐาน เศรษฐกิจพอเพียง									✓	✓		
๒๔	ออมวันละน้อย ตามรอยสมเด็จพระ สานต่อเศรษฐกิจพอเพียง									✓	✓		
๒๕	วัยสวสย ช่วยเป็น เล่นปลอดภัย											✓	
รวม		๔	๖	๑	๑๑	๗	๓	๑	๕	๖	๔	๓	๔

ตัวอย่าง

โครงการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

โครงการรักการอ่าน สานสู่ฝัน

๑. หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะอ่าน เห็นความสำคัญของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน เกิดความมุ่งมั่นที่จะอ่าน และอ่านจนเป็นนิสัย ทั้งนี้ การอ่านหนังสือเป็นทักษะสำคัญทักษะหนึ่งในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านหนังสือจะพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี จะสร้างความรู้ อารมณ์ จินตนาการ และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน การที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะการอ่าน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ดังนั้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ครูควรออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการอ่าน รู้จักตั้งคำถามเมื่อเกิดความสงสัย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนาการอ่านของตนเองอย่างต่อเนื่อง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน ในแต่ละระดับชั้น

๒.๒ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง และใฝ่เรียนรู้

๒.๓ เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมหลักด้านการใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เชิงปริมาณ

- ๑) ผู้เรียนทุกระดับชั้นได้รับการส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
- ๒) ผู้เรียนทุกระดับชั้นได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “ความมีวินัยในตนเอง” และ “ใฝ่เรียนรู้”
- ๓) ผู้เรียนทุกระดับชั้นได้รับการพัฒนาและปลูกฝังค่านิยมหลัก “การใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม”

๓.๒ เชิงคุณภาพ

- ๑) ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน มีวินัยในตนเอง
- ๒) ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน

๔. การจัดกิจกรรม

๔.๑ ครูชี้แจงจุดประสงค์ และมารยาทที่ดีในการอ่าน การฟัง การพูด และการเขียน ความมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในการสืบค้นข้อมูลและการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรม

๔.๒ ผู้เรียนเลือกอ่านบทความที่ตนเองสนใจหรือชื่นชอบจากหนังสือ เอกสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น

- ๑) มุมประสบการณ์ของห้องเรียน
- ๒) ห้องสมุดโรงเรียน/ชุมชน
- ๓) ห้องสมุดประชาชน
- ๔) อินเทอร์เน็ต

๔.๓ ผู้เรียนสรุปประเด็น ข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านในรูปของการเขียนหรือผังความคิด พร้อมกับตั้งประเด็นคำถามจากเรื่องราวที่อ่าน เพื่อนำไปซักถามและโต้ตอบกับเพื่อน ๆ

๔.๔ ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสรุปข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยการซักถามและการตอบคำถามของเพื่อน หรือการตั้งคำถามให้เพื่อนตอบ ครูเป็นผู้คอยกระตุ้นหรือชี้แนะ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข

๔.๕ ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลในรูปการเขียนเป็นความเรียง หรือแผ่นพับ หรือผังความคิด ฯลฯ โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) ชื่อเรื่องที่อ่าน
- ๒) ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นที่ได้จากการอ่าน
- ๓) สรุปข้อคิดเห็นด้วยการอธิบายเชิงเปรียบเทียบ และระบุเหตุผลประกอบ
- ๔) ระบุข้อคิดเห็นที่ได้จากเรื่องที่อ่าน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๔.๖ ผู้เรียนเล่าเรื่องที่อ่านโดยสรุป ตั้งประเด็นคำถาม ตอบข้อซักถามเพื่อนนักเรียนชั้นต่าง ๆ ช่วงกิจกรรมหน้าเสาธง หรือกิจกรรมเสี่ยงตามสายของโรงเรียน

๕. การวัดและประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีวัด/ประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้
๑. ร้อยละของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน	ตรวจบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการสังเกตนิสัยรักการอ่าน พร้อมเกณฑ์การประเมินนิสัยรักการอ่าน
๒. ร้อยละของผู้เรียนที่มีวินัยในตนเอง	สังเกตพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง	แบบบันทึกการสังเกตการมีวินัยในตนเอง พร้อมเกณฑ์การประเมินการมีวินัยในตนเอง
๓. ร้อยละของผู้เรียนที่ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	สังเกตพฤติกรรมการใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	แบบบันทึกการสังเกตการใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน พร้อมเกณฑ์การประเมินการใฝ่หาความรู้ และหมั่นศึกษาเล่าเรียน

เกณฑ์การประเมิน : นิสัยรักการอ่าน และการมีวินัยในตนเอง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
นิสัยรักการอ่าน	อ่าน และบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน เฉลี่ยมากกว่า ๓ เรื่อง ต่อเดือน	อ่าน และบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน เฉลี่ย ๒-๓ เรื่อง ต่อเดือน	อ่าน และบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน เฉลี่ยน้อยกว่า ๒ เรื่อง ต่อเดือน
การมีวินัยในตนเอง ๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างครูกับนักเรียน ๒. ปฏิบัติตามระเบียบการใช้ห้องสมุด/ ห้องคอมพิวเตอร์ ๓. ทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติได้ครบ ๓ รายการ	ปฏิบัติได้ ๒ รายการ	ปฏิบัติได้เพียง ๑ รายการ หรือปฏิบัติไม่ได้เลย

หมายเหตุ ตามตัวอย่างนี้จัดระดับคุณภาพเป็น ๓ ระดับ หากสถานศึกษาต้องการนำไปใช้ประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรฯ ก็สามารถปรับเป็น ๔ ระดับได้

เกณฑ์การประเมิน : การเฝ้าหาความรู้ ทัศนศึกษาเล่าเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
การเฝ้าหาความรู้ ทัศนศึกษาเล่าเรียน ๑. สนใจ ตั้งใจเรียน ๒. ซักถามเมื่อเกิดความสงสัยจนเข้าใจกระจ่าง ๓. ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ๔. ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ๕. กระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ๖. แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ๗. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียน/ชุมชน/ท้องถิ่น ๘. สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สอบถามผู้รู้ อ่านหนังสือ ข่าว เป็นต้น	ปฏิบัติได้ ๗-๘ รายการ	ปฏิบัติได้ ๔-๖ รายการ	ปฏิบัติได้ ๐-๓ รายการ

หมายเหตุ ตามตัวอย่างนี้จัดระดับคุณภาพเป็น ๓ ระดับ หากสถานศึกษาต้องการนำไปใช้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรฯ ก็สามารถปรับเป็น ๔ ระดับได้

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ โรงเรียนมีรูปแบบการปลูกฝังและพัฒนานิสัยรักการอ่านที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน

๖.๒ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน มีวินัยในตนเอง และเฝ้าหาความรู้ ทัศนศึกษาเล่าเรียน

แบบบันทึกการสังเกตนิสัยรักการอ่าน

ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมการอ่านของผู้เรียน แล้วกรอกจำนวนเรื่องที่ผู้เรียนอ่านและมีการบันทึกการอ่านในแต่ละเดือน

[illegible]

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบบันทึกการสังเกตการณ์วินัยในตนเอง

ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อนักเรียนปฏิบัติ หรือทำเครื่องหมาย ✗ ถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติ ตามรายการพฤติกรรมที่สังเกตต่อไปนี้

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการพฤติกรรมที่สังเกต			สรุปผลการประเมิน
		ข้อ ๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง ระหว่างครูกับนักเรียน	ข้อ ๒ ปฏิบัติตามระเบียบ การใช้ห้องสมุด/ ห้องคอมพิวเตอร์	ข้อ ๓ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายสำเร็จ ตามเวลาที่กำหนด	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
ตำแหน่ง.....

แบบบันทึกการสังเกตการเฝ้าหาความรู้ ให้นักศึกษาเล่าเรียน

ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนตามรายการต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง เมื่อปฏิบัติ หรือทำเครื่องหมาย ✕ ลงในช่อง เมื่อไม่ปฏิบัติ

รายการพฤติกรรมที่สังเกต

๑. สนใจ ตั้งใจเรียน
๒. ซักถามเมื่อเกิดความสงสัยจนเข้าใจกระจ่าง
๓. ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ
๔. ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
๕. กระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
๖. แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ
๗. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียน/ชุมชน/ท้องถิ่น
๘. สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สอบถามผู้รู้ อ่านหนังสือ ข่าว เป็นต้น

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการพฤติกรรมที่สังเกต								สรุปผล การประเมิน
		ข้อ ๑	ข้อ ๒	ข้อ ๓	ข้อ ๔	ข้อ ๕	ข้อ ๖	ข้อ ๗	ข้อ ๘	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตำแหน่ง.....

โครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความพอมี พอใช้ โดยใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยผ่านเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม สู่ ๔ มิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านวัฒนธรรม โครงการขับเคลื่อนเพื่อปลูกฝังให้เด็กได้รู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน วัด ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เชิงปริมาณ

ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่โรงเรียนจัดขึ้น

๓.๒ เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. การจัดกิจกรรม

๔.๑ ครูชี้แจงจุดประสงค์หลักการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนเงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม

๔.๒ ผู้เรียนเลือกศึกษาค้นคว้าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากบทความที่ตนเองสนใจจากหนังสือ เอกสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๔.๓ ผู้เรียนสรุปประเด็น ข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า หรือเรียนรู้ในรูปของการเขียนหรือผังความคิด พร้อมกับตั้งประเด็นคำถามจากเรื่องราวที่ได้เรียนรู้หรือสืบค้นมา เพื่อนำไปซักถาม และนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ

๔.๔ ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสรุปข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยการซักถามและตอบคำถามของเพื่อน ครูเป็นผู้คอยกระตุ้นหรือชี้แนะ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข

๔.๕ ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลในรูปของการเขียนเป็นความเรียง หรือแผ่นพับ หรือผังความคิด ฯลฯ โดยมีประเด็นต่าง ๆ เช่น สรุปข้อคิดเห็นด้วยการอธิบายเชิงเปรียบเทียบ และระบุเหตุผลประกอบ ระบุแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๔.๖ ผู้เรียนเล่าเรื่องการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในช่วงกิจกรรมหน้าเสาธง หรือกิจกรรมเสี่ยงตามสายของโรงเรียน หรือในชั้นเรียน

๕. การวัดและประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีวัด/ประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้
๑. ร้อยละของผู้เรียนที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตรวจผลงานการเขียนความเรียงหรือแผ่นพับ หรือผังความคิด	แบบบันทึกการตรวจผลงานการเขียนความเรียง หรือแผ่นพับหรือผังความคิด พร้อมกับเกณฑ์การประเมิน
๒. ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สังเกตการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	แบบบันทึกการสังเกตการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกับเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน : ความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีเยี่ยม (๓)	ดี (๒)	ผ่าน (๑)	ไม่ผ่าน (๐)
๑. ความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สามารถอธิบายหลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ๔ มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกต้องครบถ้วน ทั้ง ๓ รายการ	สามารถอธิบายหลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ๔ มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกต้อง ๒ รายการ	สามารถอธิบายหลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ๔ มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกต้อง ๑ รายการ	ไม่สามารถอธิบายหลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ๔ มิติได้
๒. มีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตาม ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข จนเกิดผลการปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตได้ ๓-๔ มิติ	ดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตาม ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข จนเกิดผลการปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตได้ ๒ มิติ	ดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตาม ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข จนเกิดผลการปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตได้ ๑ มิติ	ไม่สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

แบบบันทึกการตรวจผลงานการเขียนความเรียง แผ่นพับ หรือผังความคิด

ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ตรวจผลงานการเขียนความเรียง แผ่นพับ หรือผังความคิด และพิจารณาว่า ผู้เรียนได้เขียนอธิบายถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละรายการได้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าถูกต้องให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับรายการนั้น แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การประเมิน : ความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (หน้า ๑๑๙)

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			รวม	ระดับคุณภาพ
		๓ ท่วง	๒ เงื่อนไข	๔ มิติ		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบบันทึกการสังเกตการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักเรียนว่า ได้ปฏิบัติตามหลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การประเมิน: ความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (หน้า ๑๑๙)

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง				รวม	ระดับ คุณภาพ
		เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
ตำแหน่ง.....

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ด้านเศรษฐกิจ

๑) ผู้เรียนรู้จักควบคุมการใช้จ่ายของตนเอง โดยใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ใช้จ่ายพอประมาณ ใช้จ่ายประหยัด ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ฯลฯ

๒) ผู้เรียนรู้จักออมเงิน เรียนรู้ระบบฝากเงิน ระบบออมเงิน และระบบสหกรณ์

๓) ผู้เรียนรู้จักสร้างรายได้หรืออาชีพ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่น ฯลฯ

ด้านสังคม

ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ปลูกจิตสำนึกสาธารณะ ปลูกฝังความสามัคคี ความเสียสละ เผยแพร่องค์ความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านสิ่งแวดล้อม

ผู้เรียนได้ร่วมสร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ ปลูกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรม ในท้องถิ่น ดูแลสถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ

ด้านวัฒนธรรม

ผู้เรียนได้ร่วมสืบสานวัฒนธรรมไทย สร้างสำนึกรักชาติ รักบ้านเกิด ฟื้นฟู อนุรักษ์อาหารท้องถิ่น ดนตรีไทย เพลงไทย โบราณสถาน และโบราณวัตถุ

การสรุปและรายงานผล

การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ซึ่งสถานศึกษาได้มีการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมในแนวทางใดแนวทางหนึ่งหรือหลายแนวทาง ดังที่กล่าวมาแล้วตอนที่ ๓ ตามบริบทของสถานศึกษา และได้ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดแล้ว สถานศึกษาจะต้องสรุปและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนต่อไป

ในที่นี้ ขอนำเสนอขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษาตั้งแต่การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ จนถึงการสรุปและรายงานผล ดังนี้

๑. สถานศึกษาปลูกฝัง พัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามแนวทางที่สถานศึกษากำหนด แล้วสรุปรายงานวิธีการปลูกฝังและพัฒนาตามตัวอย่างตารางที่ ๔.๑

๒. สถานศึกษาประเมินผลการพัฒนาตามกิจกรรมในข้อ ๑ พร้อมบันทึกผลการประเมิน

๓. สถานศึกษาสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียนตามตัวชี้วัด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประเมินเมื่อสิ้นภาคเรียน

๔. เมื่อสิ้นภาคเรียน สถานศึกษารวบรวมผลการประเมินแต่ละตัวชี้วัดของผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากแหล่งที่มาของข้อมูล ผลการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ในตารางที่ ๔.๒ แล้วพิจารณาว่าผลการประเมินของผู้เรียนผ่านทุกกิจกรรมหรือไม่ ถ้าผ่านครบทุกกิจกรรมและมีพฤติกรรมตามตัวชี้วัด ถือว่าผู้เรียนผ่านตัวชี้วัดนั้น ๆ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ ๔.๓ แต่หากผลการประเมินของผู้เรียนไม่ผ่านบางกิจกรรม สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้ผ่านครบทุกกิจกรรม ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องดำเนินการให้ครบทุกตัวชี้วัดของค่านิยมทั้ง ๑๒ ประการ

๕. สรุปผลการประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ แต่ละข้อ โดยพิจารณาจากผลการประเมินตัวชี้วัดของค่านิยมนั้น ๆ หากผู้เรียนผ่านทุกตัวชี้วัด สรุปได้ว่าผ่านค่านิยมข้อนั้น แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ ๔.๓ ในช่องผลการประเมินค่านิยมข้อ

๖. สถานศึกษาดำเนินการตามข้อ ๓ และข้อ ๔ ทั้งภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ แล้วสรุปผลการประเมินค่านิยมของปีการศึกษาโดยใช้ผลการประเมินของภาคเรียนที่ ๒ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ ๔.๓ ช่องสรุปผลรายปี

๗. รวบรวมผลการประเมินรายบุคคลจากตารางที่ ๔.๓ มาสรุปเป็นรายห้องเรียนตามตารางที่ ๔.๔

ตัวอย่าง

ตารางที่ ๔.๑ แบบรายงานวิธีการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องวิธีการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมของสถานศึกษา

ค่านิยม	วิธีการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยม				
	กลุ่มสาระการเรียนรู้	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	กิจวัตรประจำวัน	โครงการ	อื่น ๆ ระบุ
๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์					
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม					
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์					
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม					
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม					
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน					
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง					
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่					
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙					
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี					
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา					
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง					

ข้อสังเกต/ความคิดเห็นจากการดำเนินงาน.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)
วันที่.....

ตัวอย่าง

ตารางที่ ๔.๒ แบบสรุปแหล่งที่มาของข้อมูลผลการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ขึ้น.....ปีการศึกษา.....

ค่านิยม	ตัวชี้วัด	แหล่งที่มาของข้อมูล				จัดทำโครงการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมฯ
		บูรณาการกลุ่มสาระฯ	บูรณาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน		
๑. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	๑.๑ ลำบากและภูมิใจในความเป็นไทย	- ศิลปะหน่วยการเรียนรู้ “ประเพณีเข้าพรรษา”	แนะแนว กิจกรรม “งามอย่างไทย”	กิจกรรมหน้าเสาธง เช่น เข้าแถวร้องเพลงชาติ	- รักษาภาษาไทย	
		- สังคมศึกษา	ลูกเสือ กิจกรรม.....	เคารพธงชาติ สวดมนต์	- ้วยใส่ ใส่ใจ	
		หน่วยการเรียนรู้	ชุมนุม กิจกรรม.....	หรือทำพิธีกรรม	- ความเป็นไทย	
				ทางศาสนา นื่องไหวพื	- ภูมิปัญญาไทย	
		- ภาษาไทย		พิธีบไหว้นอง	บนพื้นฐานเศรษฐกิจ	
		หน่วยการเรียนรู้		นักเรียนไหว้ครู	พอเพียง	
				ครูรับไหว้นักเรียน ฯลฯ		
	๑.๒ เข้าใจ เลื่อมใสหลักศาสนาที่ตนนับถือ					
	๑.๓ ขวบซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณของ สถาบันพระมหากษัตริย์					

หมายเหตุ หากโรงเรียนมีกิจกรรมนอกเหนือจากตัวอย่างนี้ก็สามารถเพิ่มเติมได้ตามบริบทของโรงเรียน

ตัวอย่าง

ตารางที่ ๔.๓ แบบสรุปผลการประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ชื่อ-นามสกุล.....เลขประจำตัว.....ชั้น.....โรงเรียน.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ๑. สรุปผลรายภาคเรียน

- ๑.๑ นำผลการประเมินรายตัวชี้วัดของผู้เรียนรายบุคคลจากแหล่งข้อมูลตามตารางที่ ๔.๒ มาพิจารณาว่าผ่านทุกกิจกรรมหรือไม่ ถ้าผ่านครบทุกกิจกรรมให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวชี้วัดนั้น
- ๑.๒ นำผลการประเมินตัวชี้วัดของค่านิยมแต่ละข้อมาพิจารณาว่าผ่านทุกตัวชี้วัดหรือไม่ หากผู้เรียนผ่านทุกตัวชี้วัดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการประเมินค่านิยมข้อนั้น

๒. สรุปผลรายปี ให้ใช้ผลการประเมินค่านิยมของภาคเรียนที่ ๒ ถ้าผ่านจึงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสรุปรายปี

ค่านิยม	ตัวชี้วัด	ภาคเรียนที่		สรุปผลรายปี
		๑	๒	
๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	๑.๑ สำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย	✓	✓	
	๑.๒ เข้าใจเลื่อมใสหลักศาสนาที่ตนนับถือ	✓	✓	
	๑.๓ ซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณของสถาบันพระมหากษัตริย์	✓	✓	
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม	ผลการประเมินค่านิยมข้อ ๑		✓	✓
	๒.๑ พูดความจริง ปฏิบัติตามคำพูดของตนเอง ตรงไปตรงมา ไม่คดโกง			
	๒.๒ แบ่งปันหรือให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมด้วยทรัพยากรที่พินิจ กาลังกาย คำพูด และความคิด โดยไม่หวังผลตอบแทน			
	๒.๓ ไม่หวั่นไหว ใฝ่ใจ จดจ่อกับสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นเวลานาน ยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และควบคุมการแสดงออกทางกาย วาจา และอารมณ์ เมื่อประสบกับ ความยากลำบาก			
	๒.๔ มีแนวคิด หลักการในการปฏิบัติสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม			
		ผลการประเมินค่านิยมข้อ ๒		

ค่านิยม	ตัวชี้วัด	ภาคเรียนที่		สรุปผลรายปี
		๑	๒	
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	๓.๑ รู้บุญคุณและตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์			
				ผลการประเมินค่านิยมข้อ ๓
	๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม			
๕. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	๕.๑ ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมประเพณีไทยด้วยความภาคภูมิใจ			
	๕.๒ เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีไทย			
	๕.๓ เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย			
	๕.๔ สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยให้ยั่งยืนคงอยู่ต่อไป			
				ผลการประเมินค่านิยมข้อ ๕
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน	๖.๑ ปฏิบัติตนตามข้อปฏิบัติที่ดีงาม			
	๖.๒ รักษาคำพูด			
	๖.๓ ปราศรณชาติ มีความจริงใจต่อผู้อื่น			
	๖.๔ รู้จักให้และแบ่งปันแก่ผู้อื่น			
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ถูกต้อง	๗.๑ ประพฤติปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ภายใต้อำนาจและกฎหมาย			
	๗.๒ ประพฤติปฏิบัติตนโดยยึดแนวทางการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข			
				ผลการประเมินค่านิยมข้อ ๗
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่	๘.๑ มีระเบียบวินัย			
	๘.๒ เคารพกฎหมาย			
	๘.๓ เคารพผู้ใหญ่			
				ผลการประเมินค่านิยมข้อ ๘

ตัวอย่าง

ตารางที่ ๔.๔ แบบสรุปผลการประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ระดับห้องเรียน

ชั้น.....โรงเรียน.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง นำผลการประเมินค่านิยมแต่ละข้อของผู้เรียนรายบุคคลจากตารางที่ ๔.๓ มาบันทึกลงในตารางนี้เพื่อสรุปเป็นระดับห้องเรียนโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องค่านิยมที่ผ่าน

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	ค่านิยม/ข้อที่											
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
๑													
๒													
๓													

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. ๒๕๕๓.
- กิตติชัย สุราสีโนบล. **แนวทางการพัฒนาค่านิยม ๑๒ ประการสู่การปฏิบัติ**. เอกสารประกอบการบรรยายประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของเด็กไทย ๑๒ ประการ. ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๙ กันยายน ๒๕๕๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- นัตยา ปิณฑานนท์. **“บทบาทของทฤษฎีการกระจำค่านิยมกับการศึกษา”**, วารสารครุศาสตร์. ๑๑ (๔) : ๓๔-๔๒; เมษายน-มิถุนายน, ๒๕๒๖.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. **การสร้างเครื่องมือประเมินค่านิยม ๑๒ ประการ**. เอกสารประกอบการประชุมกำหนดกรอบและจัดทำนิยาม ตัวชี้วัด ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. **การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างค่านิยม ๑๒ ประการ**. เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ. ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.
- _____. **ศัพท์ศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๕.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๕๘.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. **คู่มือการประเมินนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๖.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓.
- _____. **แนวทางการประเมินคุณธรรมของผู้เรียน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑.
- Krathwohl, D.R., Bloom, B.S., & Masia, B.B. **Taxonomy of education objectives, the Classification of education goals**. Handbook II : Affective domain. New York : David McKay Co., Inc., 1973.
- Raths, L., E., Harmin Merrill and Simon Sidney B. **Values and Teaching**. Charles E. Merrill Publishing Co., 1966.
- ข้อมูลเว็บไซต์**
- http://esvector.com/home_es/images/stories/logo/02-15/kajung2558.jpg
- http://www.seesketch.com/sketch_file/22/eay4ol9hL3SFv.jpg
- <http://nicha.in.th/wp-content/uploads/2015/12/BargesPattern.jpg>
- <http://www.salartuy.com/wp-content/uploads/2014/07/salosawshing.gif>

ภาคผนวก

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ ได้แก่

- ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ๒) ซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) มีวินัย
- ๔) ใฝ่เรียนรู้
- ๕) อยู่อย่างพอเพียง
- ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๗) รักความเป็นไทย
- ๘) มีจิตสาธารณะ

ข้อที่ ๑ รักษา ศาสน์ กษัตริย์

นิยาม

รักษา ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ผู้ที่รักษา ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๑.๑ เป็นพลเมืองดีของชาติ	๑.๑.๑ ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง ๑.๑.๒ ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ ๑.๑.๓ มีความสามัคคี ปรองดอง
๑.๒ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย	๑.๒.๑ เข้าร่วม ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ปรองดอง ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ๑.๒.๒ หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย
๑.๓ ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา	๑.๓.๑ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ๑.๓.๒ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ ๑.๓.๓ เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน
๑.๔ เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	๑.๔.๑ เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑.๔.๒ แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ ๑.๔.๓ แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อที่ ๒ ชื่อสัตย์สุจริต

นิยาม

ชื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความชื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๒.๑ ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเอง ทั้งทางกาย วาจา ใจ	๒.๑.๑ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง ๒.๑.๒ ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ๒.๑.๓ ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา
๒.๒ ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ	๒.๒.๑ ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่น มาเป็นของตนเอง ๒.๒.๒ ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ๒.๒.๓ ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

ข้อที่ ๓ มีวินัย

นิยาม

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม เป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	๓.๑.๑ ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ๓.๑.๒ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบ ในการทำงาน

ข้อที่ ๔ ใฝ่เรียนรู้

นิยาม

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดเผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๔.๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๔.๑.๓ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
๔.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๔.๒.๑ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ๔.๒.๒ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ ๔.๒.๓ แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อที่ ๕ อยู่อย่างพอเพียง

นิยาม

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๕.๑ ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	๕.๑.๑ ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ๕.๑.๒ ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ๕.๑.๓ ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล ๕.๑.๔ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำความผิดพลาด
๕.๒ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	๕.๒.๑ วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ๕.๒.๒ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อที่ ๖ มุ่งมั่นในการทำงาน

นิยาม

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน	๖.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ๖.๑.๓ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	๖.๒.๑ ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ๖.๒.๒ พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ๖.๒.๓ ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

ข้อที่ ๗ รักความเป็นไทย

นิยาม

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอด ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูต่องานที่ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๗.๑ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูต่องานที่	๗.๑.๑ แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูต่องานที่มีพระคุณ ๗.๑.๒ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย ๗.๑.๓ ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และ วัฒนธรรมไทย
๗.๒ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	๗.๒.๑ ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ๗.๒.๒ ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ ภาษาไทยที่ถูกต้อง
๗.๓ อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	๗.๓.๑ นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิต ๗.๓.๒ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย ๗.๓.๓ แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอด ภูมิปัญญาไทย

ข้อที่ ๘ มีจิตสาธารณะ

นิยาม

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๘.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	๘.๑.๑ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ๘.๑.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน ๘.๑.๓ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
๘.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	๘.๒.๑ ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ ๘.๒.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ๘.๒.๓ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

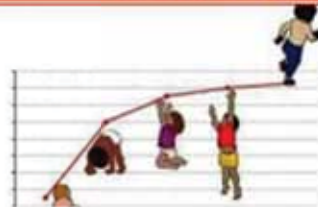
แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

การเสริมสร้างค่านิยมให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องนำองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม พัฒนาการทางความคิด และพัฒนาการทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญมาประกอบ การพิจารณาจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการด้านค่านิยม ศีลธรรม จริยธรรม คุณลักษณะ พัฒนาการทางศีลธรรมของเพียเจต์ (Jean Piaget's Moral Development)

พัฒนาการทางศีลธรรมของเพียเจต์

๓. ยึดหลักแห่งตน (๙ ขวบขึ้นไป) เน้นการร่วมมือ กฎ กติกาเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ที่ยอมรับร่วมกัน

๒. ยึดคำสั่ง (๖-๘ ขวบ) อยู่ใต้อิทธิพล กฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่

๑. ก่อนมีศีลธรรม (๐-๕ ขวบ) ไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ พฤติกรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษา, แนวทางการนิเทศเพื่อส่งเสริมการสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ระดับประถมศึกษา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๕๘), ๑๐-๑๓.

เพียเจต์ ได้แบ่งพัฒนาการทางศีลธรรมไว้ดังนี้

๑. **ขั้นก่อนมีศีลธรรม (Pre-Moral)** ช่วงอายุก่อน ๕ ขวบ เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด ไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ พฤติกรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก

๒. **ขั้นยึดคำสั่ง (Heteronomous)** ช่วงอายุประมาณ ๖-๙ ขวบ ในขั้นนี้เด็กจะรับรู้สิ่งแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น พฤติกรรมต่าง ๆ อยู่ใต้อิทธิพล กฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้ได้รับกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางศีลธรรมมาจากบิดา มารดา ครู และเด็กโต เด็กวัยนี้将有ความเชื่อถือดังต่อไปนี้

๒.๑ พฤติกรรมใดจะถูกตองหรือ “ดี” ก็ต่อเมื่อผู้แสดงพฤติกรรมได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

๒.๒ กฎเกณฑ์มีไว้สำหรับปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและแก้ไขไม่ได้

๒.๓ ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยเด็ดขาด ถ้าใครทำตามกฎเกณฑ์เป็น “คนดี” และคนที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ เป็น “คนไม่ดี”

๒.๔ การประเมินตัดสินว่าใคร “ผิด” “ถูก” ไม่คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

๓. **ขั้นยึดหลักแห่งตน (Autonomous)** ช่วงอายุตั้งแต่ ๙ ขวบขึ้นไป เด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และตั้งเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเอง เน้นการร่วมมือ กฎ กติกาเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่ยอมรับร่วมกัน เด็กที่มีพัฒนาการทางศีลธรรมขั้นนี้将有ความเชื่อดังต่อไปนี้

๓.๑ กฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคล และกฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนได้ ถ้าหากบุคคลที่ใช้กฎเกณฑ์นั้นตกลงกันว่าจะเปลี่ยน

๓.๒ กฎเกณฑ์จะมีความหมายหรือมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อบุคคลที่จะต้องปฏิบัติตามยอมรับกฎเกณฑ์นั้น

๓.๓ การร่วมมือ การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน เป็นเงื่อนไขสำคัญของพัฒนาการทางศีลธรรม

๓.๔ การประเมินตัดสินว่าใคร “ผิด” “ถูก” คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

เพียเจต์ ได้เสนอเกณฑ์การตัดสินเชิงศีลธรรมของเด็กไว้ ๖ ประการ คือ

๑. **การตัดสินจากเจตนาของการกระทำ** เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำจากปริมาณสิ่งของ ส่วนเด็กโตจะตัดสินจากเจตนาของการกระทำ

๒. **การตัดสินเกี่ยวโยงความสัมพันธ์กับผู้อื่น** เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำโดยยึดเอาความเชื่อความเห็นของผู้ใหญ่ว่าดี ส่วนเด็กโตจะยึดเอาเหตุผลและสถานการณ์ประกอบการตัดสิน

๓. **ความเห็นอิสระจากการลงโทษ** เด็กเล็กจะตัดสินว่าการกระทำใดไม่ดีจากการถูกทำโทษ แต่เด็กโตจะตัดสินการกระทำใดไม่ดี เพราะสิ่งนั้นไปขัดกับกฎเกณฑ์และเกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น

๔. **ใช้วิธีการแก้แค้นเอาคืน** วิธีนี้เด็กเล็กใช้น้อยกว่าเด็กโต

๕. **การลงโทษเพื่อตดนิสัย** เด็กเล็กจะสนับสนุนการลงโทษอย่างหนักเพื่อแก้นิสัย แต่เด็กโตไม่ค่อยเห็นด้วย

๖. **หลักชะตากรรมของความโชคร้าย** เด็กเล็กจะถือว่าการกระทำผิดจะต้องได้รับการลงโทษจากฟ้าดิน พระเจ้า หรือผู้ทรงพลังอำนาจ

กล่าวโดยสรุปตามแนวคิดของเพียเจต์ เด็กเล็กจะมองกฎเกณฑ์ว่าเป็นสิ่งจริงจัง เปลี่ยนแปลงไม่ได้ และมาจากอำนาจภายนอก (ผู้ใหญ่) พัฒนาการทางศีลธรรมของเด็กเล็กจะอยู่ในลักษณะตัดสินพิດ ถูกตามสิ่งที่สังเกตเห็นได้ โดยมีได้คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการใช้ภาษาและความคิดของเด็กมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ทำให้ไม่สามารถมองเห็นหลาย ๆ สิ่งได้ในเวลาเดียวกัน เมื่อเด็กโตขึ้น จะมีการเชื่อมโยงหาเหตุผลโดยคำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำมากกว่าสิ่งที่สังเกตได้เฉพาะหน้า เนื่องจากเด็กวัยนี้สามารถมองได้หลายแง่มุมได้ในเวลาเดียวกัน เด็กโตจึงสามารถเข้าใจถึงเจตนาของผู้อื่นและสามารถยืดหยุ่นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ได้ โดยตระหนักว่ากฎเกณฑ์เป็นเพียงข้อตกลงระหว่างบุคคลในการควบคุมพฤติกรรม ในแต่ละสถานการณ์เท่านั้น นอกจากนี้ยังสามารถนำกฎเกณฑ์ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

ขั้นตอนการพัฒนาทางศีลธรรมของโคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg's Stages of Moral Development)

โคลเบอร์ก แบ่งพัฒนาการทางศีลธรรมของบุคคลออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวม 6 ขั้น ดังนี้

ระดับที่ ๑ ระดับก่อนมีศีลธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม ระดับนี้ เด็กจะสนองตอบตามเกณฑ์ภายนอก ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับร่างกาย เช่น การลงโทษ การให้รางวัล หรือเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจ เด็กจะรับรู้กฎเกณฑ์ของพฤติกรรมที่ ‘ดี’ และ ‘ไม่ดี’ จากผู้มีอำนาจเหนือตนเอง เช่น พ่อแม่ ครู หรือเด็กที่โตกว่า และมักคำนึงถึงผลที่ตามมาว่าเป็นรางวัลหรือการถูกลงโทษ ในการตีความพฤติกรรมของตนเองอย่างเช่น พฤติกรรมดี คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับรางวัล ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วถูกลงโทษ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะพบในเด็กที่อายุ ๒-๑๑ ปี แบ่งออกเป็น ๒ ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ ๑ การเชื่อฟังและการถูกลงโทษ มุ่งไม่ให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไข และไม่สนใจความหมายหรือคุณค่าใด ๆ เพื่อไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ ถือว่าเป็นการแสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ เด็กจะใช้ผลที่ตามมาของการแสดงพฤติกรรมเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าพฤติกรรมของตนเอง ‘ถูก’ หรือ ‘ผิด’ ถ้าถูกทำโทษจะเรียนรู้ว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นผิด ถ้าได้รับรางวัลหรือคำชมจะเรียนรู้ว่าสิ่งที่ทำนั้นถูก และจะทำซ้ำอีกเพื่อให้ได้รางวัล

ชั้นที่ ๒ กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน ยินยอมทำเพื่อให้ได้รางวัลหรือให้ได้รับสิ่งที่พอใจ ตลอดจนแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน เป็นขั้นของการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน เด็กจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญต่อการได้รับรางวัลตอบแทน รางวัลอาจจะเป็นวัตถุหรือเป็นการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยในขั้นนี้ยังไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม แต่จะสนใจทำตามข้อบังคับ เพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือเพราะอยากได้ของตอบแทน

ระดับที่ ๒ ระดับการมีศีลธรรมตามกฎเกณฑ์ทางสังคม ในระดับนี้ เด็กจะยอมรับความมุ่งหวังกฎเกณฑ์ทางครอบครัว กลุ่ม และประเทศชาติว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ถูกต้อง และพยายามปฏิบัติให้เหมาะสมตามเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่โดยคำนึงถึงจิตใจผู้อื่น และไม่คำนึงผลที่จะเกิดแก่ตนเองที่อาจตามมา เด็กจะทำตามความคาดหวังของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน ยึดถือความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดีเป็นสำคัญ ศีลธรรมในระดับนี้มักพบในช่วงวัยรุ่น อายุประมาณ ๑๑-๑๖ ปี แบ่งเป็น ๒ ชั้นต่อเนื่องจากระดับก่อน คือ

ชั้นที่ ๓ เกณฑ์ “เด็กดี” คนดีที่หวังความขึ้นชอบ เด็กจะใช้หลักทำตามผู้อื่นเห็นชอบ โดยจะแสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ทำให้ผู้อื่นพอใจ และยกย่องชมเชย เด็กยังไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเอง มักคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น และทำให้ผู้อื่นพอใจ ซึ่งก็จะตรงกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ หรือยินยอมทำตามเพื่อหลีกเลี่ยงการไม่เห็นด้วยหรือความไม่เห็นชอบจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะเพื่อน พบในเด็ก-วัยรุ่น อายุ ๑๑-๑๕ ปี

ชั้นที่ ๔ กฎระเบียบเป็นใหญ่ ขั้นนี้เด็กจะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม เรียนรู้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม คำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในสังคม และปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมอย่างเคร่งครัด เพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ของสังคม ยึดถือว่าพฤติกรรมที่ถูกต้องจะประกอบด้วย การปฏิบัติตามหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมกำหนด คล้อยตามเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกประณามจากสังคม ยินยอมทำตามเพื่อหลีกเลี่ยงการตำหนิจากผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมาย ในขั้นนี้เด็กจะถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบจะต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้อง คือ คนที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย พบในวัยรุ่นช่วงอายุประมาณ ๑๓-๑๖ ปี

ระดับที่ ๓ ระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคมหรือระดับจริยธรรมตามหลักวิจารณ์ญาณ เป็นระดับที่การตัดสินใจตัดสินขัดแย้งด้านจริยธรรมขึ้นอยู่กับตนเองมากที่สุด การตัดสินใจจริยธรรมจะใช้หลักแห่งเหตุผลกระทำตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ไม่ขัดกับสิทธิอันพึงได้ของผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง แยกตัวออกจากอิทธิพลของกลุ่มเมื่อมีเหตุผล โดยไม่คล้อยตามถ้าผู้อื่นไม่มีเหตุผลพอบุญโดยยึดหลักของความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม ปราศจากอิทธิพลของผู้ที่มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก ผู้เรียนที่พัฒนาถึงขั้นนี้ก็จะมีการใช้วิจารณ์ญาณตีความหมายของสถานการณ์ต่าง ๆ ตามหลักการ และมาตรฐานทางจริยธรรมก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม ซึ่งการตัดสินใจว่า ‘ถูก’ ‘ผิด’ หรือ ‘ควร’ ‘ไม่ควร’ มาจากวิจารณ์ญาณของตนเอง จะปรากฏในบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ อายุประมาณ ๑๖ ปีขึ้นไป อยู่บนหลักของความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม ปราศจากอิทธิพลของผู้ที่มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก ซึ่งพัฒนาการในระดับนี้แบ่งเป็น ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๕ สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา ผู้เรียนจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพการตัดสินใจของตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้ ทำตามคำมั่นสัญญาและการกระทำที่ถูกต้องโดยทั่วไปที่เห็นกับคนหมู่มาก มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม คำนึงถึงคุณค่าทางความคิดเห็นที่สัมพันธ์กับส่วนบุคคลและส่วนรวม

ขั้นที่ ๖ หลักการจริยธรรมสากล ขั้นนี้ถือว่าเป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากลเป็นขั้นการตัดสินใจตัดสินตามเหตุผลของการรับผิดชอบ สร้างคุณธรรมประจำใจที่นอกเหนือกฎเกณฑ์ทางสังคมจริยธรรมเป็นนามธรรม ไม่ใช่กฎเกณฑ์ทางศาสนา แต่เป็นอุดมคติสากลของสังคมส่วนรวมเป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม ในขั้นนี้สิ่งที่ ‘ถูก’ และ ‘ผิด’ เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับนิยามที่แต่ละคนยึดถือ มีความยืดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน มีมโนธรรมสำนึก ละอาย เกรงกลัวต่อบาป

โคลเบอร์ก พบว่า ส่วนมากการพัฒนาทางศีลธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ ๑๐ ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ ๑๑-๒๕ ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นจะพัฒนาเป็นขั้นตอนจากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไป จะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาเมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงทุกที จนถูกทิ้งไปในที่สุด นอกจากนั้นมนุษย์ทุกคนก็ไม่จำเป็นต้องพัฒนาทางจริยธรรมไปถึงขั้นสุดท้าย แต่อาจจะหยุดชะงักที่ขั้นใดขั้นหนึ่งที่ต่ำกว่าได้ โคลเบอร์ก พบว่า ผู้ใหญ่ส่วนมากจะพัฒนาการถึงขั้นที่ ๔ เท่านั้น

บ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมได้มาจากพัฒนาการทางความคิด ในขณะที่เด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่น ซึ่งช่วยให้มีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นสูงได้เร็วขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนาทางศีลธรรมนั้นมิใช่การรับความรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ที่อาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม

พัฒนาการด้านค่านิยมของแมสซี
(Massey's Values Development)

แมสซี ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยา แบ่งพัฒนาการด้านค่านิยมของบุคคลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

๑. ระยะสร้างรอยประทับ เป็นระยะพัฒนาการตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุประมาณ ๗ ขวบ ที่เด็กจะซึมซับรับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และประทับรับไว้ว่าสิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายถูกต้อง เป็นจริง โดยเฉพาะสิ่งที่รับมาจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ความสับสน และความเชื่อผิด ๆ ที่ฝังลึกบางประการ ในระยะนี้อาจนำไปสู่การก่อตัวของบาดแผลทางใจหรือปัญหาหลัก ๆ ได้ ประเด็นสำคัญในระยะนี้ คือ การเรียนรู้สำนึกว่าด้วยความถูกต้องและผิดชั่วและดี ซึ่งจะมีผลต่อการซึมซับประทับไว้จนเติบโต

๒. ระยะทำตามแบบอย่าง เป็นพัฒนาการด้านค่านิยมของเด็กช่วงอายุ ๘-๑๓ ขวบ ในระยะนี้เด็กจะลอกเลียนทำตามแบบอย่างผู้ใหญ่ นอกจากพ่อแม่แล้วยังได้รับอิทธิพลจากคนอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอน การทำตามแบบอย่างนี้ต่างจากการเชื่อฟังแบบขาดเหตุผลในระยะแรก แต่เป็นความนิยมชมชอบ

๓. ระยะสังคมหล่อหลอม เป็นพัฒนาการด้านค่านิยมของเด็กวัยรุ่นช่วงอายุ ๑๔-๒๑ ปี ในระยะนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาความเป็นปัจเจกบุคคล และหันเหความสนใจ ค่านิยม จากที่ได้ถูกปลูกฝังไว้ในช่วงแรก ๆ ไปสู่การแสวงหาผู้คนที่มีความสนใจ ความชอบ ค่านิยม ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับตัวเอง ซึ่งส่วนมากจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้สื่อต่าง ๆ ยังมีอิทธิพลต่อเด็กมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะสื่อที่มีเนื้อหา รูปแบบซึ่งสอดคล้องสนองตอบค่านิยมของตนเองและกลุ่มเพื่อน

การจัดการศึกษาที่เน้นค่านิยม

การศึกษาที่เน้นค่านิยมคืออะไร

การศึกษาค่านิยม (Values Education) เป็นกระบวนการที่ผู้คนถ่ายทอดค่านิยมให้กับผู้อื่น อาจเป็นกิจกรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้ในองค์กร หน่วยงานต่างๆ ซึ่งผู้ที่อาวุโส ผู้นำ หรือผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ถ่ายทอดให้กับสมาชิกอื่น ๆ การให้การศึกษาด้านค่านิยมดำเนินการได้ทั้งที่บ้าน โรงเรียน สถานศึกษา ระดับ และประเภทต่าง ๆ รวมถึงในสถานที่อื่น ๆ เช่น หอสมุด สถานบริการ โรงงาน บริษัท ฯลฯ

ในบริบทของสถานศึกษา การจัดการศึกษาที่เน้นค่านิยม (Value-Based Education) คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมให้ผู้เรียนโดยการจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ และพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะสัมพันธภาพของนักเรียนที่จะคงอยู่ไปตลอดชีวิต สิ่งแวดล้อมสำคัญที่เอื้อต่อการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ คือ การเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรของสถานศึกษานั้น ๆ

การจัดการศึกษาที่เน้นค่านิยมยังเป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงบรรยากาศการเรียนรู้ การแก้ปัญหาที่เฉพาะเจาะจง การสร้างเสริมพลังอำนาจให้บุคคล นักเรียน ครู และโรงเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม โดยผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบแผนการดำเนินชีวิตด้านจริยธรรมที่ทำให้ผู้เรียนซึมซับค่านิยมที่พึงประสงค์ในสังคม

ข้อควรคำนึงในการจัดการศึกษาที่เน้นค่านิยม

๑. การศึกษาที่เน้นค่านิยมไม่ใช่สูตรสำเร็จและเกิดผลทันทีทันใด หากแต่เป็นกระบวนการเติบโตพัฒนาที่ต้องอาศัยเวลา อย่างไรก็ตาม เราอาจเห็นผลข้างเคียงหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามค่านิยมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นมาเป็นระยะ ๆ

๒. การศึกษาที่เน้นค่านิยมไม่ใช่เพียงบางอย่าง “ที่จัดให้เด็ก” เท่านั้น เรื่องสำคัญมาก คือ ผู้ใหญ่ต้องเข้าร่วมอย่างจริงจัง และเป็นแบบอย่างด้านพฤติกรรมให้เด็ก

๓. การศึกษาที่เน้นค่านิยมไม่ใช่การเพิ่มวิชาหรือเรื่องอื่นที่ยัดเยียดเพิ่มเติมเข้ามาในหลักสูตร แต่เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องให้บรรลุผลตลอดหลักสูตร รวมทั้งเป็นการสร้างเสริมเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตในโรงเรียนโดยองค์รวม

๔. การศึกษาที่เน้นค่านิยมไม่ใช่การแสดงตนให้ “สุภาพ ดุติ มีมารยาท” หากแต่เป็นความฉลาดรู้ทางอารมณ์จากสำนึกที่แท้จริง เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคาดหวังอย่างสูงสำหรับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการคิด วิเคราะห์ที่เข้มข้น

แนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นค่านิยม

๑. แนวทางทางปัญญา เป็นวิธีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจหรือการพัฒนาสติปัญญาให้ผู้เรียนรับรู้ เรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับค่านิยมตั้งแต่ระดับรูปธรรมไปถึงระดับนามธรรม โดยเชื่อว่าสติปัญญา ความรู้ ความคิด เป็นรากฐานของคุณธรรมจริยธรรม

๒. แนวทางอบรมสั่งสอน เป็นวิธีการที่กลุ่มหรือสังคมกำหนดค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ล่วงหน้าแล้ว ว่าสิ่งใด “ดี” หรือ “ไม่ดี” แล้วจึงจัดให้มีการอบรมสั่งสอน และฝึกปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ กระทั่งปฏิบัติ จนเป็นนิสัย แนวทางการจัดการศึกษาแบบอบรมสั่งสอนอาจเหมาะสำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัยและ ประถมศึกษา ที่ยังมีพัฒนาการด้านศีลธรรม จริยธรรมอยู่ในระยะต้น ๆ โดยมีการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี ในการจัดการเรียนรู้มาดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ การปลูกฝังค่านิยมโดยการเสริมแรงและการลงโทษ

เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดด้านพัฒนาการของโคลเบิร์กที่เห็นว่าเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา ยังอยู่ในระยะพัฒนาการที่จะประพฤติตนตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพราะหลีกเลี่ยงการลงโทษ ความถูก ผิด ตัดสิน โดยพิจารณาผล ถ้าถูกลงโทษถือว่าทำไม่ดี เด็กวัยนี้จึงยังไม่มีเหตุผลในการตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ นอกจากปฏิบัติตาม คำสอนของผู้ใหญ่

พัฒนาการอีกขั้นหนึ่งเด็กจะประพฤติปฏิบัติเพื่อมุ่งหวังรางวัลส่วนตัว โดยจะนำความต้องการ ของตนมากำหนดสิ่งที่ถูกและผิด ถ้าหากปฏิบัติสิ่งใดแล้วได้รางวัลก็จะยึดถือว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้น การชมเชยและให้รางวัลเมื่อเด็กทำในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม จึงเป็นวิธีปลูกฝังค่านิยมให้กับเด็ก เนื่องจากเด็ก ยังไม่สามารถตัดสินสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยเหตุผลของตนเอง

อย่างไรก็ตาม การจะให้เด็กแสดงพฤติกรรมตามค่านิยมที่ฝึกหัดปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง จำเป็น ต้องใช้หลักการของการเสริมแรงและการลงโทษตามที่นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมเสนอทฤษฎีที่เชื่อว่า พฤติกรรมของคนเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผลจากการแสดงพฤติกรรมนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าพฤติกรรมนั้น จะมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีกหรือไม่ในสถานการณ์ที่คล้ายกับสถานการณ์เดิม หากเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีแล้ว ได้รับรางวัลตอบแทน การชมเชยยกย่อง เด็กจะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก แต่หากแสดงพฤติกรรมใดแล้ว ไม่ได้รางวัล การใส่ใจ ยกย่องชมเชย หรือถูกลงโทษ เด็กจะระงับหรือหยุดการกระทำนั้น ๆ ดังนั้น การเรียนรู้ ค่านิยมของเด็กจึงขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ที่จะพิจารณาว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม แล้วนำมาใช้ในการ อบรมปลูกฝังเด็ก

๒.๒ การเรียนรู้ค่านิยมโดยการสังเกตจากตัวแบบ

แนวความคิดนี้เชื่อว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของคนในสังคมเกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกต จากตัวแบบ ทั้งตัวแบบในชีวิตจริงหรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ตัวแบบจะทำหน้าที่ทั้งสร้างหรือพัฒนา พฤติกรรมที่พึงประสงค์และระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เด็ก ๆ จะเรียนรู้พฤติกรรมจริยธรรมจากตัวแบบ ผู้ใหญ่และสังคมจึงเป็นตัวแบบที่เด็กดู สังเกต และลอกเลียนแบบ การปลูกฝังค่านิยมในแนวทางนี้ คือ การสร้างและเลือกตัวแบบที่ดีให้เด็กได้รับรู้ สัมผัส สังเกต สำหรับกระบวนการในการพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวคิดนี้ มี ๔ ขั้นตอน คือ

๑) **การตั้งใจ** เป็นการที่เด็กได้เห็นตัวแบบที่น่าสนใจ เป็นพฤติกรรมที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน และเมื่อเด็กสนใจแสดงพฤติกรรมจะต้องมีการเสริมแรงเพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมซ้ำ

๒) **การเก็บจำ** เมื่อเด็กสังเกตเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่ดี และได้รับการยกย่องชมเชย และได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมบ่อย ๆ เด็กเกิดความสนใจต้องการแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับตัวแบบ เด็กจะหาวิธีเก็บและจดจำข้อมูลการแสดงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสถานการณ์

๓) **การกระทำ** เมื่อเด็กจดจำข้อมูลได้และเก็บไว้ในความทรงจำ เมื่อพบสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องมากระตุ้น เด็กจะนำข้อมูลมาแสดงเป็นพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมของตัวแบบเพื่อให้ได้ผลเหมือนตัวแบบ

๔) **การภูมิใจ** เมื่อเด็กสังเกตตัวแบบและจดจำข้อมูลไว้ และเมื่อพบสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ถ้าหากมีการภูมิใจและเด็กคาดว่าจะได้รับการเสริมแรง เด็กจะแสดงพฤติกรรมออกมา ดังนั้น ถ้าหากเด็กแสดงพฤติกรรมดี จึงควรได้รับผลในลักษณะการเสริมแรงเหมือนตัวแบบได้รับ การภูมิใจจึงเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เด็กแสดงพฤติกรรมจริยธรรม

๒.๓ แนวทางการปลูกฝังค่านิยมผ่านกระบวนการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

วิธีการที่ใช้แนวทางการอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังค่านิยมและเสริมสร้างคุณลักษณะ ที่นิยมนำมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การเสริมสร้างค่านิยมโดยผ่านกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตพิสัย เป็นการประยุกต์แนวคิดของแครธวอลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านคุณลักษณะ ดังภาพ

จิตพิสัย เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจเกี่ยวกับค่านิยมความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติความเชื่อ ความสนใจ และคุณธรรม พฤติกรรมของผู้เรียนจะไม่เกิดขึ้นทันที การจัดการเรียนการสอนจึงต้องใช้วิธีปลูกฝัง และสอดแทรกค่านิยมที่พึงประสงค์ แครธวอลได้เสนอขึ้นในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตพิสัยออกเป็น ๕ ชั้น ได้แก่

๑) ขั้นการรับรู้หรือการยอมรับ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น ในขั้นนี้ครูผู้สอนต้องมีสิ่งเร้า เรื่องราว สถานการณ์ที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ ใส่ใจ รับรู้

๒) ขั้นการตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว ในขั้นนี้ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนสนองตอบต่อสิ่งเร้าเพื่อพัฒนาความสนใจให้เกิดขึ้นจากขั้นการรับรู้เพื่อพัฒนาต่ออย่างมีทิศทาง

๓) ขั้นการเห็นคุณค่า เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้แสดงออกให้เห็นถึงการให้คุณค่าหรือไม่ให้คุณค่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นขั้นต่อเนื่องจากที่ผู้เรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ ในขั้นการตอบสนอง ถือได้ว่าเป็นขั้นการเกิดค่านิยมที่นำมาซึ่งการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ยอมรับนับถือ ในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกลายเป็นความเชื่อ

๔) ขั้นการจัดระบบหรือรวบรวมจัดระเบียบค่านิยม เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการรวบรวมค่านิยมใหม่ที่เกิดขึ้น จากแนวคิดและการจัดระบบค่านิยมที่จะยึดถือต่อไป หากไม่สามารถยอมรับค่านิยมใหม่ก็จะยึดถือค่านิยมเก่าต่อไป แต่ถ้ายอมรับค่านิยมใหม่ก็จะยกเลิกค่านิยมเก่าที่ยึดถือ

๕) ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย เป็นขั้นการสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง แสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว

๒๙ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการสู่การปฏิบัติ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยต้องสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย ซึ่งค่านิยมดังกล่าวครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงให้มีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. ให้สถานศึกษาผนวกค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการประกวดเล่าเรื่องอ่านทำนองเสนาะ ท่องบทอาขยาน คัดลายมือ แต่งเพลง กาพย์ กลอน ฯลฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมการเรียนรู้ตามแหล่งประวัติศาสตร์ ทำโครงการ/โครงงานตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการประกวดวาดภาพ ร้องเพลงเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย เป็นต้น

๒. ให้สถานศึกษาปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ให้มีการพัฒนาและประเมินอย่างเข้มข้นในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ เน้นในด้านการรักษา ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ข้อ ๑) ความกตัญญู (ข้อ ๓) และการมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย (ข้อ ๘)
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ เน้นในด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน (ข้อ ๒) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน (ข้อ ๔) และมีความเข้มแข็งทั้งกาย ใจ (ข้อ ๑๑)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ เน้นในด้านรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทย (ข้อ ๕) เข้าใจ เรียนรู้ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง (ข้อ ๗) และปฏิบัติตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ข้อ ๙)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ เน้นในด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ (ข้อ ๖) ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อ ๑๐) และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (ข้อ ๑๒)

๓. ให้สถานศึกษากำหนดวิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพผู้เรียน เช่น

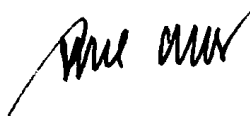
- ระดับประถมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านบทเพลง นิทาน เหตุการณ์ หรือการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อาทิ สถานที่จริงทางประวัติศาสตร์ หน่วยงานตามโครงการพระราชดำริ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ
- ระดับมัธยมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านการศึกษาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ชีวประวัติบุคคลสำคัญ บุคคลที่ท่านคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือเหตุการณ์สำคัญในอดีตและปัจจุบัน เพื่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์

๔. ให้ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานเกี่ยวกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

๕. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม นิเทศ และประเมินสถานศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดประสิทธิผลที่ชัดเจน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งสถานศึกษาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกมล รอดคล้าย)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๖๗-๖๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๔๕

คณะผู้จัดทำ

แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ที่ปรึกษา

๑. นายการุณ สกุลประดิษฐ์	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นางสุกัญญา งามบรรจง	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔. นางสาวไพรวัลย์ พิทักษ์สาธิต	ข้าราชการบำนาญ
	อดีตผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงานกำหนดกรอบและจัดทำนิยาม ตัวชี้วัด ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมรอยัล เบญจา กรุงเทพมหานคร

๑. รองศาสตราจารย์วชิร วงษ์ใหญ่	ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิทยาการ
๒. นายธีระภาพ เพชรมาลัยกุล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิทยาการ
๓. นายกิตติชัย สุทธาโนบล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิทยาการ
๔. นางธีรนาถ รอดแก้ว	ศึกษานิเทศก์ สพป.นครนายก	
๕. นางสาวเพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ สพป.สระแก้ว เขต ๒	
๖. นางสาวอุษา วีระสัย	ศึกษานิเทศก์ สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต ๒	
๗. นายวิฑูรย์ ชั่งโต	ศึกษานิเทศก์ สพป.สมุทรปราการ เขต ๒	
๘. นายอรรถสิทธิ์ นาวะลี	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๒	
๙. นายณภัทร ศรีละมัย	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๖	
๑๐. นายสุทธิ สุวรรณपाल	ศึกษานิเทศก์ สพป.จันทบุรี เขต ๑	
๑๑. นางสาวขมาพร ศรีอภัยชาติ	ศึกษานิเทศก์ สพป.ชลบุรี เขต ๓	
๑๒. นางสาวนันทยา เศรษฐจิตต์	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๑๗	
๑๓. นางธนันท์ คณะธรรมย์	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๑๘	
๑๔. นางสาวสวาท รัตนกรรติ	ศึกษานิเทศก์ สพป.พิจิตร เขต ๑	
๑๕. นายสิทธิพงษ์ ศรีหล้า	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๓๔	
๑๖. นายประเทือง วงศ์ประเสริฐ	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๓๙	
๑๗. นางสาวนวลจิต ธีรพัฒน์พันธ์	ศึกษานิเทศก์ สพป.พังงา	
๑๘. นางจิรา ชูช่วย	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๑๒	
๑๙. นางรุ่งทิพย์ พรหมหลวงศรี	ศึกษานิเทศก์ สพป.ขอนแก่น เขต ๕	
๒๐. นางวนิดา ปาณินิจ	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๒๗	
๒๑. นายอนุ เจริญวงศ์ระยัย	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	
๒๒. นางทวิกา ตั้งประภา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
๒๓. นายโสภณ คำนั่งเนตร	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร	
๒๔. นางสาวจันทรา ชื่นใจ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย (ประถม) กรุงเทพมหานคร	

๒๕. นายประเสริฐ ปาณินิจ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด
๒๖. นายอภิชาฏ พงษ์ภู	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม จังหวัดพิจิตร
๒๗. นางสาววิไล แจ่มเจริญ	โรงเรียนสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
๒๘. นายพิเชษฐ์ จันทรผ่อง	โรงเรียนอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๙. นางสาวดา ยอดสุรางค์	โรงเรียนขอนแก่นพัฒนศึกษา จังหวัดขอนแก่น
๓๐. นางชนกนาถ วงศ์สุวรรณ	โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น
๓๑. นางสาวกวิกานต์ สังข์ทอง	โรงเรียนเทศบาล ๖ (วัดต้นตยาภิรม) จังหวัดตรัง
๓๒. นายณกมล บุญรัมย์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย จังหวัดสงขลา
๓๓. นางพัชรินทร์ ธรรมสังวาล	ครูเชี่ยวชาญโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๗๕ เฉลิมพระเกียรติ กรุงเทพมหานคร
๓๔. นางสาวกมลธรร ะวิสะญา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๓๕. นายพิชิต ยาวิไชย	รองผู้อำนวยการโรงเรียนท่าวังพิทยาคม จังหวัดน่าน
๓๖. นางสาวชัชฎาภรณ์ ศิลปสุนทร	โรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร
๓๗. นางสาวรัชดาพร ศรีภิบาล	กระทรวงวัฒนธรรม
๓๘. นางสาวนลินรัตน์ ด่านลาเคน	กระทรวงวัฒนธรรม
๓๙. นายเดชา ละลีย์	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๔๐. นางสาวพนิดา สัตตาสาธุชนะ	ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
๔๑. นายสำรวย นักการเรียน	กรมการศาสนา
๔๒. นางสาวปรียาพร ญาณะชัย	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
๔๓. นางวรรณพร ปัทมานนท์	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๔๔. นางสาวเบญจวรรณ อำไพศรี	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๔๕. นางสาวจันทิรา ทวีพลายนต์	สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
๔๖. นางสาวกิงกาญจน์ สิริสุนธ์	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๗. นายธัญญา เรืองแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
๔๘. นางพรพรรณ โชติพิฤกษ์วัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ นักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔๙. นายประชา อ่อนรักษา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ นักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕๐. นายณัฐพล ตันเจริญทรัพย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ นักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕๑. นางศรินทร์ ตั้งหลักชัย	เจ้าพนักงานธุรการ นักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕๒. นางสาวบุญกัญญพันธ์ วิลัยมาลี	เจ้าพนักงานธุรการ นักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงานจัดทำแนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ ณ โรงแรมชลจันทร์ พัทธยา รีสอร์ท จังหวัดชลบุรี

๑. นายธีระภาพ เพชรมาลัยกุล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิทยาการ
๒. นายกิตติชัย สุธาสิโนบล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิทยาการ
๓. นางสาวนิภา สุขพิทักษ์	ศึกษานิเทศก์ สพป.กาญจนบุรี เขต ๒	
๔. นางธีรณัฐ รอดแก้ว	ศึกษานิเทศก์ สพป.นครนายก	
๕. นางสาวเพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ สพป.สระแก้ว เขต ๒	
๖. นางสาวอุษา วีระสัย	ศึกษานิเทศก์ สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต ๒	
๗. นายอิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์	ศึกษานิเทศก์ สพป.สิงห์บุรี	

๘. นายวิฑูรย์ ชั่งโต	ศึกษานิเทศก์ สพป.สมุทรปราการ เขต ๒
๙. นายณภัทร ศรีละมัย	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๖
๑๐. นายสุทธิ สุวรรณपाल	ศึกษานิเทศก์ สพป.จันทบุรี เขต ๑
๑๑. นางสาวขมาพร ศรีอภัยชาติ	ศึกษานิเทศก์ สพป.ชลบุรี เขต ๓
๑๒. นางสาวสวาท รัตนกรรติ	ศึกษานิเทศก์ สพป.พิจิตร เขต ๑
๑๓. นายเอกฐิติ กอบก่า	ศึกษานิเทศก์ สพป.ลำปาง เขต ๑
๑๔. นายสมเกียรติ รัตนวิฑูรย์	ศึกษานิเทศก์ สพป.น่าน เขต ๑
๑๕. นางมินตรา เกษศิลป์	ศึกษานิเทศก์ สพป.พิษณุโลก เขต ๑
๑๖. นายสิทธิพงษ์ ศรีหาล้า	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๓๔
๑๗. นางสาวจิราพร อัครสมพงศ์	ศึกษานิเทศก์ สพป.สตูล
๑๘. นางสาวนวลจิต ธิรพัฒน์พันธ์	ศึกษานิเทศก์ สพป.พังงา
๑๙. นางกมลวรรณ สุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ สพป.ตรัง เขต ๑
๒๐. นางจิรา ชูช่วย	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๑๒
๒๑. นายวิรัตน์ บรรจง	ศึกษานิเทศก์ สพป.มุกดาหาร
๒๒. นางนิตยา กนิษฐ์	ศึกษานิเทศก์ สพป.นครราชสีมา เขต ๑
๒๓. นางวนิดา ปาณินิจ	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๒๗
๒๔. นายอนุ เจริญวงศ์ระยับ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
๒๕. นางสาวพัชรารัตน์ มีทรัพย์	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
๒๖. นางสาวรัตนา มุ่ยเรืองศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนทวารวดี จังหวัดนครปฐม
๒๗. นายประเสริฐ ปาณินิจ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด
๒๘. นายพิชิต ยาวิไชย	รองผู้อำนวยการโรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม จังหวัดน่าน
๒๙. นายอภิชาฎ พงษ์ภู	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม จังหวัดพิจิตร
๓๐. นางสาวกมลธร ระวีเสนา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๓๑. นางแววนภา กาญจนาวดี	โรงเรียนพญาไท กรุงเทพมหานคร
๓๒. นางนงนุช สีล่อ	โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
๓๓. นางอังสนา พิไสยสามนต์เขต	โรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร
๓๔. นางสาวณัฏฐาประเสริฐ	โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย ลพบุรี
๓๕. นางสาวกัญญาจัน สิริสุคนธ์	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓๖. นายธัญญา เรื่องแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
๓๗. นางพรพรรณ ไซติฤกษ์วัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๓๘. นางสาวโชติมา หนูพริก	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๓๙. นายณัฐพล ต้นเจริญทรัพย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔๐. นางณัฐา เพชรธนู	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔๑. นางศรินทร์า ตั้งหลักชัย	เจ้าพนักงานธุรการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมรอยัล เบญจา กรุงเทพมหานคร

๑. รองศาสตราจารย์วิชัย วงษ์ใหญ่	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิทยาการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดนูชา ปนคำ	ครูโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา	วิทยาการ
๓. นายสมศักดิ์ ลีลา	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยบูรพา	วิทยาการ
๔. นางสาวจิราพร อัครสมพงษ์	ศึกษานิเทศก์ สพป.สตูล	
๕. นายวิรัตน์ บรรจง	ศึกษานิเทศก์ สพป.มุกดาหาร	
๖. นางธิดาพร พานิชพันธ์	รองผู้อำนวยการ สพป.พิษณุโลก เขต ๑	
๗. นางธีรนุช รอดแก้ว	ศึกษานิเทศก์ สพป.นครนายก	
๘. นางสาวอุษา วีระสัย	ศึกษานิเทศก์ สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต ๒	
๙. นายภูมิบัณฑิต หัตถนรินทร์	ศึกษานิเทศก์ สพป.กาฬสินธุ์ เขต ๒	
๑๐. นายอดุลสิทธิ์ นาวะลี	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๒	
๑๑. นางจิรา ชูช่วย	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๑๒	
๑๒. นางสาวนันทยา เศรษฐจิตต์	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๑๗	
๑๓. นายมานะ ครุฑาโรจน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาถัย จังหวัดนครราชสีมา	
๑๔. นายประทุม เกตุกิตติคุณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีศรีรีมาศวิทยา จังหวัดสุโขทัย	
๑๕. นายเสวก บุญประสพ	ผู้อำนวยการโรงเรียนดงซ่อมพิทยาคม จังหวัดตาก	
๑๖. ว่าที่ร้อยตรีประเสริฐ รุจิรา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางน้ำกลัดใต้ จังหวัดเพชรบุรี	
๑๗. นายอภิชาฎ พงษ์ภู	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางมูลนาทภูมิวิทยาคม จังหวัดพิจิตร	
๑๘. นางสาวกมลธร ระวิสะญา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จังหวัดนครปฐม	
๑๙. นางสาวกัลยารัตน์ สาตรจีนพงษ์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี	
๒๐. นางแววนภา กาญจนาวดี	โรงเรียนพญาไท กรุงเทพมหานคร	
๒๑. นางชนกนาถ วงศ์สุวรรณ	โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น	
๒๒. นางพนอ สวงนแก้ว	โรงเรียนท่ามะขามวิทยา จังหวัดราชบุรี	
๒๓. นางสาวปาณิสรา ศิริประเสริฐ	โรงเรียนทวารวดี จังหวัดนครปฐม	
๒๔. นางสุชาดา ยอดสุรางค์	โรงเรียนขอนแก่นพัฒนาศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
๒๕. นางนงนุช สีล่อ	โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์	
๒๖. นางสาวณิ ณีภูธรประเสริฐ	โรงเรียนจุฬาภรณ์ราชวิทยาลัย ลพบุรี	
๒๗. นายมารุต พัฒนาผล	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
๒๘. นายอนุ เจริญวงศ์ระยับ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	
๒๙. นายสมพงษ์ พันธุ์รัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
๓๐. นางสาววตาภรณ์ พูลผลอำนวย	ข้าราชการบำนาญ สพม. เขต ๓๑	
๓๑. นายัญญา เรืองแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	
๓๒. นางพรพรรณ โชติพิฤกษ์วัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	
๓๓. นางสาวโชติมา หนูพริก	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	
๓๔. นายประชา อ่อนรักษยา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	
๓๕. นายณัฐพล ตันเจริญทรัพย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	
๓๖. นางสาวบุญกัญญพันธ์ วัลย์มาลี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	

คณะกรรมการบริหารกิจการ ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมแกรนด์ ไฮน่า กรุงเทพมหานคร

๑. นางสาวดาภรณ์ พูลผลอำนวย	ข้าราชการบำนาญ สพม. เขต ๓๑
๒. นางสาวกึ่งกาญจน์ สิริสุนทร	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายประทุม เกตุกิตติคุณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีศรีมาศวิทยา จังหวัดสุโขทัย
๔. นายมานะ ครุฑาโรจน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คอนาลัย จังหวัดนครราชสีมา
๕. นางสาวชนิษฐา เลิศไพรัตน์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คอนาลัย จังหวัดนครราชสีมา
๖. นางสาวภริญา กนกธัชปารมี	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๗. นายอภิชาฎ พงษ์ภู	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม จังหวัดพิจิตร
๘. นางธีรนาช รอดแก้ว	ศึกษานิเทศก์ สพป.นครนายก
๙. นางสาวอุษา วีระสัย	ศึกษานิเทศก์ สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต ๒
๑๐. นายเอกฐิติ กอบก่า	ศึกษานิเทศก์ สพป.ลำปาง เขต ๑
๑๑. นายวิรัตน์ บรรจง	ศึกษานิเทศก์ สพป.มุกดาหาร
๑๒. นางนรินทร์ ชมชื่น	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๓๖
๑๓. นางพรพรรณ โชติพฤกษ์วัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๔. นางสาวไฉติมา หนูพริก	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๕. นายณัฐพล ตันเจริญทรัพย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๖. นางสาวบุญกัณฐพันธ์ วัลย์มาลี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะบรรณาธิการชั้นสุดท้าย

๑. นางสาวดาภรณ์ พูลผลอำนวย	ข้าราชการบำนาญ สพม. เขต ๓๑
๒. นางสาวกึ่งกาญจน์ สิริสุนทร	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นางธีรนาช รอดแก้ว	ศึกษานิเทศก์ สพป.นครนายก
๔. นางมินตรา เกษศิลป์	ศึกษานิเทศก์ สพป.พิษณุโลก เขต ๑
๕. นางสาวอุษา วีระสัย	ศึกษานิเทศก์ สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต ๒
๖. นายเอกฐิติ กอบก่า	ศึกษานิเทศก์ สพป.ลำปาง เขต ๑
๗. นางนรินทร์ ชมชื่น	ศึกษานิเทศก์ สพม. เขต ๓๖
๘. นางสาวภริญา กนกธัชปารมี	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๙. นางปริศนา แยมวัตร	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสุพรรณพนมทอง จังหวัดพิษณุโลก
๑๐. นางพรพรรณ โชติพฤกษ์วัน	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
๑๑. นายณัฐพล ตันเจริญทรัพย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้วาดภาพประกอบรูปเล่ม

นางสาวรชยา ธนัญชูโชติ

ครูโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) กรุงเทพมหานคร

ผู้ออกแบบปก

นายอภิชัย หาญกล้า

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

หนึ่งรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

สองซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนได้

สามกตัญญู พ่อแม่ สุดหัวใจ

สี่มุ่งไฟ เล่าเรียน เพียรวิชา

ห้ารักษา วัฒนธรรม ประจำชาติ

หกไม่ขาด ศีลธรรม ศาสนา

เจ็ดเรียนรู้ อธิปไตย ของประชา

แปดรักษา วินัย กฎหมายไทย

เก้าปฏิบัติ ตามพระ ราชดำรัส

สิบไม่ขาด พอเพียง เลี้ยงชีพได้

สิบเอ็ดต้อง เข้มแข็ง ทั้งกายใจ

สิบสองไซร้ คิดอะไร ให้ส่วนรวม